

ƏDALƏT

Qurucusu:
Adil Minbaşıyev

İctimai-siyasi, hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 38 (6180) 9 oktyabr 2026-cı il

Qiyməti 40 qəpik

PREZİDENT MƏŞVƏRƏT GÖRÜŞÜNDƏ ÇIXIŞ ETDİ

Bax:səh-2

Bu tələbələr pulsuz təhsil alacaqlar

2026-2027-ci tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinin magistratura səviyyəsinə qəbul olmaq üçün keçirilmiş müsabiqənin nəticələrinə əsasən müəyyən sayda dövlət sifarişli yerlər istifadə edilməyib.

Bu barədə Adalet.az-a DİM-dən məlumat verilib. Bildirilib ki, müvafiq ixtisaslara ödənişli əsaslarla qəbul olunmuş bakalavrlar arasında onların topladıqları ballara əsasən boş qalan dövlət sifarişli yerlərə əlavə müsabiqə keçirilib. Əlavə müsabiqənin nəticələrinə əsasən magistraturaya qəbul üzrə 195 tələbə ödənişsiz təhsil almaq hüququ əldə edib. Həmin tələbələrin siyahısı müvafiq tədbir görülməsi üçün ali təhsil müəssisələrinə göndərilib. Bundan əlavə, həmin tələbələrin "Şəxsi kabinet"lərində qeyd olunmuş mobil telefon nömrələrinə də bu haqda məlumat göndərilib.

Ov mövsümü başlayır

"Ov Məsələləri üzrə Koordinasiya Şurası"nın növbəti iclası keçirilib və oktyabrın 10-dan etibarən ov mövsümünün açıq elan edilməsinə qərar verilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Bioloji Müxtəlifliyin Qorunması Xidmətinin rəsmisi Rəşad Allahverdiyev məlumat verilib. Xidmət rəsmisi bildirib ki, ov etmək istəyən vətəndaşlar ovlanmasına icazə verilən vəhşi heyvan və quşların ovlanma müddətləri və normaları barədə məlumatları Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin eco.gov.az rəsmi internet sahifəsinin "Elanlar" bölməsindən əldə edə bilərlər.

"Ov həvəskarlarına müraciət olunur ki, ov zamanı ov qaydalarının mövcud normativlərinə əməl etsinlər, yalnız ovçuluq təsərrüfatlarından və ov üçün müəyyən edilmiş ərazilərdən istifadə etsinlər".

Türkiyənin zenit sistemləri Rusiyanın hücumlarını dəf edib

Türkiyənin cari ilin əvvəlində PUA-larla mübarizə üçün kiçik miqdarda Ukraynaya tədarük etdiyi "Korkut" zenit sistemlərinin sınaqları keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "Middle East Eye"

(MEE) nəşri mənbələrə istinadən məlumat yayıb.

Məlumatla görə, sistemlər Ukraynada uğurla sınaqdan keçirilib və Kiyev sözügedən zenit sistemlərini almaqda maraqlı göstərib.

Onların döyüş şəraitində sınaqdan keçirilməsindən sonra Kiyev əlavə komplekslərin alınmasında maraqlı olduğunu bildirib.

Adının çəkilməsini istəməyən ukraynalı rəsmi MEE-yə bildirib ki, "Korkut" Rusiyanın hücumlarının dəf edilməsində kifayət qədər yüksək səmərəlilik nümayiş etdirib. Onun sözlərinə görə, sistemin işində bəzi problemlər yaranarsa da, onları kiçik düzəlişlərlə aradan qaldırmaq mümkün olub.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

QİBLƏMƏ GEDƏN YOL

Bax:səh-8

Vilayət Eyvazov Şəkidə vətəndaş qəbulu və sıra baxışı keçirdi

Daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov oktyabrın 6-da və 7-də Şəki şəhərində növbəti vətəndaş qəbulu keçirib.

Adalet.az xəbər verir ki, nazir əvvəlcə Şəki şəhərində Ümummilli lider Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət edib.

Sonra Şəhər Rayon Polis Şöbəsinin inzibati binasında Şəki, Balakən, Zaqatala, Qax, Oğuz və Qəbələ rayonlarından, eləcə də digər bölgələrdən qəbula gələn 263 vətəndaşın müxtəlif məsələlərlə bağlı müraciətləri dinlənilib.

Vətəndaşların müraciətlərinin operativ və qanunvericiliyin tələblərinə uyğun həlli, habelə vətəndaş məmnunluğunun təmin olunması məqsədilə Nazirliyin aidiyyəti baş idarə və idarə rəislərinə müvafiq tapşırıqlar verilib.

Müraciətlərin böyük əksəriyyəti yerində həll olunub, digərləri nəzarətə götürülüb.

Səfər çərçivəsində general-polkovnik Vilayət Eyvazov polis və daxili qoşunlarda xidmət etmək arzusunda olan gənclərin sıra baxışını da keçirib.

Sıra baxışında xidmətə qəbulun şərtlərinə uyğun gələn 258 nəfər seçim turunun növbəti mərhələsinə buraxılıb.

«Ermənistan-Türkiyə sərhədinin tezliklə açılacağını gözləyirik»

"Yaxın gələcəkdə, TRIPP layihəsinin inkişafı ilə paralel olaraq, Ermənistan-Türkiyə sərhədinin, eləcə də Ermənistanla Azərbaycan və Ermənistanla Türkiyə arasında dəmir yolu əlaqələrinin açılmasını gözləyirik".

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan oktyabrın 6-da İrəvanda keçirilən Ermənistan-Britaniya Biznes Forumunda bildirib.

O, TRIPP layihəsinin həyata keçirilməsi nəticəsində Fars körfəzi ilə Qara dəniz arasında dəmir yolu əlaqəsinin də qurulmasının vacibliyini qeyd edib. Onun sözlərinə görə, Şimal-Qərb avtomobil yolu layihəsi tam sürətlə həyata keçirilir və dəmir yolu ilə paralel olaraq, eyni istiqamətdə Şərq-Qərb istiqamətində də yolların açılması planlaşdırılır.

GÜNÜN LƏTİFƏSİ

Mamed:

- Qurtardı, arvadı boşayıram.

Qulam:

- Niyə?

- Təsəvvür edirsən, dünən səhər saat yeddiyə yaxın sakitcə yaxınlaşıram evimizin qapısına. Fikirləşirəm ki, ehmalca qapını açıb xəlvətcə sivişim otağa ki, heç kim bilməsin nə vaxt gəldiyimi. Elə bu zaman arvad da mənə bir vaxtda qapıya yaxınlaşır, necədi səninçün?!

Soruşuram: "Hardan gəlirsən bu vaxt, aaz?" Deyir ki, "ən yaxın rəfiqəm Tomagildən". Mən də dedim "qurtardı, boşanırdıq!"

- Ay gədə, bəlkə elə doğrudan da Tomagildən gəlirmiş?

- Qələtdi də eləyir, Tomagildən mən gəlirdim...

Prezident Məşvərət görüşündə çıxış etdi

Oktyabrın 8-də Türkmənistanın Türkmenbaşy şəhərində Azərbaycan Respublikası və Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları 8-ci Məşvərət görüşü keçirilib.

Adalet.az xəbər verir ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyev tədbirdə çıxış edib.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

-Hörmətli Sərdar Qurbanquliyev,

Hörmətli dövlət başçıları.

Əziz dostlar.

Əvvəlcə dəvətə və ənənəvi qonaqpərvərliyə görə Türkmənistan Prezidentinə təşəkkürümü bildirirəm.

Yenidən qardaş Türkmənistanda, gözəl Avazada olmaq şadam.

Keçən ilin noyabrında Azərbaycan Mərkəzi Asiya Dövlət Başçıları Məşvərət formatının tamhüquqlu üzvü oldu. Bu tarixi qərarı yekdilliklə dəstəklədikləri üçün bütün hörmətli həmkarlarıma bir daha təşəkkürümü bildirirəm. Bu baxımdan Türkmənistanın və şəxsən hörmətli Qurbanqulu Məlikquliyev Berdiməhəmmədovun rolunu qeyd etmək istəyirəm. O, ötən ilin avqust ayında məhz burada - Avazada Azərbaycanın bu formatda tamhüquqlu iştirakı təşəbbüsü ilə çıxış etdi. Son illərdə Azərbaycan-Türkmənistan münasibətləri dinamik şəkildə inkişaf edir. Ötən ildən başlayaraq ən yüksək səviyyədə artıq beş səfər həyata keçirilib. Bu, siyasi dialoqumuzun intensivliyini və ikitərəfli əlaqələrimizi daha da gücləndirmək üçün qarşılıqlı niyyətimizi əks etdirir.

Hörmətli Qurbanqulu Məlikquliyev Berdiməhəmmədovun təşəbbüsü ilə Füzuli şəhərində məscidin tikintisini xüsusi qeyd etmək istədim. Keçən il onun təməlinin qoyulmasında birlikdə iştirak etdik. Qardaş Türkmənistanın ölkəmizə bu hədiyyəsi xalqlarımız arasındakı dostluğun və mənəvi yaxınlığın daha bir təzahürüdür.

Azərbaycanın azad edilmiş ərazilərinin bərpasında qardaş dəstəyi bizim üçün xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Özbəkistan artıq Füzulidə Mirzə Uluqbəy adına məktəb, Qazaxıstan Kurmanqazı adına Uşaq Yaradıcılıq Mərkəzi və Qırğızıstan Ağdamda Manas adına məktəb inşa edib. Biz bu yardımını çox yüksək qiymətləndiririk.

Son illərdə Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə qarşılıqlı fəaliyyəti xeyli genişlənib. Siyasi əlaqələr yüksək səviyyədədir və qarşılıqlı yüksək səviyyəli səfərlər müntəzəm xarakter alıb. İqtisadi-ticarəti əməkdaşlıq güclənir, qarşılıqlı investisiyalar artır və birgə layihələr həyata keçirilir. Ötən il Azərbaycanın Mərkəzi Asiya ölkələri ilə ticarət dövriyyəsi 50 faizdən çox artıb. Bu gün ölkəmizdə Mərkəzi Asiya ölkələrinin kapitalı ilə 400-dən çox şirkət aktiv şəkildə fəaliyyət göstərir. Son illərdə Azərbaycan Qazaxıstan, Özbəkistan və Qırğızıstanla birgə investisiya fondları yaradıb. Bu fondların hər birinin kapitalı yüz milyonlarla dollar məbləğindədir. Hesab edirəm ki, birgə layihələrin həyata keçirilməsi, yeni istehsal müəssisələrinin yaradılması və sənaye əməkdaşlığının genişləndirilməsi üçün, ilk növbədə, onların potensialından daha fəal şəkildə istifadə olunmalıdır. Biz yalnız qarşılıqlı ticarəti artırmaqla kifayətlənməliyik, həm də birlikdə investisiya qoymalı, istehsal etməli və xarici bazarlara çıxmalıyıq. Əməkdaşlığımızın əsas sahələrindən biri nəqliyyatdır. Xəzər dənizi ölkələrimiz arasında nəqliyyat qarşılıqlı əlaqələrində getdikcə daha vacib rol oynayır. Xəzərin hər iki sahilindəki nəqliyyat infrastrukturunu Mərkəzi Asiyalı Azərbaycanla və daha sonra beynəlxalq bazarlarla birləşdirmək üçün çox mühüm əhəmiyyətə malikdir. Son illərdə nəqliyyat imkanlarımızı davamlı şəkildə genişləndiririk. Biz nəqliyyat infrastrukturuna, dəniz limanlarının, aeroportların, dəmir və avtomobil yollarının inkişafına böyük sərmayə qoymuşuq. Bu gün Xəzər dənizi vasitəsilə daşımaların həcmində əhəmiyyətli dərəcədə artım müşahidə edirik. Ortaq məqsədimiz bu marşrutları daha səmərəli və rəqabətə davamlı etməkdir. Paralel olaraq, "Rəqəmsal İpək Yolu" layihəsi həyata keçirilir və Xəzər dənizinin dibi ilə fiber-optik xətlərin inkişafı üçün işlər görülür. Orta Dəhliz getdikcə daha mühüm əhəmiyyət kəsb edir - keçən il bu marşrut üzrə tranzit yükdaşımalarının həcmi 10 faizdən çox, bu ilin ilk səkkiz ayında isə təxminən daha 20 faiz artıb. Energetika sahəsi əməkdaşlığımızda xüsusi yer tutur. Azərbaycan enerji resurslarının Mərkəzi Asiyadan beynəlxalq bazarlara tranzitində mühüm rol oynayır. Türkmənistan və Qazaxıstandan neft ölkəmiz vasitəsilə nəql olunur və bu daşımaların həcmi artır. Bərpaolunan enerji sahəsində əməkdaşlığımız davamlı olaraq genişlənir. Yaşıl enerji dəhlizi yaratmaq üçün Qazaxıstan və Özbəkistanla birgə iş aparırıq.

Hörmətli həmkarlar, əməkdaşlıq formatımızın geosiyasi əhəmiyyəti təkcə energetika və nəqliyyat sahələrində birgə layihələrlə yekunlaşmır. Ölkələrimizdə sülh, təhlükəsizlik, siyasi və iqtisadi sabitlik bütün nailiyyətlərimizin təməli, Mərkəzi Asiya ölkələrinin və Azərbaycanın gələcək uğurlu inkişafının, qarşılıqlı fəaliyyətimizin möhkəmlənməsinin təminatıdır.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sahibə Qafarova APA-nın koordinasiya iclasında çıxış edib

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova Parlamentlərarası İttifaqın 153-cü Assambleyasında iştirak etmək üçün Tanzaniya Birləşmiş Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində Asiya Parlament Assambleyasının (APA) koordinasiya iclasında çıxış edib.

Milli Məclisin sədri Azərbaycanın 2024-cü ilin fevralında APA-ya sədrliyi qəbul edərkən əsas məqsədlərindən birinin Assambleyanın institusional imkanlarının gücləndirilməsi, fəaliyyətinin daha səmərəli təşkili və Asiyada parlamentlərarası dialoq platforması kimi rolunun möhkəmləndirilməsi olduğunu diqqətə çatdırıb. Azərbaycanın sədrliyinin ötən dövründə APA-nın institusional inkişafı istiqamətində mühüm addımların atıldığı, Assambleya Bürosunun fəaliyyətinin canlandırıldığı vurğulanıb.

Sahibə Qafarova Azərbaycan APA-ya sədrliyi dövründə 4 koordinasiya görüşünün təşkil edildiyini və bu görüşlərin ümumi maraq doğuran beynəlxalq məsələlər ətrafında fikir mübadiləsinin aparılmasına, mövqələrin əlaqələndirilməsinə və APA-nın daha geniş parlamentlərarası gündəmlə əlaqələri-

nin möhkəmləndirilməsinə şərait yaratdığını qeyd edib. APA ilə digər parlament təşkilatları arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin də sədrliyin prioritet istiqamətlərindən olduğu bildirilib.

Spiker Sahibə Qafarova çıxışında parlamentlərarası çoxtərəfli əməkdaşlığın əhəmiyyətinə də toxunub. Parlamentlərin global qərarların qəbulunda rolunun gücləndirilməsinin, regional parlament təşkilatları ilə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin vacibliyi vurğula-

nıb. Dayanıqlı inkişafın təmin olunmasında inklüzivliyin, qadınların, gənclərin və təmsil olunmayan qrupların parlamentlərarası proseslərdə fəal iştirakının əhəmiyyəti qeyd edilib.

Milli Məclisin sədri parlamentlərarası əməkdaşlığın müxtəlif mövqələrin eyni platformada ifadə olunmasına və fikir ayrılıqlarına baxmayaraq, dialoqun davam etdirilməsinə imkan yaratmalı olduğunu vurğulayıb.

O, səmərəli əməkdaşlığın qarşılıqlı dinləmə, məsləhətləşmə, fərqli baxışlara hörmət və praktiki həll yollarının tapılması üzərində qurulmasının vacibliyini bildirib.

Çıxışına yekun vuran Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova APA çərçivəsində son iki il ərzində əldə olunan təcrübənin müxtəlif regionlar, mədəniyyətlər və siyasi baxışlar arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətini bir daha nümayiş etdirdiyini qeyd edib.

"Yeni hədəflərinə çatmaqdan ötrü dövlətimiz daim güclü..."

"Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII qurultayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Yeni Azərbaycan Partiyasının Sədri İlham Əliyevin mahiyyətə dərin olan nitqi partiya üzvlərinə xitab çərçivəsindən kənara çıxaraq xalqımızın bu günkü və gələcək inkişafı üçün prinsipial məsələləri özündə əks etdirdiyindən, Azərbaycan əleyhinə olan dairələrə dərs veriyindən tarixi əhəmiyyət daşıyır. Nitqin ana xəttini bir cümlə belə ifadə etmək olar: "Azərbaycan xalqının xoşbəxtliyi və hədəflərinə çatması yalnız özü, daxili enerjisindən güc alması, qüdrətli dövləti, yenilməz dövlət rəhbəri və təbii sabitliklə bağlıdır."

Adalet.az xəbər verir ki, bunu Milli Məclisin sədr müavini Musa Qasımlı deyib.

O, bir neçə məsələni xüsusi qeyd etməyi vacib saydığını deyib:

"Birincisi, Azərbaycan yalnız özü təkbaşına işğala son qoyub və bölgədə yaratdığı reallıqları bütün dünya qəbul edib. Əhəmiyyətinin

miqyasına görə Azərbaycan, Cənubi Qafqaz və dünyanı əhatə edən qələbə xalqımız əbədi mövcud olduqca hörmət və ehtiramla anılacaq qəhrəman şəhidlərimizin ca-

nı, qazılarımızın qanı, Azərbaycan xalqının zəhməti, rəhbərinin qətiyyəti, sarsılmaz iradəsi və vahid mövqedə olması nəticəsində qazanılıb. Mənbələrinin paylaşılması və şərik çıxılması mümkün olmayan, lakin bəhrəsindən bütün dünyanın faydalandığı tarixi zəfərin memarı Müzəffər Ali Baş Komandan, cənab Prezident İlham Əliyevdir. Artıq baş vermiş və dəyişdirilməsi mümkün ol-

mayan tarixlə savaşımlar və ya ona cəhd edənlər bəri başdan uğursuzluğa məhkumdurlar.

Əgər ulu öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında Yeni Azərbaycan Partiyasının qurulmasaydı, ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsəydi və cənab İlham Əliyev Prezident seçilməsəydi bu gün qələbədən, Azərbaycanın dövlət suverenliyinin bərpasından da danışmaq olmazdı. Tarixdə təsadüflər olmur, hər şey zərurətdən doğur. İlahidən gələn zərurətin qarşısını isə almaq mümkün deyildir. İkincisi, qələbənin qazanılması nəticəsində qarşıda yeni məqsədlərin qoyulduğu dinc dövrün başlanması qətiyyətin tarixin unudulması anlamına gəlməməlidir. Başına gələnlərə "əşşi, olub-keçib" kimi baxan, bir zamanlar onu uğursuzluğa düşürən və sonradan qələbəyə gətirən başlıca amilləri bilməyən, buraxılmış səhvlərdən düzgün nəticə çıxarmayan xalqın yenidən eyni problemlərlə üzləşməsi təhlükəsi vardır. Yeni hədəflərinə çatmaqdan ötrü dövləti-

miz daim güclü, xalqımız dövlətimizin yanında olmalı, təbii sabitlik, xalqın milli ideyasını gerçəkləşdirən siyasət davam etdirilməlidir.

Üçüncüsü, müasir dövrdə hər hansı bir dövləti daxildən zəiflətməyə, müqavimət gücünü azaltmağa çalışan xarici dövlətlər ilk növbədə ona mədəniyyətlərini, ideologiyalarını sırmağa, gənclərinin "beyinlərini yuyaraq" kosmopolit kütlə formalaşdırmağa çalışırlar. Dünyada informasiyanın yayılmasının qarşısını alınmasının çətin olduğu, demək olar ki, mümkün olmadığı indiki şəraitdə həmin dairələr bundan ötrü təhsili, mədəniyyəti və medianı ən uyğun meydan olaraq görürlər. Ona görə də cənab Prezident İlham Əliyev milli təhlükəsizliyimizin vacib tərkib hissəsi olan ideoloji təhlükəsizliyimizi etibarlı qorumağı, tənqidatların qarşısını kəsməyi və vətənpərvər olmağı bir daha vacib şərt olaraq irəli sürdü. Bu işə təhsil, mədəniyyət və media sahəsində işlərin təkmilləşdirilməsini zəruri edir".

Vasif

XİN: Qara dənizdə gəminin dronla vurulması nəticəsində bir azərbaycanlı həlak olub

Qara dənizdə, Rumıniya sahilləri yaxınlığında "Royad Məmmədov" adlı xarici yük gəmisi dron hücumuna məruz qalıb.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyi məlumat yayıb. Qeyd olunub ki, daxil olan məlumata əsasən, hücum nəticəsində Azərbaycan vətəndaşı, gəminin kapitanı 1974-cü il təvəllüdlü Həsənov Rüstəm İsmayıl oğlu həlak olub. Digər vətəndaşımız 2002-ci il təvəllüdlü Süleymanzadə Məhəmməd Həmzə oğlu itkin

düşüb. Hal-hazırda, müvafiq axtarış tədbirləri həyata keçirilir. Gəmi heyətində olan digər vətəndaşlarımız xilas edilib, onlardan 3 nəfəri xəstəxanaya yerləşdirilib. Məsələ ilə bağlı Xarici İşlər Nazirliyi tərəfindən ölkəmizin diplomatik nümayəndəlikləri və aidiyyəti ölkələrin səlahiyyətli qurumları ilə birgə koordinasiya işləri aparılır. Vətəndaşlarımıza zəruri tibbi və konsulluq dəstəyinin göstərilməsi, eləcə də həlak olan vətəndaşlarımızın cənazələrinin vətənə gətirilməsi ilə bağlı müvafiq prosedurların həyata

keçirilməsi istiqamətində zəruri tədbirlər görülür. Həlak olan soydaşlarımızın ailələrinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir, xəsarət alanların tezliklə sağlamlarını arzulayıırıq.

Bir daha Azərbaycan vətəndaşlarına hərbi əməliyyatların gətirdiyi və təhlükəsizlik vəziyyətinin qeyri-sabit olduğu bölgələrə səfər etməkdən, bu ərazilərdə, eləcə də riskli marşrutlar üzrə hərəkət edən nəqliyyat vasitələrində, xüsusilə gəmilərdə əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaqdan çəkinməyə çağırış edirik.

"August Hanninglə bağlı Azərbaycanın adının hallandırılması dezinformasiyadır"

Almaniyanın Federal Kəşfiyyat Xidmətinin (BND) keçmiş rəhbəri August Hanninglə bağlı aparılan istintaq çərçivəsində bir sıra xarici media resurslarında Azərbaycanın adının hallandırılması ilə yayılan məlumatlar dezinformasiya xarakteri daşıyır və son dövrlərdə Azərbaycana qarşı intensiv şəkildə həyata keçirilən qarayaxma kampaniyasının tərkib hissəsi kimi qiymətləndirilir.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Media və Yayım Şurasının açıqlamasında deyilir.

Almaniyanın "Der Spiegel" nəşrinin ilkin mənbə kimi yaydığı, daha sonra "Reuters", "AFP", "France 24", "The Times", "The Telegraph" və digər beynəlxalq media resurslarında tirajlanan Azərbaycanın adını sözügedən istintaq işi ilə əlaqələndirən əsassız iddiaların geniş auditoriyaya fakt kimi təqdim edilməsi ciddi narahatlıq doğurur və rəsmi mənbəyə istinad etmədən belə materialların dövriyyəyə buraxılması qəbul edilməz informasiya manipulyasiyası hesab olunur.

Bu dezinformasiya əməliyyatının arxasında duran qüvvələrin çirkin niyyəti son dövrlərdə daha da inkişaf edən Azərbaycan-Almaniya əlaqələrinə xələl vurmaqdır.

Azərbaycan Respublikası
Media və Yayım Şurası

Azərbaycan Respublikası Media və Yayım Şurası Azərbaycanı əsassız şəkildə beynəlxalq informasiya məkanında mənfi kontekstdə təqdim etməyə yönələn bu cür dezinformasiya kampaniyalarını qətiyyətlə pisləyir, beynəlxalq media subyektlərini peşəkar jurnalistikanın əsas prinsiplərinə, o cümlədən dəqiqlik, obyektivlik, etibarlı mənbələrə istinad və məlumatların yoxlanılması prinsiplərinə ciddi riayət etməyə, həqiqətə uyğun olmayan məlumatların yayılmasına və ictimai rəyin manipulyasiya edilməsinə yol verməməyə çağırır.

Rüstəm Hacıyev

Qərb Moskvanın «göz yaşlarına» inanmır

Oktyabrın 1-də Rusiya Federasiyasının prezidenti Vladimir Putin, "Valday" klubunun sessiyasında növbəti dəfə bəyan edib ki, Rusiyanın Avropa ölkələrinə hücum etmək planları yoxdur.

"Biz heç kimi təhdid etmirik, biz nə 2029-cu ildə, nə 2030-cu ildə, nə də 2050-ci ildə heç kimə hücum etməyə hazırlaşmırıq"- deyərək Rusiya prezidenti bəyan edib.

Lakin, Qərb dövlətləri Vladimir Putinin hələ illər əvvəl, "bu nə sərsəm fikirdir, Rusiyanın Kırımı almaq fikri yoxdur, Rusiya heç vaxt Ukraynaya hücum etməyəcək" bəyənətlərini unutmayıb. Ona görə də, Rusiya prezidentinin çıxışını diqqətlə izləyən Avropa ölkələrinin liderləri Putinin bu bəyanatına lazımı reaksiya göstərmədilər, daha doğrusu inanmadılar.

Çünki, Rusiya ptezidenti çıxışının davamında "Əgər məsələ Kaleninqrada və yaxud Rusiyanın digər ərazilərinə birbaşa hücum təhlükəsi yaranarsa, onda təbii ki, əlimizdə olan bütün silah növlərindən (o cümlədən nüvə silahı daxil olmaqla. R.H.) istifadə edəcəyik".

Avropa Vladimir Putinin məhz bu təhdidlərini önə çəkərək narahat olmağa başlayıb. Qərb KİV-ləri Moskvanın bu təhdidlərinin vəziyyətin gərginləşdirilməsinə gətirib çıxara biləcəyini yazırlar. Reuters və Associated Press, Putinin, "bütün silah növlərindən istifadə edəcəyik" sözlərinin Rusiya-NATO münasibətlərinin gərginləşməsi riski yaradacağını düşünürlər.

Əslində mətbuat Qərb məmurlarının rəsmi fikirlərindən çıxış edirlər. "Valday" klubu davam edərkən NATO-nun baş katibi Mark Ryutte, Vestifal "sülh mükafatının təqdim edilmə mərasimində bəyan edib ki, Avropa hazırda sülh vəziyyətində yaşamır. Mərasimdə iştirak edən Almaniya kansleri Fridrix Merts isə, Avropanı yeni hibrit hücumlara hazır olmağa çağırıb.

Rusiyanın Ukraynaya qarşı hücumlarının davam etdiyi bir vaxtda Rusiyanın sərtəlti təhdidlərindən ehtiyat etməyə haqqı var. Avrokomissiyanın rəhbəri Ursula fon der Lyayen oktyabrın 2-də bəyan edib ki, "Avropa həmrəyliyi-konkret olaraq lazım olana qədər Ukraynaya dəstək verməlidir".

Beləliklə, Rusiya ptezidentinin növbəti "ikibaşlı" çıxışı, Qərbi Rusiyanın "sülh axtarışları" xəyallarına inandırma bilmədi. Bu bir daha göstərir ki, "Qərb, Kremlin "göz yaşlarına" inanmır"...

Qanunsuz plastik əməliyyat edən iki həkim cəzalandırıldı

Sentyabr ayı ərzində 13 klinika barədə inzibati tənbeh tədbiri seçilərək, İnzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddələrinə əsaslanan protokol tərtib edilib.

Səhiyyə Nazirliyinin Analitik Ekspertiza Mərkəzindən Adalet.az-a bildirilib ki, 2 ümumi cərrahin ixtisasına uyğun olmayan plastik cərrahiyyə sahəsində fəaliyyət göstərməsi faktı aşkar edilib.

Qeyd olunub ki, bu faktlarla bağlı İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 215.1-ci maddəsi ilə 2 protokol tərtib edilib və müvafiq icraata göndərilib.

Ümumilikdə, stomatoloji fəaliyyətlə bağlı cari ilin sentyabr ayı ərzində 7 protokol tərtib edilib. Onlardan 5-i İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 210.1-ci maddəsi ilə, 2-i isə 215.1-ci maddəsi ilə tərtib edilib.

Bildirilib ki, tibbi və estetik xidmətlər sahəsində qanun pozuntularının aşkarlanması və aradan qaldırılması istiqamətində nəzarət tədbirləri davam etdirilir. AEM vətəndaşların müraciətlərini müəyyən edilmiş qaydada obyektiv və operativ şəkildə araşdırır, aşkar edilmiş qanun pozuntuları ilə bağlı qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görür.

Tramp İranla münəqişənin nə vaxt bitəcəyini

ABŞ Prezidenti Donald Tramp İranla yaşanan münəqişənin tezliklə başa çatacağını bəyan edib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "RIA Novosti" məlumat yayıb. Nebraskada seçicilər qarşısında çıxış edən dövlət başçısı prosesin Konqresə seçkilərə qədər və ya dərhal sonra yekunlaşa biləcəyini istisna etməyib:

"Bütün bunlar bu və ya digər şəkildə çox tez, yaxın zamanlarda başa çatacaq. Bəlkə seçkilərdən bir az əvvəl, bəlkə də bir az sonra".

Xatırladaq ki, bundan əvvəl Tramp İranla birbaşa danışıqlara hər zaman açıq olduğunu bildirmişdi. O, həmçinin Tehranla bağlı yekun qərar verəcəyini qeyd edərək, məsələnin ya sülh yolu ilə, ya da daha kəskin variantda həll olunaçağını vurğulamışdı.

"Həmin gün bütün Azərbaycan xalqı, o cümlədən cəbrayillilər..."

"İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycanın parlaq qələbəsi nəinki ölkə tarixinin, bütövlükdə dünyanın hərbi əfsanəsinə çevrildi. 4 oktyabr 2020-ci il tarixində Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müjdesini verdiyi Cəbrayıl şəhəri 27 illik əsarətdən sonra işğaldan azad olundu. Nəhayət ki, Cəbrayıl uzun müddət düşmən tapdağında qaldıqdan sonra işğaldan azad olunaraq yenidən Azərbaycan torpaqlarına birləşdirildi.Həmin gün bütün Azərbaycan xalqı, o cümlədən cəbrayillilər, böyük sevinc içində idilər".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu millət vəkili Ceyhun Məmmədov deyib.

O, bildirib ki, bu tarixi müjdəyə sevinən xalqımız Azərbaycanın bütün şəhər və bölgələrində üçrəngli bayraqlarımızı dalğalandıraraq, bir daha qələbəmizə olan sevgilərini böyük coşqu ilə nümayiş etdirdilər:

"Bu günü görmək, bu sonsuz sevinc hissələrini yaşamaq xalqımızın ən böyük arzusu idi. Ermənilər Cəbrayıl ərazisində bir neçə xətdən ibarət istehkamlar qurmuşdu və bu istehkamları yarmaq çox böyük qəhrəmanlıq və fədakarlıq tələb edirdi. Cəbrayıldan sonra Azərbaycan Ordusunun Xocavənd rayonunun cənub kəndləri və strateji Hadrut qəsəbəsi istiqamətində hərbi əməliyyatlar keçirməsi üçün geniş imkanlar yarandı. Üstəlik, Zəngilan, ondan sonra Qubadlı və Laçın rayonunun cənub hissəsi işğalçılardan azad edildi və Laçın gəhlizi Azərbaycanın nəzarətinə götürüldü.1993-cü ildən ötən dövr ərzində böyük əziyyətlər hesabına əldə edilən nailiyyətlər, qazanılan uğurlar zərər-zərər bizi möhtəşəm qələbəyə yaxınlaşdırdı. Bu böyük sevinci cəbrayillilərə, bütün

xalqımıza bəxş edən möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevə, xalqımızın bütün igid, qəhrəman əsgər və zabıtlarına ürəkdan təşəkkür edirik. Sevinirik ki, həyat öz axarına düşür, Cəbrayıl camaatı öz ata-baba yurdlarına qayıdır və yenidən xoşbəxt, firavan həyat sürməyə başlayır".

Millət vəkili deyib ki, Cəbrayıl rayonu 2020-ci ildə işğaldan azad edildikdən sonra Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə regionda "Böyük Qayıdış" proqramı çərçivəsində genişmiqyaslı bərpa, yenidənqurma və infrastruktur layihələri sürətlə həyata keçirilir:

"Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti" tərəfindən idarə olunan bu proses əhalinin doğma yurdlarına təhlükəsiz və rahat qayıdışını təmin etməyə yönəlib.Cəbrayıl şəhərinin Baş planına uyğun olaraq çoxmənzilli yaşayış kompleksləri, fərdi evlər və inzibati binalar inşa edilir. İlk çoxmənzilli yaşayış məhəllələri artıq istifadəyə verilib və sakinlər köçürülüb. Həmçinin Şükürbəyli və Horovlu kəndlərində də sakinlərin bir qismi köçürülüb və artıq öz doğma kəndlərin-

də yaşayırlar. Rayonun böyük kəndlərindən olan Soltanlı kəndində irimiqyaslı tikinti işləri yekunlaşmaq üzrədir".

Onun sözlərinə görə, Macarıstan şirkətləri ilə birgə layihələndirilən kənddə 420-dən çox müasir fərdi ev, sosial obyektlər və infrastruktur qurulur və bura yaxın zamanda əhalinin köçürülməsi planlaşdırılır:

"Bütün bunlar onu söyləməyə əsas verir ki, tezliklə Cəbrayıl eləcə də işğaldan azad olunmuş digər rayonlarımız dünyanın ən abad və gözəl bölgələrindən birinə çevriləcək.İşğaldan azad edilən bölgələrin yenidən qurulması və dirçəlməsi üçün davamlı tədbirlər həyata keçirilir. Bu istiqamətdə ən çox diqqət çəkən məqamlardan biri də yeni məktəblərin tikilməsidir. Şuşada, Füzulidə, Xankəndidə və digər bölgələrdə, bu gün isə Cəbrayılda, onun kəndlərində məktəbin fəaliyyətə başlaması qürurvericidir.Bu gün Cəbrayıl şəhərinə gedib sakinlərlə görüşəndə, orada görülən işlərlə tanış olanda, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən güclü siyasətin, xalqımızın böyük qəhrəmanlığı və Qarabağ zəfərinin nəticəsini müşahidə edirik. Müzəffər Ali Baş Komandanın iradəsi, ordumuzun rəşadəti sayəsində torpaqlarımız işğaldan azad edildi və bu gün Cəbrayıl öz sakinlərini yenidən qucaqlayır.Azərbaycanın iqtisadi gücü, həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq və bərpa işləri, dövlətimizin siyasi möhkəmliliyi məhz bu reallığı təmin edib. Ölkəmizin hər bir bölgəsində, xüsusilə də Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda həyata keçirilən layihələr, Prezidentimizin uzaqqörən siyasətinin bariz göstəricisidir".

Sübhən

BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası Suriya üzrə missiyanın mandatını uzadıb

BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası Sudan üzrə Müstəqil Beynəlxalq Fakt Araşdırma Missiyasının mandatını daha bir il uzadıb.

Adalet.az-ın "Sudan Tribune" qəzetinə istinadən məlumatına görə, qətnaməni 47 şura üzvündən 28-i dəstəkləyib, 10-u əleyhinə səs verib, 9 nəfər bitərəf qalıb.

Qətnamədə Sudan Silahlı Qüvvələri, Çevik Reaksiya Qüvvələri və BMT üzv dövlətləri missiya ilə əməkdaşlıq etməyə, araşdırmaları üçün lazım olan sənədləri, dəlilləri və giriş təmin etməyə çağırılır. Missiyaya BMT İnsan Hüquqları Şurasını

öz işi barədə məlumatlandırmaq və insan hüquqlarının pozulması və məsul şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsi tədbirləri barədə ətraflı hesabat hazırlamaq tapşırı-

lib. BMT Baş Assambleyasına ayrıca hesabat təqdim ediləcək.

Qətnamədə həmçinin silah və pilotsuz təyyarələrin qanunsuz ötürülməsi və xarici maddələrin istifadəsi də daxil olmaqla, münəqişəyə xarici müdaxilə ilə bağlı narahatlıq ifadə olunur. Şura tərəfləri dərhal və qeyd-şərtsiz atəşkəs və onun həyata keçirilməsini təmin etmək üçün müstəqil monitoring mexanizmi yaratmağa çağırır.

Beynəlxalq missiya 2023-cü ilin oktyabrında Sudanda beynəlxalq humanitar hüquq və insan haqlarının iddia edilən pozuntularını araşdırmaq üçün yaradılıb.

Özümüzü güclü olmalıyıq

Bütün böyük dövlətlərin genetikasında var: özlərindən kiçik dövlətləri həmişə özlərinin əlaltısı, onun maraqlarından kənara çıxmayan kimi görmək. Azərbaycan da özünü Cənubi Qafqazın böyüyü kimi görür. Ona görə də bəzən Ermənistan və Gürcüstan fərqli istiqamət götürən kimi dərhal sərt reaksiyalar verir. Bəzən proses elə irəliləyir ki, cəmiyyət də nəyin niyə baş verdiyini belə anlaya bilmir. Necə ki, son zamanlar Ermənistanla Azərbaycan arasında ki kilsə toqquşması kimi.

Türkiyə ilə Azərbaycan arasında ilk dəfə deyil ki, gərginlik yaşanır. Zamanında "futbol diplomatiyası" baş verdi, Azərbaycan bayraqları zibilqablarına atıldı. Proses yenə səhmana düşəcək, yenə qardaşıqdan dəm vurulacaq, yenə hansısa bir hadisədən sonra gərginlik yaşanacaq.

44 günlük müharibədən sonra yazdım ki, müharibə hələ indi başlayır. Bəziləri buna ağız büzdü. Yenə yazdım ki, dünya əvvəlki dünya olmayacaq, bütün dövlətlər cinahlara bölünəcək, artıq balanslaşdırılmış siyasət işləməyəcək. Bunları 5 il əvvəl yazmışdım. Ancaq yaxın zamanda yazmışdım ki, Türkiyə ilə İsrail arasında Azərbaycanda hibrit müharibə gedir, bu müharibə bir qədər sonra açıq müstəviyə keçəcək. Korkor, gör-gör.

Xatırlayırsınız, bizdə belə bir kampaniya aparılırdı ki, Azərbaycanda Türkiyə hərbi bazaları qurulmalıdır. Hələ Azərbaycanda Türkiyənin Konfederasiya halında birləşməsinə tələb edənlər də vardı. Nə tez yaddan çıxdı. O vaxt açıq şəkildə yazırdım ki, baza, əvvəla, bizi xilas etməyəcək, ikincisi isə, bir ölkənin ərazisində başqa ölkənin hərbi bazası varsa, bu o deməkdir ki, ərazisində baza olan ölkə müstəqil siyasət yeridə bilməz. Onu da qeyd edirdim ki, Azərbaycan kiminlə olursa-olsun, bərabər hüquqlu müqavilələr imzalamalıdır. Azərbaycan, yeri gəlmişkən, həm Türkiyə ilə Şuşa, həm də Rusiya ilə Moskva bəyannamələri imzaladı və hər ikisi də bərabər hüquqludur. Moskva bəyannaməsi ilə bağlı Qərb ölkələrində də deyilirdi ki, Rusiya bəlkə tarixində ilk bərabər hüquqlu bəyannaməni imzalayır.

Bizim cəmiyyəti elə bir hala salıblar ki, insanlar ümumiyyətlə düşünmək, niyəsinə araşdırmaq belə istəmir. İnsanları pafosla, yalanlarla, gerçəklik payı olmayan şeylərlə doyuzdurublar. Sosial şəbəkələr üzərindən gedən davaya gəlincə, məsələlərə dəqiq diaqnoz qoymaq üçün çox dəqiq sual vermək lazımdır: Azərbaycanla Türkiyə arasındakı yaxınlaşma xalqların, dövlətlərin, yoxsa hakimiyyətlərin yaxınlaşmasıdır? Bu üç amilin hər birini təhlil edən zaman məlum olur ki, dövlətlərin və hakimiyyətlərin yaxınlaşması xalqların yaxınlaşmasından daha öndədir. Ona görə də dövlətlərin maraqları üst-üstə düşməyən zaman cəmiyyətlərin toqquşması baş verir.

Bunun səbəbi nədədir? Ayrılan pulların vəhşicəsinə talanmasındadır. Azərbaycanın QHT-ləri gedib Türkiyədə qaradaşıqdan dəm vurur. Türkiyənin QHT-ləri də hər ilin sonunda Azərbaycana axın edir, tədbirlər keçirirlər, qaradaşıqdan danışirlar. Mətbuatı araşdırın, görün, Türkiyənin QHT-ləri ən çox ilin hansı ayları Azərbaycana gəlir? Onu tapandan sonra səbəbini tapmaq da

çətin deyil. Səbəbi tapanda məsələnin qaradaşıqdan daha çox pulla bağlı olduğunu biləcəksiniz. O tərəfdən də, bu tərəfdən də qışqıranlar o tədbirlərdə yeyib qaradaşıqlığa sağlıq deyənlərdir. Təkcə onlardımı? Qətiyyəni! Azərbaycanda insanların ən çox unuduğu iki şey var: dünyada ən böyük erməni diasporu təkcə Fransa və ABŞ-də deyil, eyni zamanda Türkiyədədir; dünyanın ən təsirli yəhudi lobbisi təkcə ABŞ-də yox, həm də Türkiyədədir. Türkiyənin ən böyük şirkətlərinin sahiblərinin kimliyinə baxmağınız kifayət edə bilər.

Türkiyə böyük dövlətdir. Türkiyənin müxtəlif istiqamətlərdə hədəfləri var: Yaxın Şərq, Şərqi Avropa, Şərqi Aralıq dənizi, Afrika, Cənubi Qafqaz və Orta Asiya da Türkiyənin maraq dairəsindədir. Türkiyə bu hədəflərin hamısı uğrunda eyni güclə mübarizə apara bilər? Mümkün deyil! Bu regionları müəyyənləşdirdikdən sonra gəlirik əsas suala: Türkiyə üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən, olmazsa-olmaz region hansıdır? Birmənalı olaraq Yaxın Şərq və Şərqi Aralıq dənizidir. Yeni Orta Asiya (türk dövlətlərinin olduğu coğrafiya) və Cənubi Qafqaz strateji yox, taktiki hədəfdir. Götürək Cənubi Qafqazı, Türkiyə İran və Rusiyanın zəiflədiyi, təsiri azaldığı vaxtlarda təsirini artırır, bu iki dövlət əgərsizliyini artıranda isə Türkiyə təsirini azaldır. Yeni Türkiyənin Cənubi Qafqazla bağlı maraqları Rusiya və İrandan asılıdır. Bu, düşünən də belə idi, bu gün də, sabah da belə olacaq.

Türkiyənin Azərbaycanla bağlı hədəfi taktikidirsə, Azərbaycanın Türkiyə ilə bağlı hədəfi stratejidir. Azərbaycanın əsas hədəflərindən biri ondan ibarətdir ki, Türkiyəni özünə elə bağlasın ki, Türkiyə istəsə də Azərbaycandan qopma bilməsin. Bunun üçün Azərbaycan Türkiyəyə yardımlarla dollarlıq yatırımlar edib. Azərbaycan gözəl bilir ki, Rusiya və İran əbədi təhdiddir. Burada həmin dövlətlərdə hakimiyyətdə kimin olması da önəm kəsb etmir, mənə olmasın, bu dəyişməyəcək, sən də olasan. ABŞ, Avropa İttifaqı, İsrail Azərbaycanın suverenliyinə qarant dura bilməyi. Qlobal aləmdə baş verən müharibələr göstərdi ki, söz verə bilirlər, ancaq qarant dura bilməzlər! Türkiyə qarant dura bilməyi? Bu da mümkün deyil. Ancaq Türkiyə İran və Rusiyadan gələcək təhdidləri müəyyən mənada kənarlaşdırma bilər.

Bunu da yazım: Türkiyə ilə Azərbaycan arasında gərginlik olanda Azərbaycanda bir çoxları deyir ki, Kəlbəcər ermənilər tərəfindən işğal olunan zaman humanitar böhranı aradan qaldırmaq üçün Azərbaycan Türkiyədən helikopter istəyib, ancaq Türkiyə verməyib. Dünən hərbi ekspert Tərlan Eyvazovla söhbət edən zaman dedi ki, o fikir də kontekstdən çıxarılıb. Videonu tapıb, baxdım. Əbülfəz Elçibəy müsahibəsində (videonu şərhə qoyacağam), açıq şəkildə deyir ki, humanitar böhrandan çıxmaq üçün Rusiya, İran və Türkiyədən helikopter istəyib, ancaq heç biri kömək etməyib. Ancaq Türkiyənin hərbi təlimatçıları Azərbaycan ordusunda olub? Əlbəttə! Türkiyədə kursda olanda Polis Akademiyasının rəis müavini dedi: "Sizdə ilk xüsusi təyinatlıları mən hazırlamışam". Şəkil çəkdirib dayıma göndərdim. Dayım görən kimi tanıdı və dedi ki, bizə təlimi keçən əsas komandir o idi.

Bizdə bəziləri Türkiyənin islami əsas gətirməsindən bərk əsəbləşir. Bunu o adamlar edir ki, guya Türkiyəni dərinədən tanıyırlar. Türkiyə tarixində millətçilik yalnız bir dönmə olub. Bu da özlərindən Amerika kəşf etmək deyildi: Atatürk zamanında bütün dünyada millətçilik ön plana çıxmışdı. Daha sonra bütün dünyada millətçiliyi arxa plana atdılar, Türkiyədə də həmçinin. Osmanlıda millətçilik olub? Bizi burada aldadıblar. Bizim bəzi şair, yazıçı, siyasi alverçilər elə bir ab-hava yaratdılar ki, sanki Türkiyə demək, türk deməkdir. Türkiyənin özündə millətçilər deyir ki, biz türklüyü sizdə, Orta Asiyada gördük; bizim alverçilər, dəllallar deyir ki, yox, Türkiyədir. Qazaxlar, özbəklər açıq şəkildə deyirlər ki, Türkiyənin gəlib bizə türkçülük öyrətmək istəməyi qanımıza toxunur. Türkiyədən türkçülük öyrənmək dünyanın ən komik şeyidir. Türkiyənin strateji hədəfi türkçülükdür, yoxsa xilafət? Türkiyənin Yeni Osmanlı ideyası millətçiliyə söykənirdi, yoxsa islama? Osmanlı o boyda imperiyanı islam bayrağı altında qurub, millətçiliklə yox!

Futbol üzrə Avropa çempionatı zamanı hərbi hissələrin birində böyük ekran qurub Türkiyənin oyunun verirdilər. Yazdım ki, bəz nizamnamə, bəs yat, bəs qalx komandası? Hər şey qaldı kənarda, mənə hücum etdilər. Bəxtiyar Eysay Azərbaycandan gedəndə, pis heç nə yazmamışdım, sadəcə yazmışdım ki, getməyi çox yaxşı oldu. Üstümə bir yığın adam hücum etdi ki, türk düşmənisən. Tayfasının adın bilməyənlər mənə milli kimliyimi sorğulayırdı. İndiki davada ön sırada olanlar da eyni adamlardı.

44 günlük müharibə zamanı Türkiyə qalsın bir kənara, bizimkilər at kimi üzümüzə dururdular ki, müharibəni Bayraktarın hesabına udmuşuq. Çəkmədiyimiz əziyyət qalmadı, bir jurnalistimizi ön plana çıxaran olmadı. Öz zabitin, öz əsgərin, öz jurnalistin olanda pisdidi? Bunları edənlər indi türkiyəllilərlə dava edir. Demirəm ki, dava etmə, səni təhqir edənə sən də et. Ancaq bunu yaradan həm də özünsən axı. Bizdə bəziləri var, özümüzə birinin uğurun görəndə elə bil xalasının oynasın görür.

Yaxşı, bizim hədəfimiz nə olmalıdır? Ümumiyyətlə, "ora parçalanacaq, böyüyəcəyik", "bura dağılacaq, yekələcəyik" anlayışı ilə yaşamaq zəiflik, cılızlıq əlamətidir. Bunu deyənlər də özlərinə "bozqurd" zad deyirlər. Qurd özü parçalayır, leşə isə çaqqal dağısır. Əslində, bütöv Azərbaycan düşüncəsini önə atıb İrana və Rusiyaya özünü düşmən göstərənlər mənə qeyri-səmimi gəlir. Azərbaycanın birinci hədəfi Ermənistanı və Gürcüstanı özündən asılı, vassal bir dövlətə çevirmək olmalıdır. Əgər hədəfin böyüməkdirsə, Rusiyanın, İranın dağılmağını niyə gözləyirsiniz? "Ölmə, eşşəyim, ölmə" deməkdənsə, hazır Borçalı var da. Gül kimi hədəfdir. Hədəf qoyub düzgün konsepsiya ilə işləsən, o gürcülərin də indi dili çıxmazdı. Bir dəfə yazmışam, təkrar edirəm və subyektiv fikrimdir: Cənubi Qafqaza üç dövlət çoxdur!

Bütün bu yazılanlardan çıxarılacaq bir nəticə var: özümüzü güclü olmalıyıq, özümüz güc olmalıyıq - ordu, iqtisadiyyat, siyasət, rifah, gələcəyə ümid, sözün hər mənasında!

Əli Nağıyev: "Bu ailələr hələ də cavab gözləyirlər"

Azərbaycan regionda dayanıqlı sülhə və əməkdaşlığa xüsusi əhəmiyyət verir. 2025-ci il avqustun 8-də Vaşinqtonda Amerika Birləşmiş Ştatlarının Prezidentinin iştirakı ilə Birge Bəyannamənin imzalanması və Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh sazişinin paraflanması bu

istiqamətdə mühüm addım olub. Saziş layihəsinin 9-cu maddəsində itkin şəxslər və məcburi yoxaçıxma halları üzrə əməkdaşlığın nəzərdə tutulması humanitar məsələlərin sülh prosesindəki yerini göstərir. Məlumat mübadiləsi, itkinlərin taleyinin müəyyənəşdirilməsi, qalıqların axtarılıb qaytarılması və istintaq tədbirləri üzrə əməkdaşlıq qarşılıqlı etimadı möhkəmləndirə bilər.

Adalat.az xəbər verir ki, bunu Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin rəisi, Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş və təndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının sədri general-polkovnik Əli Nağıyev Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyasının (DK) təşkilatçılığı ilə keçirilən "İtkin düşmüş şəxslər problemi-nin həllində etimadın gücləndirilməsi və effektiv mexanizmlərin inkişaf etdirilməsi" mövzusunda Bakı Dialoqu formatında IV beynəlxalq konfrans çıxışı zamanı deyib.

General-polkovnik Əli Nağıyevin sözlərinə görə, Dövlət Komissiyası 2025-ci ilin fevralından Ermənistanın aidiyyəti komissiyası ilə birbaşa təmaslar qurub, görüşlər və məlumat mübadiləsi aparıb:

"Müxtəlif mənbələr və şahid ifadələri əsasında Birinci Qarabağ müharibəsində əsir və girov götürülərək beynəlxalq təşkilatlardan gizli saxlanılmış 834 vətəndaşımızın siyahısını, o cümlədən 104 nəfər barədə ətraflı məlumatı qarşı tərəfə təqdim etmişik.

Beynəlxalq Qızıl Xaç Komitəsinin rəsmi qeydiyyatı aldığı 54 vətəndaşımız haqqında da məlumat vermişik. Onlardan 17 nəfərin meyiti qaytarılıb. Saxlanma yerlərində öldüyü bildirilən 33 nəfərin meyiti qaytarılmayıb, 4 nəfərin taleyi isə açıqlanmayıb. Bu ailələr hələ də cavab gözləyirlər".

Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığı şəhid ailələrinin görüşündə bir daha nümayiş etdirilib

Azərbaycan şəhidlərinin əziz xanımları ilə Türkiyədə qaradaşlıq görüşü keçirilib. Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə apararaq şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanlarımızın əziz xanımları ilə Türkiyədə keçirilən "Türkiyə Qaradaşlıq Görüşü" çərçivəsində bir araya gəldik.

Adalat.az xəbər verir ki, görüş zamanı Azərbaycan və Türkiyə arasında mövcud olan tarixi, mənəvi və qaradaşlıq bağlarının əhəmiyyəti vurğulanıb. Türkiyədən olan qaradaşlarımızın Azərbaycandan gələn qonaqları öz ailə üzvləri kimi qəbul etməsi iki ölkə xalqları arasındakı sarsılmaz həmrəyliyin və qarşılıqlı ehtiramın daha bir ifadəsi kimi dəyərləndirilib.

"Bir millət, iki dövlət" şüarı ətrafında formalaşan bu möhkəm mənəvi bağların gələcək nəsillərə də ötürülməsi-nin vacibliyi qeyd olunub. Azərbaycan və Türkiyə arasında qaradaşlıq münasibətlərinin yalnız dövlətlərarası əlaqələrlə məhdudlaşmadığı, xalqlarımızı birləşdirən dərin tarixi və mənəvi dəyərlərə söykəndiyi bildirilib.

Görüşdə Azərbaycanın müstəqilliyi və torpaqlarımızın müdafiəsi uğrunda canından keçən şəhidlərimizin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib. Qəhrəmanlarımızın fədakarlığının heç vaxt unudulmayacağı vurğulanıb.

Şəhidlərimizə Allahdan rəhmət dileyir, onların ailələrinə dərin ehtiramımızı bildiririk. Azərbaycan-Türkiyə qaradaşlığının, qarşılıqlı həmrəyliyin və sarsılmaz könül bağlarının əbədi davam etməsi arzulanıb.

Könül Nurullayeva,
Milli Məclisin deputatı

Prezident İlham Əliyevin Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayında çıxışında Azərbaycanın yeni ictimai-siyasi və geosiyasi vəziyyətdə fəaliyyəti xüsusi vurğulanıb. Dövlət başçımız Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini tam bərpa etdiyini və bu nəticənin ölkənin qarşısında yeni reallıqlar yaratdığını bildirdi. Bu baxımdan Azərbaycanın milli təhlükəsizliyinin bundan sonrakı mərhələdə gücləndirilməsi məsələsinə daha geniş prizmadan yanaşmaq zəruridir. Söhbət həm hərbi potensialın artırılmasından, həm də güclü dövlət modelinin bütün komponentlərinin daha da möhkəmləndirilməsindən gedir.

Təbii ki, hərbi potensialın müasir tələblərə uyğun inkişaf etdirilməsi vacibdir. 44 günlük Vətən müharibəsinin təcrübəsi müasir döyüş meydanında texnologiyanın, pilotsuz uçuş aparatlarının əhəmiyyətini açıq şəkildə göstərdi. Bu səbəbdən Azərbaycanın müdafiə qabiliyyətinin inkişafı yeni silahların

Yeni Azərbaycan Partiyasının VIII Qurultayı dövlətçilik siyasətinin yeni mərhələsidir

alınması ilə yanaşı, müasir döyüş texnologiyalarının milli hərbi doktrinəyə inteqrasiyası, kəşfiyyat və müşahidə imkanlarının genişləndirilməsi, hava hücumundan müdafiə sistemlərinin təkmilləşdirilməsi və müxtəlif qoşun növləri arasında koordinasiyanın artırılması ilə müşayiət olunur. Prezident İlham Əliyev qurultayda çıxışı zamanı da bəyan etdi ki, "biz hər gün hazır olmalıyıq ki, istənilən hərbi təxribata cavab verək.

Elə güc əldə etməliyəm və bunu əldə edirik ki, heç kimin ağılına belə gəlməsin Azərbaycana qarşı hansısa təxribat törətmək. Ona görə bu, birinci vəzifədir və təsadüfi deyil ki, bizim bu gün müzakirə olunan dövlət büdcəmizdə, gələn ilin büdcəsində hərbi və təhlükəsizlik məsələləri yenə də ön plandadır və təqribən 9 milyard manata yaxın vəsait bu məqsədlər üçün nəzərdə tutulur."

Son illərdə müdafiə sənayesinin inkişafı da bu baxımdan xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Sentyabrın 30-da Bakıda keçirilən "ADEX 2026" sərgisində müasir hərbi texnologiyalarla yanaşı, Azərbaycanın müdafiə sənayesi kompleksinin imkanları nümayiş etdirildi. Müasir geosiyasi şəraitdə hərbi təhlükəsizliklə texnoloji

təhlükəsizlik artıq bir-birindən ayrılmaz anlayışlardır. Xarici təchizat zəncirlərindən həddindən artıq asılılıq böhran vəziyyətində risk yarada bilər.

Ona görə də müdafiə sənayesində yerli istehsal imkanlarının genişləndirilməsi, yüksək texnologiyaların mənimlənməsi, süni intellekt, robototexnika, pilotsuz sistemlər, rabitə və elektron müharibə texnologiyaları üzrə elmi-tədqiqatların gücləndirilməsi mühüm istiqamətlərdəndir.

Burada hərbi sənaye ilə universitetlər, elmi müəssisələr və özəl texnologiya şirkətləri arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi də xüsusi rol oynayır. Belə əməkdaşlıq müdafiə sektorunda innovasiyaların sürətlənməsinə və milli texnoloji bazanın genişlənməsinə imkan yaradır.

Milli təhlükəsizliyin yeni istiqamətlərindən biri də kiberməkəndir. Dövlət qurumlarının, enerji sistemlərinin, nəqliyyat və rabitə infrastrukturunun rəqəmsallaşması kibertəhdidlərin potensial təsir dairəsini də genişləndirir.

Bu səbəbdən kritik informasiya infrastrukturunun qorunması, kibertəhlükəsizlik üzrə mütəxəssislərin hazır-

lanması və kibersidentlərə çevik cavab mexanizmlərinin inkişaf etdirilməsi milli təhlükəsizlik siyasətinin ayrılmaz hissəsidir.

Eyni zamanda informasiya təhlükəsizliyi də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Prezident İlham Əliyevin də söylədiyi kimi,

"ideoloji təhlükəsizlik də fiziki təhlükəsizlik kimi önəmlidir. Çünki ideoloji təxribat ölkənin içində istiqamətləndirilir. Biz sərhədlərimizi qoruyuruq və bu da vəzifələrdən biridir. Dövlət sərhədlərimizin mühafizəsinə, qorunmasına müasir texnologiyalardan istifadə etməklə nail olmuşuq. Amma ideoloji risklər sərhəd tanımır, xüsusilə indiki dünyada, internet dünyasında, kibercumlar dünyasında, süni intellekt dünyasında. Ona görə biz özümüzü ideoloji təxribatlardan qorumalıyıq."

Müasir dövrdə dövlətlərə qarşı təzyiq hərbi və iqtisadi vasitələrlə yanaşı, informasiya manipulyasiyası və dezinformasiya kampaniyaları vasitəsilə də həyata keçirilir. Buna görə cəmiyyətin informasiya savadlılığının artırılması və etibarlı informasiya mənbələrinin gücləndirilməsi də təhlükəsizliyin tərkib hissəsidir.

Estoniya sərhədlərini gücləndirir

Estoniya hakimiyyəti hərbi qüvvələrini Rusiya ilə sərhədə göndərir. Bununla yanaşı Tallin Rusiya ilə məm-kün müharibə təhlükəsi qarşısında hərbi xərclərini və raket potensialını artırır.

Rusiya tərəfi, prezident Vladimir Putinin sözlərinə güvənərək hesab edir ki, onlar tərəfindən belə bir təhlükə yoxdur. Rusiyalı siyasətçilər bir ağızdan bəyan edirlər ki, Moskva Pribaltika ölkələri ilə silahlı münaqişə etməyə hazırlaşmır.

Estoniya hakimiyyətində hərbi ekspertlərinə istinadən hesab edirlər ki, baxmayaraq ki, yaxın iki il ərzində ölkələri real təhlükə gözlənilmir, lakin düşüncələr ki, "qurdlu yaxınlıq elə, amma çomağında əlində möhkəm tut".

Hazırda Ukrayna ilə müharibə şəraitində olan Rusitanın Pribaltika ölkələrinə hücum edəcəyi real görünür. Ukrayna "bataqlığında" ilişib qalan Rusiya hərbi qüvvələri, Şimali Atlantika Alyansı ilə yeni qarşıdurmaya getmək istəməz.

Bütün bunlara baxmayaraq, Estoniya ehtiyatı əldən vermək istəmir. Estonlar Leninqradda vilayətilə sərhəddə yerləşən Narva şəhəri ətrafında yeni hərbi baza yaradır. Bəzi mənbələrin verdiyi məlumatlara görə, bu bazada 200 hərbiçi daimi xidmət aparacaq, lazım gəldikdə onların sayı 800 nəfərə qədər artırıla bilər.

Tallin eyni zamanda raket potensialını artırır. Təkcə ötən il amerikanadan doqquz HIMARS reaktiv sistemlərinin alması ilə bağlı müqavilə imzalanıb. Eyni zamanda Cənubi Koreyadan daha doqquz Chunmoo komplekslərinin alınması planlaşdırılır.

Qərbi KİV-lərinin məlumatına görə, Estoniyanın 2026-cı il hərbi büdcəsi 42 faiz artırılaraq 4.2 milyard avroya çatdırılıb. Estoniya ölkəsinə qarşı təhlükə yaranacağı təqdirdə, NATO-ya üzv həmkarlarının dəstək göstərəcəklərinə də inanır.

Moskva isə, Estoniya ilə sərhədləri yaxınlığında baş verənlərə hələ ki, təhdidlərlə cavab verməyə üstünlük verir. Bütün bunlar sərhədlərdə təxribat xarakterli xırda insident yaranana qədər keçərlili ola bilər. Əks halda, Pribaltika ölkələri üçün nəticə ağır ola bilər.

Estoniya və digər Pribaltika dövlətləri hər halda Kremlin "insident yaratmaqda" usta olduqlarını bilməmiş deyillər. İna gprə də, bu aralarda ehtiyatlı olmalıdırlar.

Rüstəm HACIYEV

“İşğaldan azad olunandan sonra Cəbrayıl rayonunun iqtisadiyyatı 16 dəfə böyüyüb”

"4 Oktyabr - Cəbrayıl şəhəri günüdür. 1993-cü il avqustun 23-də Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin Cəbrayıl rayonunu işğal etməsi nəticəsində rayona 14 milyard dollara yaxın ziyan dəymişdi. 6 il əvvəl isə Cəbrayıl şəhəri şanlı ordumuz tərəfindən işğaldan azad olundu".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu millət vəkili Vüqar Bayramov deyib.

O, bildirib ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 2023-cü il 31 iyul tarixli Sərəncamı əsasən isə 4 oktyabr Cəbrayıl şəhəri günü kimi qeyd olunur:

"İşğaldan azad olunduqdan sonra Cəbrayıl rayonu bərpa və yenidən qurma mərhələsinə qədəm qoydu. Zəfərdən sonra Cəbrayıl rayonun bütün iqtisadi göstəricilərində ciddi artım qeydə alınıb. İşğaldan azad olunandan sonra Cəbrayıl rayonunun iqtisadiyyatı 16 dəfə böyüyüb. Belə ki, bu rayonumuzda 2020-ci ildə əsas sahələr üzrə məhsul istehsalı 30 milyon manat idisə, indi bu göstərici yarım milyard manatı keçib.

2021-ci il ilə müqayisədə rayon iqtisadiyyatına sərmayə qoyuluşları 2 dəfə artaraq 500 milyon manata çatıb. Böyük Qayıdış Proqramına əsasən, işğaldan azad olunan ərazilərimizdə məskunlaşma prosesi də davam etdirilir. İşğal nəticəsində dağıdılan və baxımsız bölgəyə dönməyən Qarabağ və Şərqi Zəngəzur artıq regionun əsas inkişaf mərkəzlərindən birinə çevrilmişdir".

Sübhən

Süni intellektlə beyin xərcənginə qarşı yeni molekul hazırlandı

Türkiyədə universitet tələbələrindən ibarət komanda süni intellektdən istifadə etməklə beyin xərcənginə qarşı yeni molekul hazırlayıb.

Adalat.az xəbər verir ki, layihə TEKNOFEST çərçivəsində keçirilən onkoloji yarışmada birinci yeri layiq görülüb.

Komanda əldə etdiyi nəticəni daha da inkişaf etdirərək gələcəkdə xərcəng müalicəsində istifadə oluna biləcək yeni preparatların hazırlanmasına töhfə verməyi hədəfləyir.

«Bu, fermerin satışla bağlı riskini azalda bilər...»

"Adında "Region" sözü olmasa da, yeni qanunun qəbulu və onun dəqiq icrası (olarsa) regional inkişaf üçün çox önəmlidir. Yeni qanun dedikdə "Aqrar sahə haqqında" qanun layihəsini nəzərdə tutaram. Burada bir bu qanun yaradacağı imkanlar var və bir də "Amma və Lakin"lər. Əvvəlcə birinci tərəfinə baxaq. Yeni aqrar qanun nəyi dəyişə bilər? ("Amma və Lakin" məsələsinə yazının sonunda toxunacağam.)b"Aqrar sahə haqqında" yeni qanun layihəsi kənd təsərrüfatında kifayət qədər geniş dəyişiklikləri nəzərdə tutur".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu iqtisadçı Eldəniz Əmirov deyib.

O, bildirib ki, layihə qəbul edilərsə, hazırda qüvvədə olan "Taxil haqqında", "Çayçılıq haqqında", "Pambıqçılıq haqqında" və "Kənd təsərrüfatı kooperasiyası haqqında" qanunlar ləğv ediləcək:

"Digər xüsusi istiqamətlər üzrə qanunlar isə qüvvədə qalacaq. Bəs konkret olaraq bu qanun əvvəlkilərdən nə ilə fərqlənir və özündə nələri birləşdirir? Bu sualın cavabını aşağıdakı kimi ümumiləşdirərdim. Birincisi, aqrar məhsul istehsalçıların reyting sistemi yaradılır. Fermerlərin iqtisadi səmərəliliyi, resurslardan istifadəsi və dövlət dəstəyindən düzgün istifadə etməsi qiymətləndiriləcək. Dövlət dəstəyi verilirərkən bu reyting nəzərə alınacaq. İkincisi, müqavilə əsasında istehsal genişləndirilir. Fermer məhsulu yetişdirmədən əvvəl alıcı ilə onun miqdarını, keyfiyyətini, qiymətini və ya qiymətin müəyyənləşdirilməsi qaydasını razılaşdırma biləcək. Bu, fermerin satışla bağlı riskini azalda bilər. Üçüncüsü, dövlətin aqrar bazara müdaxilə mexanizmi nəzərdə tutulur. Zərurət yaranıqda dövlət məhsul ala, ehtiyat yarada və məhsulun saxlanması xərclərini subsidiyalasdırma bilər. Bu mexanizm xüsusilə məhsul bolluğu zamanı qiymətlərin kəskin düşməsinin qarşısının alınmasına kömək edə bilər. Dördüncüsü, torpaqlar-

dan daha səmərəli istifadə üçün konsolidasiya, kooperativləşmə və vahid əkin imkanları nəzərdə tutulur. Məqsəd kiçik və parçalanmış torpaq sahələrinin yaratdığı səmərəsizliyi azaltmaqdır. Beşincisi, fermerlərin məhsullarını satmaq imkanları genişləndirilir. Aqrar bazarlar və yarmarkalarla yanaşı fermer mağazaları, səyyar satış yerləri və elektron platformalar da nəzərdə tutulur. Kooperativlərin öz satış

yerlərini yaratması da mümkün olacaq. Altıncısı, dövlət dəstəyi üçün geniş alətlər müəyyən edilir. Subsidiyalar, güzəştli kredit və lizinq, qrantlar, dövlət investisiyaları, vergi və gömrük güzəştləri, aqrar sığorta və digər dəstək mexanizmləri nəzərdə tutulur. Yeddincisi, regionların aqrar ixtisaslaşması və bitkilərin rayonlaşdırılması dövlət dəstəyi ilə əlaqələndirilir. Yeni hansı ərazidə hansı məhsulun yetişdirilməsinin daha səmərəli olması dövlət dəstəyi zamanı nəzərə alın bilər. Sekkizincisi, aqrar sahədə rəqəmsal məlumat sisteminin rolu artırılır. Fermerlərin qeydiyyatı, dövlət xidmətləri və dəstək tədbirlərindən istifadə ilə bağlı məlumatlar bu sistemdə toplanacaq və dövlət dəstəyi verilirərkən həmin məlumatlar əsas götürüləcək.

Iqtisadçının sözlərinə görə, qanunda nəzərdə tutulan mexanizmlərin real nəticəyə çevrilməsi onun tətbiqindən asılı ola-

caq: "Yaxşı qanun vacibdir, amma fermer üçün nəticəni qanunun mətnindən sonra başlayan proses müəyyən edir. Tətbiq mexanizmləri aydın və dəqiq hazırlanmalı, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları arasında səlahiyyət və məsuliyyət bölgüsü konkret müəyyən edilməli, regionlarda qanunun icrasında iştirak edən qurumların fəaliyyəti əlaqələndirilməli, fermer üçün prosedurlar sadə və anlaşıqlı olmalıdır. Eyni zamanda regionlarda özbaşınalıq halları ilə bağlı siqnallar daxil olduqda buna sərt reaksiya verilməli və belə halların qarşısı vaxtında alınmalıdır.Dövlət dəstəyinin hansı meyarlarla verilməsi, reyting sisteminin necə işləməsi, bazar intervensiyasının hansı hallarda həyata keçirilməsi, müqaviləli istehsalda tərəflərin hüquqlarının necə qorunması və qəbul edilən qərarların icrasına necə nəzarət olunması əvvəlcədən dəqiq müəyyənləşdirilməlidir.

Burada nəzarət mexanizmi də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Qanunun bütün regionlarda eyni prinsiplərlə tətbiqi (bəzi coğrafi amillər istisna olmaqla), qərarların subyektiv yanaşmalardan mümkün qədər qorunması, fermerlərin dövlət dəstəyinə bərabər çıxışının təmin edilməsi və nəticələrin davamlı qiymətləndirilməsi vacibdir. Mərkəzi qurumların qəbul etdiyi qərarla fermerin rayonda qarşılaşdığı praktika arasında fərq yaranmamalıdır.

Əlqərəz, əgər tətbiq qaydaları aydın, icra mexanizmi işlək, qurumlar arasında koordinasiya düzgün, nəzarət effektiv və fermer üçün prosedurlar əlçatan olarsa, yeni qanunda nəzərdə tutulan imkanlar aqrar sahədə məhsuldarlığı, investisiyanın, fermer gəlirlərinin və bazara çıxış imkanlarının artmasına real töhfə verəcək. Əks halda qanun nə qədər mükəmməl olursa olsun, ondan gözlənilən iqtisadi nəticələrin əldə olunması çox çətin olacaq".

Vasif ƏLİHÜSEYN

Faiq QISMƏTOĞLU
faiqqismetoglu@box.az

Yerə-göyə sığmayan adamlar...

İnsanı başqa canlılardan fərqləndirən bir cəhət də onun özündən razı olması, qozu-qozu gəzməyi, yerə-göyə sığmamağıdır! Görəsən, bəzi insanlar niyə belə edirlər? Onlar Allaha şükür etmək əvəzinə burnunu dik tutub gəzir, başqasına yuxarıdan aşağı baxır! Bunu ancaq insan eləyə bilər...

Bəlkə düz demirik, cənablar! Elə bil ki, qımışır-sınız... Ki, biz də belə-belə şeyləri çox görmüşük və indi yenə görürük! Lap düz edirsiniz! Və bu dünya özünü Allah hesab edən, burnunu dik tutub gəzən fironların, padşahların, prezidentlərin, kralların, baş nazirlərin əlindən çox əziyyət çəkib! Hətta bizim ölkədə Xalq şairi Sabir Rüstəmxanlının təbirincə desək "bəzi icra başçıları özlərini kiçik padşahlar kimi aparıblar və aparırlar!" Allahın yaratdığı dünyanı dağıdan kimdir? Super dövlətlər, o cümlədən Amerika! Onlar nə istəyir? Onlar bütün dünyanın varın-dövlətin başqa ölkələrin əlindən almaq istəyir. Xoşluğun neftini, qazını və digər sərvətlərini verənlərə dəymirlər! Verməyənin ölkəsinin altın-üstünə çevirirlər, başına od yağdırırlar! Odey, İran gözümlün qabağındadır! Amma onlar bir şeyi unudurlar ki, bu dünya heç kimə qalmayacaq! Yeni Süleymana, Firona, Hitlerə, Stalinə qalmayan dünya Trampa da qalmayacaq! Bəlkə qalacaq? Onu biz deyə bilmərik! Amma onu deyə bilərik ki, dünyanın ən varlı padşahları, fironları, prezidentləri, baş nazirləri rəhmətə gedəndə o dünyaya əliboş gediblər! Bir adam o dünyaya bir şey apara bilməyib. Özü də həmin əzəzil adamların nəslindən bu gün bir adam belə yoxdur! Çünki vaxtı ilə onlar xalqa zülm ediblər və indi də Allah-Təala əməllərinə görə belə insanlara işgəncə, zülm verir! Kim olursansa ol, nə iş görmüsən o, gec-tez qarşına çıxacaq! Ona görə də yerə-göyə sığmayan adamlar keçmiş sələflərindən nəticə çıxarmalıdır! Nəticə çıxarmasalar, həyat onların dərslərini verəcək! Çünki yerə-göyə sığmayanlar, amma qəbirə sığırırlar!!!

"Bu yolda nəinki düşməne, ən yaxın qardaşa belə güzəşt etməməliyik"

"Problem nədir? Müsir İran özünü Səfəvinin, müasir Türkiyə özünü Osmanlının varisi hesab edir. Niyə? Çünki düşüncə inqilabı yaşaya bilmədilər: ərəb şəritindən daha yaxşısını yarada bilmədilər. Aydınlarına deyil, aydın olmayanlarına inandılar. Dini kimliyi milli kimlik kimi anladılar. Problem budur".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu yazıçı Aqşin Yenisey deyib. "İslamı, yeni ərəb mentalitetini milli kimlik kimi anlayan türk, türkün ən böyük düşmənidir. Fars aydınları, məsələn, fars yazıçı Cəlal Əli Əhmədini "Qərbləşmə xəstəliyi" kitabını oxuyun, görün fars milli kimliyinin təəssübkeşi olaraq səfəvililiyi necə aşağılayır. Eyni mövqe bizim Axundovda da var. Sasanibazlar üçün Axundov İran millətçisidir. Biz bu iki ölkə ilə müqayisədə milli kimliyimizi önə çıxarmaqda ehtiyatlı davransaq da, ən azı, dini kimliyin, yeni ərəbizmin önünə mədəni kimliyinizlə çıxırıq. Sekulyarizm də budur: Tanrı düşüncəsinin önünə insan düşüncəsiylə çıxmaq. Biz gələcəyin xalqıyıq. İslam adlı ərəb mentalitetindən uzaqlaşdıqca mədəni bir toplum olacağıq. Bu yolda nəinki düşməne, ən yaxın qardaşa belə güzəşt etməməliyik", - deyərək bildirib.

Vasif ƏLİHÜSEYN

Enerji içkiləri beyinə belə təsir edir

Enerji içkilərinin tərkibində yüksək miqdarda kofein olması xüsusilə yeniyetmələr üçün ciddi sağlamlıq problemlərinə səbəb ola bilər.

Adalet.az xəbər verir ki, uşaq endokrinologiyası mütəxəssisi, türkiyəli professor Selim Kurtoğlu enerji içkilərinin həddindən artıq istehlakının uşaqlar və yeniyetmələr üçün təhlükəli olduğunu bildirib. Həkimin sözlərinə görə, enerji içkilərindəki yüksək kofein yuxusuzluq, əl titrəməsi, narahatlıq, ürək döyünmə və reflüks kimi problemlərə səbəb ola bilər. Kofeinin beyində qan damarlarının daralmasına gətirib çıxara biləcəyi də qeyd olunub. Kurtoğlu bildirib ki, kofeinlə yanaşı, enerji içkilərinin tərkibində jənsən və qarana kimi stimullaşdırıcı maddələr də olur. Bu maddələrin həddindən artıq qəbulu ürək ritminin pozulması və arterial təzyiqin yüksəlməsi kimi problemlər yarada bilər. Mütəxəssis enerji içkilərinin tərkibindəki yüksək şəkər miqdarının da sağlamlıq üçün risk yaratdığını vurğulayıb. Fruktoza və saxarozanın həddindən artıq istehlakı piylənmə və qaraciyərin yağlanması səbəb ola, uzun müddətdə isə 2-ci tip diabet riskini artırma bilər. Həkim həmçinin enerji içkilərindəki turşuların diş minasına zərər verə və reflüks şikayətlərini artırma biləcəyini bildirib.

Yayda dəniz, qışda dəm qazı...

Biz yay gəlində, qış gəlində də sevinirik, çünki hər fəslin öz gözəlliyi, öz rəngi var! Yayda sərinləməyə üçün dənizə, çaya, gölə gedirik! Amma biz özümüz də bil-mədən həmin

məkanlarda çox çətin anlarla, daha doğrusu faciə ilə üzləşirik. Belə ki, nəzarət olunan çimərliyə yox, nəzarətsiz yerlərə gedirik!

Onda da suda boğulma halları baş verir! Təsədüfi deyil ki, bu il dənizdə boğulub, ölənlərin sayı 66 - 1 nəfərdir. Özü də onların əksəriyyəti nəzarət olunmayan yerlərdə çimərəkən suda boğularaq ölüblər! Çox təəssüf! Fövqəladə Hallar Nazirliyi nə qədər maarifləndirmə işləri apardı, yenə bəzi insanlar bundan nəticə çıxarmadı. Və axırda da bu qəder ölüm halları baş verdi! Burdan belə bir məntiqi nəticəyə gəlmək olur ki, yayda dəniz can alır, qışda isə dəm qazı! İndi də dəm qazı ilə məsələlərə bir aydınlıq gətirək!

Çünki hər il dənizdə boğulub ölənlərdən, dəm qazından rəhmətə gedənlər daha çoxdur! Hansı ki, hər il "Azərbaycan"ın əməkdaşları mənzillərə baxış keçirir, əhalini maarifləndirir, hamam otağındakı suqızdırıcıların ya mətbəxdə, ya da eyvanda quraşdırılmasını tövsiyə edir! Bu xəbərdarlığı əhəmiyyətli verməyənlər barəsində akt tərtib olunur və onlar inzibati məsuliyyətə cəlb olunur. Amma buna baxmayaraq, yenə bir çox sakinlər suqızdırıcılarını hamam otağından çıxarmır və nəticədə ölüm hadisəsi baş verir. Belə ki, bir neçə gün bundan əvvəl hamamda çimən bir kişi dəm qazından boğularaq ölüb!

Payız və qış mövsümlərində belə hadisələrin baş vermə ehtimalı bir qədər artır. Ona görə də sakinlər tüstü - bacaları təmizlətməli, hamam otağında mövcud qaydalara əməl etməlidir. Dəmə qazına həm də "səsiz ölüm" - deyirlər! Çünki onun nə iyisi var, nə də səsi! Amma bundan çıxış yolu tapmaq olar. Artıq o dəm qazını hiss edən cihaz mövcuddur! Hər evdə onu quraşdırmaq olar! Mənim tanışım bu cihazı mənzilində çoxdan quraşdırıb. Evə dəm qazı, eləcə də təbii qaz dolan kimi həmin cihaz hərəkətə gəlir və səs salır! El dilində demiş olsaq, yeni "qışqırır"! Deməli, biz dəm qazından boğulmaların qarşısını ala bilərik! Bir şərtlə ki, deyilənlərə, tövsiyələrə əməl edək! Onda yayda dənizdə ölənlər, qışda isə dəm qazından boğulanlar bu qədər çox olmaz! Əksinə, həyatımız daha rahat olar!!!

Yağışlı havalarda...

Heç kimə sirr deyil ki, qarlı, yağışlı və dumanlı havalarda nəqliyyat vasitələrini idarə etmək daha da çətinləşir. Çünki avtomobil yolları belə havalarda sürüşkən olur, sanki qəzalar üçün münbit şərait yaradılır! Artıq bir neçə gündür ki, respublika ərazisində qeyri-sabit hava şəraiti hökm sürür.

İntensiv yağışlar yağır, hətta Qubanın Xınalıq kəndinə 10 santimetr qar düşüb. Heç şübhəsiz ki, bu da magistral yollarda avtomobillərin idarə edilməsində qəza şəraiti yaradır! Əlbəttə, bu da istər - istəməz hərəkət iştirakçıları narahat edir! Ona görə də magistral yollarda sürücülər belə qeyri-sabit havalarda sürət həddinə əməl etməli, ara məsafəsi saxlamalı,

yolun şəraitinə uyğun hərəkət etməlidir. Eyni zamanda yağışlı havalarda ötmə əməliyyatı və maneələr düzgün yerinə yetirilməlidir!

Bir faktı da qeyd edək ki, günün qaranlıq saatlarında yağış yağanda və yollar yaxşı işıqlandırılmayanda sürücülər yolu və hərəkət iştirakçıları, o cümlədən piyadaları yaxşı görmür və bu da bəzi hallarda piyadavurma halları ilə nəticələnir! Bir sözlə, belə qeyri-sabit hava şəraitində sürücülər daha diqqətli olmalıdır! Ki, hər hansı yol-nəqliyyat hadisəsi, o cümlədən ağır qəzalar baş verməsin!!!

Havalar soyuyur...

Artıq payızdır! Və payızın da öz gözəllikləri var! Ağaçların yarpaqları saralır, bu yarpaqlar bir-bir budaqlardan düşür və təbiətin xəzan çağı başlayır! Biz Allahın işinə qarşı bilmərik!

Çünki milyon ildir ki, belə olur, hələ milyon il də belə olacaq!

Sözümüzün canı odur ki, payızda müxtəlif xəstəliklər baş qaldırır. Onu görə də hər bir insana öz sağlamlığına diqqət yetirməlidir! İlk növbədə xroniki xəstəlikləri olanlar səhhətlərini xüsusi önəm verməlidir!

Yeni vaxtında həkim yazdığı dərmanları qəbul etməli, özlərini qorumaqlıdır və lazımı vaxtlarda müayinələrə keçməlidirlər! Digər bir məsələ ondan ibarətdir ki, müxtəlif infeksiya xəstəlikləri payız mövsümündə daha geniş yayılır! Belə xəstəliklərin isə qarşısını almaq mümkün deyil! Ona görə də hər bir insan sanitariya - gigiyenik qaydalara ciddi əməl etməli, qapalı yerlərdə müxtəlif viruslara yoluxmamaq üçün maskadan istifadə etməlidir! Bunu, biz demirik ha, bunu həkimlər deyirlər! Ona görə də həmin tövsiyələri unutmaq olmaz!

Asfalt örtük döşəndi, amma...

Xeyli vaxt idi ki, Suraxanı rayonunun Yeni Günəşli yaşayış sahəsinin Mürsəl Kazımlı küçəsindəki yolda əsaslı təmir işləri görüldü. Hələ təmir zamanı işlər bir qədər gecikirdi, bu da sürücülərin və sakinlərin haqlı narazılıqlarına səbəb olurdu.

Nəhayət ki, bir həftə müddətində orda təmir-tikinti işləri başa çatdırıldı və yola asfalt örtük döşəndi! İndi yol elə vəziyyətdədir! Elə dilində demiş olsaq, "şüşə" kimidir! Bu işlərdən həm sürücülər, həm də sakinlər razılıq edirlər! Amma... Çox təəssüf ki, yol əsaslı təmirdən sonra Bakı Şəhər Siqnal İdarəsi tərəfindən xətənlənməyib!

Başqa sözlə demiş olsaq, hərəkətin təhlükəsizliyi üçün piyada zolaqları çəkilməyib. Bu da piyadaların həyatı üçün böyük təhlükədir! Bunu aidiyyəti qurum bilməmiş deyil! Üstəlik də, yol xətənlənmədiyinə görə sürücülər nəqliyyat vasitələrini yüksək sürətlə idarə edir, qarşı tərəfin yoluna çıxaraq tez - tez qəza vəziyyəti yaradırlar! Belə qanun pozuntusuna isə Suraxanı Rayonu Polis İdarəsinin

Dövlət Yol Polisi Şöbəsinin həmin yerdə xidmət aparan əməkdaşları göz yumurlar! Hər halda, göstərdiyimiz nöqsanlar tez bir vaxtda aradan qaldırılmalıdır ki, hərəkət iştirakçıları həyatı üçün təhlükə yaranmasın!!!

Emil FAİQOĞLU

Bu yolda maşınların hərəkəti qadağan ediləcək

Oktyabrın 15-dən Qoşa Qala meydanında nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti tamamilə qadağan ediləcək və ərazi piyadaların istifadəsinə verəcək.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə "İçərişəhər" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruyğu İdarəsi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, dəyişikliklər sakinlərin rahatlığının təmin edilməsi, gündəlik hərəkət zamanı izafi yürüş məsafəsinin azaldılması, Qoşa Qala meydanında mobilliyin və təhlükəsizliyin artırılması məqsədi

lə həyata keçiriləcək. Yeni sxem əsasən, Maqşud İbrahimbəyov Yaradıcılıq Mərkəzindən Böyük Qala küçəsi istiqamətində nəqliyyat vasitələrinin hərəkəti məhdudlaşdırılacaq. Həmin istiqamətdə hərəkət M.Ə.Sabir küçəsinə yönləndiriləcək. Bu küçə ilə hərəkət edən nəqliyyat vasitələri sağa dönerək Qoşa Qala qapıları çıxışına, sola dönerək isə Kiçik Qala küçəsinə istiqamətləndiriləcək. Səftər Quliyev, Qülə və Böyük Qala küçələrində yaşayan sakinlərə aid nəqliyyat vasitələrinin Neftçilər

prospektindən qoruq ərazisinə girişi isə Səftər Quliyev küçəsindəki birtərəfli giriş vasitəsilə həyata keçiriləcək. Qeyd olunub ki, bu tədbirlər sakinlərin yaşayış ünvənlərinə daha qısa və rahat marşrutla çatmasına, həmçinin Vəli Məmmədov küçəsindəki əsas girişdə nəqliyyat axınının optimallaşdırılmasına imkan verəcək. İdarə sözügedən küçələrdə yaşayan sakinlərdən oktyabrın 15-dən qoruq ərazisinə daxil olmaq üçün Səftər Quliyev küçəsindəki girişdən istifadə etmələrini xahiş edib.

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

GÖYÇAY: YAŞANAN HƏR GÜNÜN UĞUR SEVİNCİ

...Rayonun gündəlik həyatı ilə bağlı bütün önəmli məsələlər diqqətdən kənarda qalmamalıdır! Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi özünün idarəçilik mövqeyini məhz belə bir fəaliyyət tendensiyası ilə formalaşdırır. İstər sosial-iqtisadi tədbirlər, istər tikinti-quruculuq-abadlıq istiqamətli işlər, istərsə də mədəni-kütləvi və digər xarakterik hadisələr rayon həyatında yüksək əhval-ruhiyyə, eyni zamanda daha gözəl gələcək üçün gerçək bir inam xronologiyası düzənleyir.

... Həm də "Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxırmır" tezisli keçmişlərin o gözəl ənənələri də sanki bu rayonda yenidən üstün mövqeyə qayıdır. Bir ilə yaxın müddət ərzində artıq rayonu bütün mənalarda daha yaxından tanımaqla mentalitet və digər xüsusiyyətlərinə də bələd olan başçı Orxan Mürsəlovu sakinlər əbəssəməyə özünün yaxını, doğması kimi sevrək fəxr etmirlər. Cənab Prezidentin rəhbər işçilərdən tələb və istəyi Göyçay rayonunun timsalında özünü məhz bu səviyyədə doğrultmaqdadır.

həssas tədbirin ən maraqlı məqamı hamını heyran etdi. Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri Nazir Əhmədovun 70 illik yubileyinə artıq 4 il əvvəldən təqaüddə olan Ədalət Dövlətov da dəvət edilmişdi. Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Orxan Mürsəlov iştirakçılara məsələ ilə əlaqədar məlumat verərək rayon ağsaqqallar şurasının sədri Nazir Əhmədovun yaxşı işini qeyd etdikdən və səmimi təbrikdən sonra ... Göyçay Rayon İcra Hakimiyyəti başçısının müavini vəzifəsində uzun müddət çalışmış Ədalət Dövlətovun da bugün 75 illik yubileyi olduğunu bildirərək belə bir gözəl münasibətlə hamıda təəccüb və sevinc hissi oyatdı. Uzun illər keçmiş partiya və sovet işində çalışan, müstəqillik illərində təqaüddə çıxana kimi başçının sosial-iqtisadi məsələlər üzrə müavini vəzifəsində işləmiş Ədalət Dövlətovun özü də gerçəkdən belə bir sürprizdən xəbərsiz idi. Hörmətli Orxan Mürsəlovun Ə.Dövlətov haqqında, onun fəaliyyəti və şəxsi həyatı barədə vacib məlumatlara malik olması hamını sevin-

dirdi. Həqiqətən də Ədalət Dövlətov çalışdığı vəzifələrdə Vətəninə və xalqına xüsusi Göyçay sakinlərinə həmişə yüksək səviyyədə xidmət göstərmiş, bilik və bacarığını yeni nəsillərə ötürməyə çalışmışdır. Fəaliyyətində və şəxsi həyatında heç zaman reputasiyası zədələnməyən bu veteran memurun yaşam tərzini iş yoldaşları və gənclərə nümunə olmuşdur. Sonra Göyçay Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Orxan Mürsəlov hər iki yubileyi fəxrli fərman və qiymətli hədiyyələrlə mükafatlandıraraq onlara ictimai fəaliyyətlərində və şəxsi həyatlarında uğurlar arzuladı. Nazir Əhmədov və Ədalət Dövlətov onlara göstərilən bu qayğı və diqqətə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin daxili və xarici siyasətinin rayonda ardıcılıqla həyata keçməsinə xüsusi fəaliyyət nümunəsi göstərən icra başçısına dərin minnətdarlıqlarını bildirdilər. Məzahir ƏHMƏDOĞLU

Asan görünməsin gün ərzində rayon həyatı ilə bağlı neçə-neçə məsələnin həlli və yaxud da müsbət perspektivinin müəyyənləşdirilməsi. İdarəçiliyin müasir, yenilikçi forması Göyçay rayonunda belə bir istiqamətlə sakinlərin rəğbətini qazanmaqdadır.

Oktyabr ayının 5-də həm müəllimlər gününün qeyd edilməsi, həm də gündəlikdə duran digər məsələlərin həlli ... Və günortadan sonra rayon icra hakimiyyətinin başqa bir xarakterik və qəlblərə sevinc bəxş edən rəsmi tədbir. Rayondayam deyə mənim də dəvətli olduğum bu

Politoloq: “İsrail Yəməndə üstünlük əldə edir”

"Husilərlə Səudiyyə Ərəbistanının dəstəklədiyi hökumət qüvvələri və Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin dəstəklədiyi qüvvələr arasında gedən döyüşlərdə husilər üstünlük qazandılar və Babül-Məndəb boğazına nəzarəti ələ keçirdilər. Təbii ki, bu hadisə ABŞ və İsrail tərəfindən ciddi narahatlıq və müəyyən mənada şok effekti yaratdı. Eyni zamanda, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri ilə Səudiyyə Ərəbistanı arasında yaranan böhran da husilərin mövqelərinin güclənməsinə şərait yaratdı".

Adalat.az xəbər verir ki, bunu politoloq Məhəmməd Əsədullazadə deyib.

O, bildirib ki, İsrail husilərin qələbə-sindən ciddi narahatlıq keçirirdi:

"Çünki husilərin bölgədə mövqelərinin güclənməsi, müəyyən mənada, İranın regional təsirinin artmasıdır. Bu baxımdan Səudiyyə Ərəbistanının İsrailə müraciət edərək husilərə qarşı zərbələrin endirilməsini istəyirdi. Bundan əlavə, İsrail prosese daha fəal şəkildə müdaxilə etməyə başladı. Baş nazir Benyamin Netanyahuun Birləşmiş Ərəb

Əmirliklərinə səfəri çərçivəsində Səudiyyə Ərəbistanı ilə BƏƏ arasında yaranmış fikir ayrılıqlarının aradan qaldırılması istiqamətində də müəyyən vasitəçilik həyata keçirdi. Daha sonra BƏƏ rəsmilərinin Səudiyyə Ərəbistanına səfərləri fonunda iki ölkə arasında münasibətlər yenidən normallaşmağa başladı.

Hazırda isə Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Səudiyyə Ərəbistanının dəstəklədiyi hökumət qüvvələri birgə koalisiya çərçivəsində fəaliyyət göstərərək husiləri Babül-Məndəb boğazından uzaqlaşdırmağa çalışırlar və bu istiqamətdə hərbi əməliyyatlar həyata keçirirlər".

Onun sözlərinə görə, ABŞ da bu prosese müxtəlif formalarda dəstək verir:

"Eyni zamanda, Səudiyyə Ərəbistanının hərbi aviasiyasının husilərin mövqelərinə qarşı hava zərbələri endirməsi də prosesin hərbi xarakterini daha da gücləndirir.

Bu prosesin əsas nəticəsi Babül-Məndəb boğazında nəzarətin kimdə qalmasından asılı olacaq. Çünki bu boğaz yalnız Yəmən üçün deyil, Qırmızı dənizdən keçən beynəlxalq ticarət və enerji marşrutları baxımından da strateji əhəmiyyət daşıyır. Bu səbəbdən husilərin burada mövqelərinin möhkəmlənməsi regional güc balansına, eləcə də İran-Səudiyyə Ərəbistanı qarşıdurmasına birbaşa təsir göstərə bilər. Hazırda Husilər məğlub olmaqdadır. Göründüyü kimi, İsrail Səudiyyə Ərəbistanı və BƏƏ arasında münasibətləri düzəldikdən sonra hökumət qüvvələri üstünlük qazanır. ABŞ, İsrail və ərəb ölkələri Husilərin Babül-Məndəb boğazına nəzarəti altından saxlamağa razılaşmazdılar".

Sübhən

Vüqar ABBASOV,
Avropa Xəbər Agentliyinin
(European News Agency)
əməkdaşı

Vətən təəssürləri 2026

(ikinci yazı)

Yollar

Həmişəki kimi deyil, çox yerdə dağılıb. Yolsuzluğu, həm də Türkiyə türklərinin bu sözü işlətdiyi mənada, hiss etmək olur. Mənim əsas istifadə etdiyim Zabrat-Pirsağı və oradan da Buzovnaya gedən yollar ya dağılıb, ya da qazılıb-tökülüb.

Bir neçə il öncə çəkilməmiş yol niyə dağılsın, niyə qazılıb-tökülsün? Necə deyirlər, soruşmaq məndən, cavab tapmaq sizdən.

Qonaqların gözü ilə

Qonaqların gəlişinə qədərki ötən zamandan yazmaya-çağam, yazını uzatmağın mənası yoxdur. Zaman gəldi və qonaqların bəzilərinə qarşılamaq üçün ayrı-ayrı günlərdə hava limanına getmək lazım gəlirdi.

İlk qonağımızı qarşılayıb mərkəzdəki otellərdən birinə yola düşürük. Bu qonağın atası Almaniyada doğulub, özü İsveçrədə dünyaya gəlib, orada böyüyüb, hazırda isə Niderlandda ali təhsil alır. Bu yerdə bir haşiyyə çıxım.

Dünya çox balacadır

Hava limanından otelə gedəndə yol boyu söhbət olsun deyə bir neçə ay öncə xanımım Almaniyaya getdiyimi dedim. Yol yorğunluğu idi, hər halda, buna elə də diqqət etmədi. Qonağı otelə yerləşdirib evə qayıtdıq.

Sabahı gün həmin qonağı oteldən götürüb şəhərə çıxdıq. Hələlik həmin oteldə qalan yeganə qonağımız olduğu üçün, tək qalmaması naminə ona bir qədər artıq diqqət göstərməli idik. Qisası, bir yerdə əyləşib söhbət etdiyimiz zaman yenə də bir neçə ay öncə Almaniyaya getdiyimizi dedim. Hansı şəhərə getdiyimizi soruşdu. Mən də Koxem (Cochem) şəhərinin adını çəkdim və bəyənədiyimi bildirdim.

O da tez: "Onun yaxınlığında bir şəhər var, Trarben-Trarbach (Traben-Trarbach) şəhəri. Mənim atam orada doğulub. Nənəmin evi hələ də oradadır", - dedi.

Gülümsədim: "Təsədüfə bax, ora da getmişdik. Körpünün bir başında maşını park edib körpünü keçdik və düz sona qədər getdik. Orada bir kilə var idi. Yanında da evlər. O qədər gözəl evlər idi ki, çoxusunun şəklini çəkmişəm..." - deyən kimi sözümü kəsdi:

"Mənim nənəmin evi oradadır", - dedi və tez internetdə evin şəklini axtarıb taparaq mənə göstərdi.

Gözləri gülürdü. Mən həmin evin də şəklini çəkdiyimi deyən kimi telefonda sürətlə nəse yazmağa başladı və bir qədər sonra: "Atama yazdım, danışıqlarımızı. Sevin-di və çox qəribə təsadüf olduğunu dedi", - söylədi.

Güldüm: "Dünya balacadır. Doğrudan da təsadüfə bax: atan Almaniyadan olsun, İsveçrədə doğulub böyüyən, sonra Niderlandda oxumağa gələsən və orada Azərbaycanda doğulmuş, indi Niderlandda yaşayan biri ilə rəfiqə olasan, sonra da onun toyunda iştirak etmək üçün Azərbaycana gələsən. Sən burada rəfiqənin ata evini, uşaqlığının keçdiyi evi görəsən. Məlum ola ki, rəfiqənin atası da sənənin ata evində, sənənin də, özünün dediyin kimi, uşaqlığında tez-tez getdiyin, gözəl xatirələrin olan ata evini görüb, həttə evin şəklini çəkib", - dedim.

Deyərlər ki, avropalılar soyuqqanlı olurlar. Amma bu, səni yaxından tanıyana qədər belədir, çox vaxt. Bizim bu söhbətimiz zamanı bu gənc qızın gözlərinin dolmasını görəcəkdiniz. Dünya doğrudan da balacadır.

(Ardı var)

Niderland

Diplomatik qalmaqlar

Cənubi Koreya Ukraynadakı səfirini geri çağırır. Bu barədə ölkənin Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti məlumat yayıb.

Qeyd olunur ki, bu qərar Ukraynanın Kursk vilayətində hərbiçiləri tərəfindən əsir götürülmüş iki Şimali Koreya hərbiçisinin Seulə təhvil verilməsi barədə məlumatın ictimailəşdirilməsindən sonra yaranmış diplomatik münaqişə fonunda qəbul edilib. Kiyev daha əvvəl bu məlumatın ictimaiyyətə açıqlanmasına görə, rəsmi üzrxahlıq etmişdi. Lakin Cənubi Koreyanın xarici işlər naziri Ço Hyon bildirib ki, üzrxahlıq kifayət etmir. Nazirin sözlərinə görə, Ukrayna və Cənubi Koreya əvvəlcədən əsirlər barədə məlumatların, o cümlədən hərbiçilərin özlərinin və Şimali Koreyadakı qohumlarının təhlükəsizliyi naminə, məxfi saxlanması barədə razılığa gəlmişdilər.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

QİBLƏMƏ GEDƏN YOL

Atılan hər bir addımın səbəbi olmalıdır. Bu, fiziki mənada atılan addımı, yeni hərəkət mənasında deyil. Hansısa bir işi görmək, nəyə nail olmaq üçün atılan addımdan gedir söhbət. Birmənalı olaraq hamımız bilir ki, həm fiziki, həm də fikri qərarlar qəbul edib onu reallaşdırmaq üçün tərpəniş göstərməsən, fəaliyyətə başlamasan heç bir nəticəyə qovuşa bilməzsən. Yeni nail ola biləcəyin bir nəticə ortaya çıxmıyacaq. Deməli, fiziki və zehni hərəkətin özü də addım atmaqdır. Mən də yazımın ilk cümləsində bunu nəzərdə tutmuşam. Və istəmişəm ki, bizim iç dünyamızda atılan addımların reallıqdakı addımlarla paralelliyi ortada olsun, tərs-mütənəsibliyi yox. Məhz belə olduqda onda həmin o məram da, o məqsəd də, o atılan addım da ən azından bizə bir xoş an yaşadar. Bir işə ucu boyda könül rahatlığı gətirər. Bu isə bizim üçün yaşam stimulu olar.

Zaman-zaman içimdə çək-çevir etdiyim, ələkdən, xəlbirdən keçirdiyim hisslərimi, duyğularımı, düşüncələrimi bəzən küskün halda yaddaşın bir küncünə atmaq istəmişəm. Bəzən də onlardan əl çəkmək, təki-dünya olmaq arzusuna düşmüşəm. Amma o hisslər, o duyğular o qədər incə, o qədər mübhəm olub ki, çox qısa bir andan sonra yenidən qayıtmışam onların qapısına. Diz çökmüşəm o hisslərin, o duyğuların önündə. Anlamışam ki, insanın ürəyi və ağılı bir nöqtəyə köklənibse, ordan qopub ayrılması, üz çevirməsi mümkün deyil. O mümkün-süzlük bəlkə də bir insan olaraq, bir varlıq olaraq Allahın şəxsən mənə bəxt kimi, qədər kimi yazdığı və qırmızı xətlə ömrümdən keçən bir yoldu, bir həyatdı. O yol bitəndə, həyat da bitəcək. O yol qırılarda həyat da qırılacaqdı. Çünki...

Bəlkə də çox təkrarlayıram. Bəlkə də zamanı geri qaytarmaq, olmuşları olaçaqlara gətirib calamaq, onları bir-birinin içində, varlığında görmək kimi istəklər hardasa xülyadı, ilğımdı, ya da sadəcə olaraq bir cəfəngiyyətdi. Amma nə olur-olsun mən bu dediklərimin hamısını həmin o içimdən, ömrümdən keçən bu xəttin heç həndəvərində də görmürəm. Ona görə də harda olsam, nəyi düşünsəm, hansı işi görsəm, bilirəm ki, sonunda yenə qayıdacam, yenə gələcəm. Çünki və həm də əslində heç hara getməmişəm, heç də uzaqda deyiləm ki, gəlmək, qayıtmaq çətin olsun. Mən elə sən olan yerdəyəm. Deməli:

**Dil öyrənə bilmədim ki,
Danışım güllə, çiçəklə...
Ya da ki, şəkil çəkdirim -
Sənintək güldən göyçəklə!..**

**Atıb qəm daşın bir küncə,
Ürəyimi qoydum dincə...
Mən səni hamıdan incə -
Gördüm gül saçla, birçəklə!..**

**Həyat cəza, ömür qəza
Eşqdi məndə bütün əza!
Gələcəm Sənə - namaza -
Bir gün bu dillə, dilçəklə!**

Bir anlıq düşünürəm. Və bu düşüncənin də zərgər dəqiqliyi ilə az qala hüceyrələrini bir-bir oxşamaq, bir-bir ovutmaq, bir-bir əzizləmək istəyirəm. Çünki düşüncənin özülü ürəyim və ağı-

lımdır. Deməli, insan üçün ən önəmli olan ürək və ağıl məni həmin o düşüncə məkanına atanda, ora yönəldəndə bilib ki və yaxud da hiss edib ki, burda nələr baş verəcək, burda hansı özəlliklərin pərvərişi, qanadlanması, uçuşu reallaşacaq. Elə bu məntiqə də mən öz düşüncələrimə hər zaman hakim olmağa çalışıram. İstəyirəm ki, həttə düşüncələrim onun aid olduğu kimsənisə incitməsin, kimsənisə yanından meh kimi də keçməsin. Axi, bu düşüncənin ünvanı o qədər zərifdir ki, onu yalnız ürəklə, ruhla oxşamaq lazımdı, onun pərvərişi ürək və ruh olmalıdı. Bax, onda düşüncə də, o düşüncənin ifadə etdiyi məram və məqsəd də həm səmimiyyəti, həm də dürüstlüyü ilə razılığa, təbəssümə, qarşılıqlı minnətdarlığa səbəb olacaq. Bu, həm də o deməkdir ki, ortadakı anlayış yeni düşüncələrin qapısını açacaq, yolunu göstərəcək və...

Ömrün eni, boyu heç vaxt bilinməyib və bundan sonra da bilinməyəcək. Təbii ki, söhbət həyatda olan adamdan, var olandan gedir. Əgər insan nə qədər yaşayacağını bilse, onda nələr baş verəcəyini inanmıram ki, kimsə təxmin edə bilməsin. Elə insana Allahın bir lütfü də odur ki, biz bəndələr doğum və ölüm anımızı öncədən bilmirik. Bax, mən də bütün məqamlarda həyat reallığını və bir də iç dünyamın mənə bağışlandığını heç vaxt diqqətimdən uzağa buraxmıram, onlarla hesablaşıram. Bilirəm ki, reallıq hər şeydən güclüdür.

İndiki reallığın diktəsi də odur ki, atdığım hər bir addım qarşılıq olaraq mənə sərt zərbələr vurur. Yeni hər addım atdıqca aldığım zərbə məni dayanmağa, durmağa yönəltməyə çalışır. Elə bil ki, irəli durduqca kimsə səni geri itələyir, kimsə sənə geri çəkil deyir. Mən isə bu deyilənə, bu göstərilən laqeydliyə, bu, hardasa ürəyimi və ruhumu şum edən basqılara duruş gətirirəm, dözüürəm. Çünki mən əvvəldə də söylədim, daha doğrusu yazdım ki, atılan addım zehni və fiziki baxımdan məqsədlidir-sə, ondan geri durmaq olmaz, ondan geri çəkilmək isə özünü unutmaq, özünü aşağılamaq kimi bir şeydir.

Elə buna görə də mən ürəyim və ruhun yönəldiyi o addımlarla sənə doğru, hər gün (lap olsun bir nöqtə boyu-Ə.M.) yol gəlirəm və gələcəm də. Bilirəm və əminəm ki, mən bu gəlişdə anın miloyunda biri qədər geciksəm, sən darıxacaqsan. Çünki sən də deməsən də, bürüzə verməsən də məni gözləyirsən, gəlişimi izləyirsən və bilirsən ki, gəlməsəm:

**Ya axşam, ya sabah qapını külək -
Döyəcək! - söyləyib, ümidlənmə sən...
Bütün çırpıntıni, ay dəli ürək -
Gözüne yığaraq kilidlənməsən -
Yollara, mənimçün darıxacaqsan...**

**Alın söykədiyin pəncərə şüşən
Hər an damlalarla şırımlanmasa...
Dünyada ən isti yağışa düşən -
Varlığın sığınib qimildanmasa -
Qollara, mənimçün darıxacaqsan...**

**Ötən saata da, bitən günə də
Yaşıl budamatax baxmasan sonda,
İbadət etdiyin Haqqa, dinə də,
Sevgini gizlədib saxlasan, onda -
Mənimçün, səninchün darıxacaqsan...**

**Dilin titrəyəndə, dodaq əsəndə
Saçında ilişib qalanda daraq...**

**Mətbəxdə əlini bıçaq kəsəndə
Qana bələndə yaxdığıın varaq -
Olanlara... mənimçün darıxacaqsan...**

Əlimin altında çoxlu kitab, jurnal, qəzet var. Gözümün önündə də bilgisiyar. Yeni söz dünyası məni öz əhatəsinə alıb. İnformasiyalar az qala havaya, suya çevrilib. Ona görə də hansısa bilginini bölüşəndə və yaxud özüm üçün əxz edəndə bilirəm ki, bu bir mənəvi qazançı və həmin mənəvi qazanıda hardasa, nə zamansa köməyə çatacaqdı. Ən azından ona görə ki, həmin qazanılan hər nədirsə, insana şamildi, insana xidmət edir.

Bax, bu anlamda mənim sənə, sənənin varlığına olan istəyim və atdığım addım bütünlüklə mənəviyyəyə söykənir. Yeni onun kökü də, rüşələri də ürək və ruhdur. O da mənim heç vaxt, həttə bəzən özümü kənara çəkmək istədiyim anda da belə tək qoymur, tənhalığıma sirdaşlıq edir, gözümün önünə şəklini, yaddaşıma xatirələrini çəkib gətirir. Və beləcə bütün anlarım sənənlə keçir. Həttə hərdən hansısa bir cizgini gözədən qaçıracığımdan qorxuram. İstəmirəm baxışını, duruşunu, yerini, səsinə, nəfəsini, küləyə qışqandığım tellərini bir-birinə qarışdıram, istəyirəm hər biri ilə ayrı-ayrılıqda göz-gözə dayanam, diz-dizə oturam. Bu, bir dəli istekdi. Amma ürəyin və ruhun tələbatıdı, ehtiyacıdı. Yüzə-yüz əminəm ki, sən bu hisslərə qarşı nə qədər laqeydlik göstərməyə çalışsan da, sənənin də qəlbinin, ruhunun hansısa incə bir nöqtəsində mən varam. O varlıq da mənə sevgi dünyasını birlikdə qurmağa, yaşamağa ümid verir və:

**Elə kövrəlmişəm, elə donmuşam -
Belə kövrəlməyi bulud da bilməz...
Dərdin saçlarını dibdən yolmuşam -
Daha ağrısını unuda bilməz!**

**Yaramın qaysağı qopduğu andan
İncidim həyatdan, küsdüm bu candan...
Nə qədər analiz versəm də qandan
Dərmanlar yaramı quruda bilməz!**

**Mənimlə bir canda dolanıb gəzən,
Könlümü incidən, ruhumu əzən...
İndi ha sığallan, indi ha bəzən -
Heç nə əhvalımı durulda bilməz!**

**İçimdə çəkdiyim içimdən böyük,
İkimiz birlikdə yerik, həm göyükl!
Ürəyim, ətrafa baxıb az döyükl -
Sevdiyin sevirsə, unuda bilməz!**

Yolun əvvəli olduğu kimi sonu da var deyirlər. Amma sona qədər kim gedir, necə gedir, onu öncədən demək mümkün deyil və bir də yolun qırılması və yaxud sapdırılması da var. Kimsə yolundan sapırsa başqa yola üz tutursa, burda günah ayaqlarda deyil. Günahkar heç yol da deyil. Əsl günahkar ürəklə ruhdur. Çünki onlar ya yolu düzgün seçməyiblər, ya da yolla oynayıblar. Mən isə...

Mənim yolum üzə SƏNƏ - QİBLƏMƏDİ! Və bu yol məndə başlayıb Səndə bitir. Özü də yolumuz kəsişən gündən. Ona görə "səndə bitir" yazdım ki, mən artıq yalnız özümü bu yolda görürəm, axtarılanda orda tapıram. Deməli, yolum elə həqiqətən birmənalı olaraq Səninlə və Səndə tamamlanıb!..Bəs Sənin yolun?..

Bu gün biz müasir Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, sözün məsuliyyəti və ağırlığını anlayan və anladan söz sərrafı Seyran Səxavətin 80 illik yubileyini hörmət və ehtiramla qeyd edirik.

Seyran Səxavət böyük mənada Sözü özünü. Seyran Səxavət Azərbaycan nəsrinə yeni nəfəs, yeni düşüncə tərzini gətirmiş sənətkarlardandır. Onun əsərlərində insan taleyi, zamanın sərt sınaqları və cəmiyyətlə fərdin mürəkkəb münasibətləri yüksək bədii ustalıqla əks olunur. Seyran Səxavətin dili sadə və düşündürücüdür. O, adi hadisələrin içində böyük mənalar axtarır və oxucunu mənəvi hesabata vadar edir.

"Daş evlər", "Yəhudi əlifbası" kimi əsərlərində Seyran Səxavət yalnız cərəyan edən hadisələri təsvir etmir, o, insanın daxilinə enir, onun susqun-

PAYIZ ÖMRÜMÜZÜN YAMYAŞIL MÖCÜZƏSİ

luğunu danışdırır, görünməyən ağırlarını sözlə çevirir. Bunların arxasında dərin fəlsəfi qat dayanır. Seyran Səxavətin qələmi həqiqəti bəzəmir, onu olduğu kimi göstərir. Elə buna görə də onun əsərləri

oxucunu rahat buraxmır, düşündürür, sorğu suala çəkir, özü ilə üz-üzə qoyur.

Seyran Səxavət müasir Azərbaycan ədəbiyyatında özünəməxsus üslubu, psixoloji dərinliyi və həyat həqiqətlərini səmimi ifadə etməsi ilə seçilən nadir istedad sahiblərindən biridir. Onun yaradıcılığında insan taleyi, vətən sevgisi, mənəvi axtarıslar, zamanın ağırları əsas mövzulardandır.

Bu gün biz təkcə böyük yazıçının yox, həm də böyük ürək sahibi Seyran Səxavətin 80 illik yubileyini qeyd edirik.

SEYRAN müəllim-80 il. Bu rəqəmin içində neçə bahar, neçə payız, neçə sevinc, neçə nisgil var. Mənim ana dilimdə nisgil sözünün çox anlamı var. Böyük Turan, Böyük Azərbaycan bu nisgildən keçir. Amma bir həqiqət var ki, Sizin sözlə sədaqətiniz, insana sevginiz dəyişməz qalıb.

Siz əsərlərinizlə ürəklərə yol tapdınız. Sizin qəhrəmanlarınız bəzən susdu, bəzən ağrıdı, sonucda ümidlə ayağa qalxdı. Dediğiniz kimi, insan bəzən öz içində itir, tapdığı yol da onu özünə qaytarmır. Amma yenə ümidlə sabaha baxır. Çünki yaşamaq inamdan başlayır. Bax Siz oxucuya bu inamı aşıladınız.

80 illik ömür! Bu təkcə zaman göstəricisi deyil. Bu ədəbiyyata, sözlə, millətin mənəvi yaddaşına xidmətlə keçən şərəfli bir yolun göstəricisidir. Bu illərin arxasında böyük təcrübə, xatirələr, neçə-neçə yaxşılıqlar dayanır. Bu yubiley şəxsi yubiley deyil, həm də Azərbaycan ədəbiyyatının yubileyidir. Sizi tanıyanlar bilir ki, Siz təkcə istedadlı qələm sahibi yox, həm də səmimi dost, ürəyi kövrək insansınız. Seyran Səxavət bu gün burada olması azrulan dostları üçün darıxır.

Bu böyük söz sərrafı, söz zərgəriylə eyni dövrdə yaşamaq, sözünü eşitmək, onunla ünsiyyətdə olmaq inanın ki, bir tale naxışıdır. Siz bizə öyrətdiz ki ədəbiyyat təkcə yazmaq deyil, həm də yaşamaqdır, hiss etməkdir, insan dərinə bigənə qalmamaqdır. Qələminiz həqiqətin tərəfində oldu. Bu, ən böyük sənətkarlıqdır. 80 yaş doğrudan da bir zirvədir.

Amma bu sözümüz hələ də yol gedir. Nə yaxşı ki, Seyran Səxavət adlı sözümüz var. Qürurumuz, Mərhəmət, Səxavət, Sərvət adlı sonsuz üfüqlərə qədər ucalan zirvəmiz var.

Yolunuz hər zaman sübh şəfəqləriylə naxışlanan, ömrünüzün müdriklik zirvəsi mübarək olsun, əziz Seyran Səxavət!

Sizi gözləyən illər sağlamlıq, rahatlıq, sevinc dolu gəlsin Söz səltənətinin zirvəsi SEYRAN SƏXAVƏT! Dəyərli Sözlünüz əsrlərin sınağından keçərək gələcək nəsillərə nümunə olacaq. Dağlardan gəlib çəni unutmayan Seyran Səxavət, qələminiz iti, sözlünüz ötkəm qalsın!

Zöhrə ƏLİYeva,
Müstəqil jurnalist

Birinci kursun ikinci semstri başlamışdı. Yeni fənlər tədris edirdi:

"Müasir Azərbaycan dili (fonetika)" - Mə-dət müəllim tədris edirdi bu fənni. Əla da dərslər keçirdi. Fonetik qanun nədir, hadisə nə-dir, ondan öyrəndik. Səslərin akustikası, fi-ziologiyası və digər fonetik hadisə və qanun-ları Mədet müəllim əzbərində olan bədii nü-munələrlə əl ələ və dəqiq öyrədirdi ki. Al-lah sağlıq versin Mədet müəllimə. Mədet müəllim semestr imtahanında "mexaniki" "əla" yazmışdı mənə;

"İfadəli oxu" - professor Əsgər Qədimov tədris edirdi. Çox da ləzzətli dərslər keçirdi. Vəznli şeirləri ritmik formada öyrədirdi. Sev-dim Əsgər müəllimi. Əsgər müəllim "Qədim dövr Azərbaycan ədəbiyyatı" fənnini də təd-ris edirdi;

"Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ" - nə imtahan var idi, nə də məqbul ("zaçot").

Həə, bu fənni sevimli, dəyərli müəllimim professor Akif İmanlı tədris edirdi. Əsl peda-qoq ustalıq və geniş bilgisi, kəskin savadı ilə dilimizdən istifadə imkanlarını aşılırdı bizə.

Birinci semestrde iki nəfər "əjdaha" müəl-limdən - tələbələrə hələm-hələm "yaxşı" belə yazmayan müəllimlərdən "əla" almışam: göy-də oynayıram. Kim çıxsa bilər, əə, qabağıma...

Akif müəllim ilk dərslərə gəldi. Qısa tanışlıq oldu. Bir az da sual-cavab. Hiss etdim ki, müəllim ustalıqla qrupun biliyini ölçür. Tə-kəbbür doldu içimə: şeytanın da istədiyi bu-dur deyilmi?! Allah qorusun! Müəllimlə bə-zı sualların cavabında dialoqa girdim. Akif

cə də durğu işarələri, tire və defis işarələri və digər dil qaydaları haqqında tələbləri ələ sə-lis və aydın izah elədi ki, az qala, "üç çıxacaq" almağıma şükür elədim.

Həə, deməli, bildiyin heç də savad deyil-miş. Taa ki onu əməldə, yazıda göstərənə qədər. Akif müəllim bunu öyrətdi bizə. Allah Szi-dən razı olsun, dəyərli müəllimim!

Akif müəllim bir də dərslər deməyi, belə de-mək mümkünse, pedaqoqluğu öyrətdi şəxsən mənə. Sonrakı dərslərdə aktivliyim, xüsusilə ondakı biliyi, belə demək mümkünse, özümə çəkib mənimsəməyim Akif müəllimə çox xoş gəlmişdi. Akif müəllimdə bir də yüksək mü-hafizəkarlıq var: dilimizi sərkərdə kimi qoru-yurdu dəyərli professor. Tələbələrə kim danışıqda orfoepik qaydanı pozurdusa, dər-hal müdaxilə edirdi, sözün düzgün tələffüzü-nü bildirirdi və bu tələffüzün fonetik izahını verirdi! Akif müəllimdəki bu mühafizəkarlıq və dil sərkərdəliyi üreyimə ələ yatmışdı ki. Vəssələm ee, dili qorumaq iddiasında olan əsl və əsil alimə rast gəlmişəm. Mühafizəkar olmağa davam edəcəyəm. Hərdən ələ olurdu ki, bəzi dil qaydalarında dolaşığa düşürdüm, cumurdum Akif müəllimin kafedrasına: izahı alırdım, öyrəndirdim, rahatlayırdım. Belə ra-hatladığım ünvanlardan Mədet müəllimin, Sədaqət müəllimənin (Mə-nəvi ana bilmişəm Sədaqət müəlliməni.) adlarını çəkə bilərəm. Allah Sizlərdən razı olsun, MÜƏLLİMLƏRİM!

Məndəki mühafizəkarlıq Akif müəllimin də xoşuna gəlmişdi. Kl, biz ikinci kursa keçəndə bizdən sonrakı birinci kurslara Akif müəllimin

Həə, sevimli, dəyərli Akif müəllim mənə, tələbələrə qarşı belə müəllim idi! Əsl ziyalı, əsil dil təəssübkeşi.

Akif müəllimin mənim toyumda etdiyi çıxış indi də yadımdadır:

- Səyyar bizim ən savadlı tələbələrimizdən olub. Onun dil sevgisi, dil təəssübkeşliyi bizim üyrimizcə idi. Çox şükür ki, bu sevgi, bu təəssübkeşlik onu heç zaman təkr etmə-di...

Qardaş, toyumda da dilçilikdən danışılır! Həmd olsun!

- Biz burada isti çay içirik, əsgər yazıq qar-rın altında qarovul durub. Adamın yazığı gə-lir, - deyə üzüntüsünü dilə gətirdi. Bu mə-qamda həmin yaraşlıq yeniyetmə çay stə-kanlarını təzələyirdi. Birdən həmin yeniyetmə gənc qaşlarını düynləyib xüsusi tonla bunla-rı dedi:

- Həcam, sen haqla benim askərimə "ya-zıq" dersin?! Bugün o, yarın ben! Kimse türk askərinə "yazıq" söyləyərək acıyamaz! - dedi və boş stəkanları götürüb gəldi.

Bizim masaya çox ağır bir sükut çökdü. Yeniyetmə bir oğlan, otelin afisiyanı olan bir adam illərin alimmini susdurmuşdu haqlı ola-raql! Həm də biz birinci dəfə idi ki, əsgərinin təəssübünü çəkən yeniyetmə görürdük!

Maşallah, bərəkallah!

Bu məqamda Akif müəllimlə göz-gözə gəl-dik. Akif müəllimin üzündəki qüruru duymaq heç də çətin deyil. Sanki Akif müəllimin bu əhvalından ruhlandı, həmin yeniyetmə oğ-lan çay dolu stəkanları masaya düzdükdən sonra onun astaca qolundan tutub qısa söh-bət etdim. Alından öpdüm türkt igidinin. Mə-lum oldu ki, bu yeniyetmə oğlan 9-cu sinifdə oxuyur və babası əslən Borçalıdan imiş. 1941-1945-ci illər müharibəsində almanlara əsir düşüb. Sonra əsirlikdən qaçıb elinə-oba-sına qayıdıb. O zaman qanıçən Stalin belə bir fərman vermişdi ki, əsir düşüb qayıdanlar həbs edilərək güllələnsin. Baba bu fərman xəbər tutandan sonra dağlara çəkilib. Bir müddət dağlarda gecələyib. Amma Vətənə

Mən tələbə ikən mənə müəllimlik öyrədən Ustad

müəllim təmkinlə, eyni zamanda, geniş təcrü-bəsi ilə izahlar verir, dilimiizlə bağlı bəhs et-di-yi qaydaları dublet nümunələrlə sübuta ye-tirirdi. Əla!

İkinci dərslər günü (Hər həftənin ikinci günü ikinci saat olurdu bu dərslər.) Akif müəllim bil-dirdi ki, imla yazacağıq...

Nə, imla!? Yeni "diktant"?! Tələbə - "dik-tant" yazacağıq?!

- Akif müəllim, ayıb olar axı bizə! Akif müəllim əhəmiyyət vermədi mənim nidamə.

Akif müəllim:
- Hər bir list çıxarsın, imla yazacağsınız!
"Akif müəllim, nə imlası, imla nədir!? İnşa yazacaq, heç olmasa", - deyə müəllimimi qına-dım üreyimdə.

Yazdıq. Akif müəllim cümlələri bizə diktə edərkən sözləri dilimizin düzgün tələffüz qay-dasına əsasən tələffüz edirdi. Həə, deməli, biz cümlədəki sözlərin düzgün yazılış forma-sına əməl etməliyik.

İmlada dialoqlar var, yeni fikirlər var. De-məli, vasitəli nitqlə vasitəsiz nitqi ayırmalı, abzas keçidlərinə əməl etməliyik. Bir də söz-lərin sətirdən sətərə keçirilməsi tələbi...

Mənə görə, bu tələblərin hamısını əməl etmişəm. Necə deyərler, "xod gedirəm", tə-kəbbürlük edirəm.

Akif müəllim listlərimizi topladı. Gələn dərslər qiymətləndirib özümüizə təqdim edəcə-yini bildirdi...

Gələn dərsləri mən xüsusi maraqla gözləyi-rəm. Amma sonra da düşünürəm ki, nə səh-vim ola bilər ki?!

Akif müəllim gələn dərslər listlərimizi özümü-zə qaytardı. Listi almışam, list qıpırmızı - müəllim listi "qanına qəltan eləyib" (Bir dəfə də aspiranturanın ilk ilində dissertasiyamla bağlı ilk elmi məqaləmi elmi rəhbərim dəyer-li professor Q. Kazımov "qanına qəltan elə-mişdi.). Yəni mənim bu qədər səhvim olub!? Son səhifəyə gələndə aldığım qiymət məni lap dəli elədi "- 3" ("mənfəi üç"). Bu nədir, əəl!? "Üç" nədir, əəl!? Özü də "mənfəi"-si də var. De-məli, qruppada ən yüksək qiyməti mən və bir qız tələbə yoldaşım almışıq: ikimiz də "üç çı-xaq"

Ayə, bu nə deməkdir? Müəllim, yoxsa, bi-zimlə məzlənlənir!? Yox, ciddi müəllimə oxşa-yırdı axı.

- Akif müəllim, bu "səhv"lərin çoxu düzgün deyil. Mən düz yazmışam axı.

Bundan sonra Akif müəllim başladı etdiyi-miz səhvləri izah etməyə. Elə diqqətlə dinlə-yirəm ki. Özlüyümdə müəllimin izahında səhv axtarıram. Ki, necə yəni, bu qədər səhv olar mənə? Amma yoox! Sevimli Akif müəl-lim fonetikamızın orfoqrafik və orfoepik, elə-

"Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ" dərslərinə mən müəllim kimi girirdim... Ayə, ikin-ci kursun tələbəsi fakültədə müəllim kimi au-ditoriyaya dərslər deməyə girir: 80 dəqiqə dərslər keçir. Bunun mənə yaşatdığı SEVINCI, QÜ-RURU heç nə əvəz edə bilməzdi. Sən demə, Akif müəllim məni müəllim kimi hazırlayırmış. Sonralar duydum bunu.

Mən üçüncü kursda oxuyanda aşağı kurs-dakı tələbələr koridordakı mənə "müəllim" de-yə xitab edirdilər. Tələbə yoldaşlarım deyirdi-lər ki, buna bax, Səyyar müəllim olub. Fakül-tə dekanlığı da icazə verirdi buna. Dekanlığı-mızdakı hər iki insan indi Haqq dünyadadır: Allah rəhmət eləsin!

Dərslərə girirəm, tələbələrə dəyərli Fər-man müəllimdən, Akif müəllimdən, Mədet müəllimdən, Sədaqət müəllimədən, Arif müəllimdən, Əbülfəz Muxtarogludən (Ruhu şad olsun!) öyrəndiklərimi öyrədirəm. Üsu-lum isə Fərman müəllimin, bir də Akif müəlli-min üsullarıdır. Bu iki müəlliminin dərslər de-mək üsulundan, üslubundan, pedaqoji təcrü-bəsindən istifadə etməklə dərslər aparıram. Təsəvvür edin, öz dərslər cədvəlimizdəki hansı-sa dərslərdən icazə alırdım, aşağı kursların dərslərinə girirdim.

Bir dəfə məndən iki kurs aşağı "Azərbay-can dili və ədəbiyyat" ixtisasında oxuyan bi-rinci kurs tələbələrinə dərslər girmişəm. Bu qrupda bir tələbə var. Ucqar dəfə kəndində heç bir hazırlığa getmədən, öz bacarığı ilə oxuyub tələbə adını qazanıb. Sonrakı illərdə universitetin ən savadlı, ən qabaqcıl tələbə-lərindən oldu. Amma təəssüf ki..!

Hə, bu tələbə mənə bir cümlə dedi və bil-dirdi ki, müəllim, bu cümləni sintaktik təhlil edin, öyrənək. Cümlə belə idi: "Dağlar, çiçə-yinə heyranam".

Həə, bu cümlədən anladım ki, məndən cə-mi iki yaş balaca olan tələbə mən tələbə-müəllimi sinayır. Sınaq məqamı da budur ki, mən "dağlar" xitabını hansı cümlə üzvü kimi təhlil edəcəyəm.

- "Heyranam" - xəbər;
- "Çiçəyinə" - tamamlıq.
- Müəllim, bəs "dağlar" sözü qaldı axı.
- "Dağlar" sözü xitabdır axı...
Həmin tələbə güldü, cəsarətlə: "sizi yoxla-yırdım", - dedi.
- Adın nədir sənin?
- Fəriz Yunisov.

Sonralar bu oğlanla iş yoldaşı olduq, dost olduq. Özü də ədəbi ilə, ərkanı ilə DOST! Fa-riz müəllim də mənim kimi müdafiə etmədi... Sağlıq olsun!

“Mənfi üç”...

Akif müəllim, Sizi verənə şükür! Yaxşı ki, mənim müəllimim olmusunuz.

İndi, Akif müəllim, müəllimlik eşqi ilə, sev-dası, sevgisi ilə yanıb-yaxılan, bu peşə üçün illərini həsr edən tələbənimizə ali məktəbdə dərslər etmək imkanı verilmir! Elə Sizin tələbə-niz olanda nə dərslər dedimsə, onda dedim. Hə, bir də yenə Sizin dəstəyinizlə iki semstr Nax-çıvan Müəllimlər İnstitutunda dərslər demişəm. Amma növbəti tədris ilində dərslər vermədilər mənə. Nədir ki, imtahana gəlməyən tələbəyə qiymət yazmıram, riyakarlıq eləmirəm, nədir ki, kafedra müdirinin "ay müəllimlər, yuxarı kursda oxuyan tələbələrə yüksək qiymət ya-zın, düşsünlər diplom əlinə, biz dolanaq" cümləsinə ciddi etiraz etmişəm. Lazımdır be-lə müəllim?! Hətta beləsinin heç müəllimlik-dən xəbəri yoxdur!

Akif müəllimlə 2009-cu ilin may ayında Türkiyə Respublikasının Qars vilayətindəki Qars Qafqaz Universitetində keçirilən "Türki-yə Türkcəsi Ağız araşdırmaları Çalıştayı" ad-lı beynəlxalq konfransda iştirak etmişəm. Akif müəllim həmin beynəlxalq konfransın bölmə iclaslarından birinin sədri idi. Xüsusi qürur və sevinc hissi duyurdum: sevimli müəllimim xarici ölkədə keçirilən beynəlxalq elmi məcis-də iclas, bölmə sədridir.

Deməli, konfransın birinci günü bizim Qarsdakı konsulluğumuz beynəlxalq konfrans iştirakçıları üçün axşam yeməyi təşkil edir. Məkində haradır bilirsiniz? Sarıqamış! Bəli, məşhur Sarıqamış. Ki, 1914-cü ilin de-kabrından 1915-ci ilin yanvarın sonuna qədər müddətdə 90 min türk əsgəri çar Rusiyasının fitnəsinə qurban gətirdi: minlərlə əsgər dona-raq öldü, əsir düşdü. Əsir düşən əsgərləri çar Rusiyası məşhur Nargin adasında duqtaql saxladı. Bu hadisəyə həsr edilmiş Yunis oru-cun "Nargin" romanını oxumuşam...

Yeməkdən əvvəl Sarıqamış rayonundakı 4 ulduzlu otelin foyesində iştirakçılara çay və meyvə təamları təqdim edilirdi. Bizim qafılə - Azərbaycandan olan bir neçə alim çay işib söhbət edirdi. Yaraşlıqlı bir yeniyetmə bizim olduğumuz masaya çay servis edirdi. Çöldə sulu qar yağır, üstəlik də sərt kelek var. Düşünün, may ayının 29-u sulu qar və az qala çovğun... Olar, Saqıramış Allahu ekbər dağ silsiləsinin etəyindədir. Allahu ekbər dağ sil-siləsində yayın ortasında qar yağır. Otelin qarşısında Sarıqamış faciəsi qurbanlarının xatirəsinə abidə ucaldılıb. Abidənin yanında isə iki türk əsgəri qarovul dayanıb. Bizim dəstədəki alimlərdən biri əsgərləri gördü:

qayıtmaq mümkün olmayıb. Borçalıdan enib Qars vilayətinə. Burada yaşayıb, ikinci dəfə burada ailə qurub. Bu yeniyetmə oğlan da həmin babanın nəvəsidir!

Bu əhvalatdan xəbər tutan başqa bir alimi-miz diləndi:

- Deyirəm də, qanında azərbaycanlı qanı var!

Mən həmin alimin bu fikrinə etiraz elədim.

- Xeyr müəllim. Məsələ təkə qan, gen məsələsi deyil, təhsil də rol oynayır. Məktəb-də bu uşaqlara çox böyük hərbi vətənpərvər-lik tərbiyəsi aşılanır. Və bu igidin damarların-dakı da əsil türk qanıdır axır. Bax, azərbay-canlı qanı əsgərə "yazıq" deyən alimdedir.

Akif müəllim özümə baxdı, gülümsədi. Mənə dəstəyini göstərdi...

Bax, Akif müəllim belə bir ziyalıdır. Haqlı olan kəsin yanında olmaq, onu müdafiə et-mək. O zaman gənc olan biz tədqiqatçılara da bu lazım idi: dəstək, tərəfkeşlik. Var olun, Akif müəllim. Şəxsən mən Sizdən həmişə bu dəstəyi görmüşəm!

Akif müəllim, Ustad, ilk müəllimliyi Atam-dan, sonra Fərman müəllimdən, daha sonra Siz dəyərli alimdən öyrəndim!

Ustad, sağlıq diləyirəm Sizə, bərəkət dilə-yirəm ömrünüizə! Kaş bu an fürsətim olardı, gəlib Sizin əllərinizi öpüb qayırdardım! Allaha əmanət edirəm Sizi! Ki, Allaha əmanət edilən insanlar bir-birlərini təkrar yenə görə biləcə-kmişlər! Allahdan sağlıq diləyirəm Sizə! Ki, Siz dilimizin varlığı məsələsində öncül şəx-siyyətlərdən, alimlərdənsiniz!

Xüsusi qeyd: məndə əməl etdiyim dil qaydalarının böyük əksəriyyətini məhz Akif müəllimin tədris etdiyi "Azərbaycan dilindən təcrübi məşğələ" dərslərində öyrənmişəm: o "üç çıxacaq" məni əməlli silkələmişdi. Ki, sən nə bilirsən, ay Səyyar!? Heç nə! Öyrətdi bizə Akif müəllim!

Ustad, dəyərli Siracəddin Hacı Bilgəm deyir ki, budəfəki cüməimiz MÜƏLLİM ətir-li olsun! Akif müəllim, Ustad, qoy bu cü-mə günüm SİZ ƏTİRLİ olsun! Əllərinizdən öpür, bir daha möhkəm sağlıq diləyirəm SİZƏ!

Dərin hörmətlə, tələbəiniz Səyyar BAYAT (Naxçıvan)

Rəfael HƏBİBOĞLU

"SSS", yaxud Seyran Səxavətin Sözü...

Seyran Səxavət şairdi. Seyran Səxavət yazıçıdı. Seyran Səxavət tərcüməçidi. Seyran Səxavət dramaturqdu. Seyran Səxavət publisistdi. Seyran Səxavətin o qədər professiyaları var ki, saymaqla qurtarmaz. Və bu professiyalardan bircəiyi kimdəsə olsaydı, özünü qaldırıb qoyardı dağın başına.

Amma Seyran Səxavət özünü dağ başına qoymur. Çünki hansı dağa baxırsan-bax, görəcəksən Seyran Səxavət o dağın başındadır. Özü də nə az-nə azacıq, 60 ildir ki, belədir...

"Seyran Səxavət" deyəndə, ilk yad düşən, ilk ağla gələn söz elə "SÖZ"ün özü olur...

Və Seyran Səxavət mənim çox yaxın dostumdur. O boyda adam ha. Və mən bu dostluqla fəxr eləyirəm. Seyran Səxavətinə belə şeylər vecinə deyil. Axı o hamının yaxın dostudur və bunu onun özü hamıdan qəşəng bilir. Az qala, bütün Azərbaycan əhalisinin, kişili-qadınli, 7-dən-77-yə, necə deyirlər, "məmə" yeyəndən, "pəpə" deyənə kimi hamının dostu olmaq balaca şeydirmi?!

İlahi, adamın nə qədər sevəni olarmış, adamı necə sevdərmiş!...

Seyran Səxavət haqqında söz demək həm çox asandır, həm də çox çətin. Asandır, ona görə ki, nə desən, necə desən, nə qədər desən, yapışqan kimi yapışacaq, əyninə oturacaq. Çətindir, ona görə ki, görüm o sözü deyən adamın o sözü deməyə cürəti çatırmı, o sözü tapıb deyə bilirmi, özü o sözü deməyə layıqdırmı?!

Bax, belə qəliz məsələdir Seyran Səxavət haqqında söz demək.

Seyran Səxavət bütün yaradıcılığı boyu bir məsləkə xidmət eləyib, bir ideyaya qulluq göstərib!

Nəyə? Mən deyim, bilməyənlər də bilsin:

Sözə sadıq olub, sözə xəyanət eləməyib, sözü yerə salmayıb, kiminsə əlindən-dilindən sürüşüb yerə düşən sözü də yerdən götürüb, öpüb, gözünün üstünə qoyub!...

Ona görədir ki, Seyran Səxavətin qələmindən çıxan sözlərin hamısı belə şirindir, ləzzətlidir, bal dadır...

İlk şeirlərindən tutmuş, bu günə-cən yazdığı hekayə, povestlərinə, iri həcmli romanlarına, dramalarına qədər, hansı əsərini oxuyursan-oxu, qanın nə qədər qara ola ha, kefin o saat durulacaq, əhvalın o dəqiqə düzələcək, olacaqsan adam kimi adam, necə deyirlər, "özünün-özündən xoşun gələcək"...

Sənətkarın sənəti o zaman əbədi-yaşar olur ki, o təbii olur, səmimi olur, şəxsiyyəti ilə yaradıcılığı üst-üstə düşür, eyniyyət təşkil edir, əsərləri də özü kimi olur, yazanda özünü yazır, oxuyanda özünü oxuyur, çalanda özünü çalır, çəkəndə də özünü çəkir, Füzuli kimi, Nəsimi kimi, Üzeyir bəy kimi,

Xan kimi, Yaqub kimi, Həbil kimi, Rəmiş kimi, Səttar kimi...

Və Seyran kimi...

Yeri gəlmişkən, mən eşitmişəm, amma nə yalan deyim, şahid olmamışam, deyilənə görə Seyran Səxavətin cavanlığında çox gözəl səsi və musiqi duyumu olub, bütün muğamları ən xırda guşə və şöbələrinə kimi bəm, salğarri, ürəyəyatımlı, qəlboxşayan səsiylə oxuduğu məclislər də olub, babalı deyənlərin boynuna...

Əlqərəz, bir belə girişdən sonra gəlirəm sözümlün canına...

Sözümlün də canı bu ki, yaxın günlərin birində, gözəl bir məkanda Seyran Səxavətlə bağlı bir tədbirin iştirakçısı oldum. Yeni çapdan çıxmış, hələlik sonuncu olan kitabının təqdimatı idi.

Səhsiz-hesabsız ədəbi-bədii tədbirlərin konkret icrasında müstəsna rolunu olan Tovuz Xeyriyyə Cəmiyyətinin təşkilatçılığı və maddi-mənəvi dəstəyi ilə araya-ərsəyə gələn, "Seyran Səxavət: 80+20=?" adlanan bu toplunun redaktoru tanınmış şair-yazıçı İradə Aytel idi.

Kitabın təqdimatı da İradə xanımın mətbuat katibi kimi fəaliyyət göstərdiyi "Ədalət" partiyasının mərkəzi qərargahında keçirilirdi.

Gözəl bir tədbir idi. Üstündən bir neçə gün keçib, mən hələ də o görüşün, o məclisin təsirindən çıxma bilməmişəm...

Son illər belə səmimi, ürəkdən gələn, adamın ruhunu dincəldən belə məclislərə az-az rast gəlirik.

Adam belə məclislərdə yorulmur, əksinə, dincəlir, saflaşır, durulaşır, paklaşır, olur anadangəlmə...

İndi o məclisin təsiri altında ola-ola, Seyran Səxavətin mənə bağışladığı, əlimdə olan kitablarını oxuyuram. Oxuyuram və gülürəm, üzüm-gözüm, "içim-dışım" təbəssümə bə-lənir. Əsərlərinin dili şirindir, təhkiyəsi orijinaldır, nəqlətməsi özünə-məxsusdur, koloritlidir, axıcıdır, xalqın ən sadə təbəqəsinin, ən məhrəm zümərəsinin anlayacağı bir üslub bu əsərlərin mayasını, cəvherini təşkil edir.

Örnek verməli olsam, gərək bütün əsərləri bura köçürəm, o da ki, qeyri-mümkün...

Orta məktəb illərindən tutmuş, "Gəncə-Bakı" qatarındakı Anuşla bağlı sərgüzəşt, universitet illərindəki bir-birindən maraqlı, unikal macəralar, universitetdə şeir gecəsindəki möhtəşəm çıxışı, tələbə dostları ilə münasibəti, hamıdan üstün sayılan mövqeyi,

V kursdaykən ilk şeir kitabının ("Adalar") çap olunması, M.Xələfov, Q.Qasımzadə, N.Kəsəmənli, T.Abdin, İ.İsmayilzadə, A.Laçınlı və bir çox başqalarıyla olan maraqlı hadisə və əhvalatları oxuduqca, o hadisə və əhvalatları təsəvvürümə gətirirəm, gülməkdən özümü saxlaya bilmirəm.

Seyran Səxavət özünü tanıyan-dan, həyatı dərk edəndən üzübəri, ta bu günün özünə-cən, heç bir çərgivə-yə sığmayıb, heç bir etiket-protokol onunçün keçərli olmayıb...

Özü necə istəyib, necə arzu eləyib, elə də yaşayıb, yazıb, yaradıb. Susmayıb heç zaman, həmişə ürəyi istəyən kimi danışmış, özü məsləhət bildiyi sözü hər yerdə, hər tribundan söyləyib...

50-60 il bundan qabaq yazdığı bütöv şeirlərini bu gün də ürəkdən, bir misrəsini belə dəyişmədən, redaktə etmədən uca səslə, hayqıraraq söyləməyə üzü var, haqqı çatır, dinləyicilərə fəxrlə, qürurla çatdırır.

Oxucularının qarşısında alnıaçıq, üzüağ, başıdikdir!...

Çünki, heç zaman boğazdan yuxarı danışmayıb, kiməsə xoş gəlsin deyər, yazmayıb!...

"Səksəndə səksənmədin, nə gözəl, 100 yaşında səni belə düz görək! Hər kəlmədən ağ şən balı süzülün, Hər cümləndə dipdiricə söz görək!..."

Bahəddin HƏZİ

"Erkən cücərmiş" Ədəbiyyat "ağacı"

"Adama bax da! Öz nekroloqunu necə də korladı!" - Aleksandr Kizevetter belə demişdi.

Adam var, doğrudan-doğruya, elə bil tək-cə nekroloqu üçün yaşayır.

Yazıçı tanıyıraq, ömrü boyu onu özünün nəyi, niyə və necə yazdığı yox, kimin oxuyub-oxumadığı da yox, arxasınca nekroloqda nə yazılacağı maraqlandırır. Onun üçün ölkə yox, nekroloqa atılacaq imzalar maraqlıdır.

Bilsə ki, nekroloqda istədiyi yüksək vəzi-fəli imzalar olacaq, günü bu gün ölür. Belə adamlar üçün həyat doğum haqqında şəhadətnamədən yox, ölüm haqqında şəhadətnamədən başlayır - harda basdıracaqlar, dəfn mərasiminə kimlər gələcək, nekroloqda nə yazılacaq, kimlər imza atacaq və sair. Həyatına deyil, ölümünə verilən qiymətlə maraqlanır bu adam. Belələri özündən sonra yaşamaq imtiyazına da iddialıdır. Bilsə ki, özündən sonra həcv deyil, vəsf deyəcəklər, Əzrayıla bantlı dəvətnaməni şəxsən özü göndərər...

Bütün bunların heç biri Seyran Səxavət haqqında deyil.

Seyran Səxavət həmişə necə yaşamaq, necə yazmaq, necə yaratmaq haqda düşündü. "Nekroloq" romanı yazdı, amma nekroloq üçün... yaşamadı.

Dünən Bakı Biznes Universitetinin səli-qə-sahmanlı, işıqlı akt zalında oturub, aparıcının - Universitetin müəllimi Reyhan Rəsulun maraqlı suallarına Seyran Səxavətin daha maraqlı cavablarını dinləyəndə və video-çarxı izləyəndə beynimdən keçən fikirləri yazdım.

Görüş 5 oktabr - Müəllimlər gününə təsadüf etdi.

Təsədüfmü bu, zərurətmə?!

Məncə, buna "zəruri təsadüf" demək olar. Niyəsini deyim?!

Universitetin rektoru, iqtisad elmləri doktoru, professor İbad Abbasov Seyran Səxavətlə bu görüşü daha çox tələbələr üçün düşünsə də, eyni zamanda özünə və bu ali təhsil ocağında çalışan 350 müəllimə bəyram hədiyyəsi kimi düzenlənmişdi. Üstəlik tək bu Universitetin müəllimlərinə yox, bütün müəllimlərə hədiyyə kimi.

Görüşdə Seyran Səxavətin duzlu-məzəli söhbətlərini, zərəfatyana atmacalarını da rektor gah ürəkdən gülüşü ilə, gah ilıq təbəssümü ilə, gah da qarşılıqlı yumorla cavablandırır.

Seyran Səxavətə verilən suallardan biri belə oldu: "İndiki Seyran Səxavət gənc Seyran Səxavətlə rastlaşırsaydı, ona nə deyər-di?!"

Yazıçının cavabı belə idi: "O gənc Seyran Səxavətin abırını bükərdim etəyinə... Deyədim, başqa cür olaydın də..."

Başqa bir sual: "Seyran Səxavət yazıçı olmasaydı, kim olardı?!"

Cavab: "Avaranın biri olardı, qalardı ortada. Heç kim olardı..."

Bu dialoqlar yazıçının iç dünyasını olduğu kimi açıb qoyur ortaya.

O özü çeşidli insan dünyalarını açıb qoyub gözələrimizin qarşısına.

Məsələn, "Daş evlər" bestsellerindəki dəfn səhnəsi.

Bu görüşdə Seyran Səxavətdən bir tələbə soruşdu: "Əsərlərinizi yenidən yazmaq imkanınız olsaydı, hansı əsərinizi yenidən yazardınız?"

Yazıçının cavabı çox maraqlı idi: "Daş evlər" romanındakı o qəbiristanlıq səhnəsini ayrıca bir roman kimi yazarmış.

Seyran Səxavət bu epizodu "roman içində roman" sayır.

Bəli, var belə bir janr - roman içində roman. Onu ədəbiyyata Fransalı yazıçı Andre Jid gətirib. Amma az-çox hazırlığı olan bir oxucu kimi deyə bilərəm: "Roman içində roman" janrı Jidin icadı olsa da, bunu Seyran Səxavət fransız yazıçının özündən daha yaxşı bacarıb...

Dezir: "Kənd uşaqları tez cücərir... Universitetdə oxuyanda gördüm, şəhər uşaqları heç tumurcuqlamayıb. Amma mən yarpaqlamışdım."

...Seyran Səxavət adlı Ədəbiyyat ağacı artıq 60 ildən çoxdur, bar verir. Mən bildiyim 7 roman, ən azı 11 povest, 30 hekayə yazıb. Tərcümələri, özünün götürdüyü müsahibələr, ondan götürülmüş müsahibələr, publisistik yazılar, essələr...

Evde hər kitabından bir nüsxə götürüb, toplayıb, tərəzi ilə çəkib. Dezir: "36 kilo kitab yazmışam". Bu qədər bol ədəbi məhsul erkən cücərməyin nəticəsi olsa gərək.

...Deyirəm axı, Seyran Səxavətə daş atan niyə bu qədər çoxdur!

"Bibliya"da deyilir: "Daşları toplamaq vaxtıdır..."

Arxasınca atılan daşları toplasa, ən azı bir neçə hündürmərtəbəli "Daş evlər" tikər Seyran Səxavət. Amma əsas odur ki, dost sarıdan bəxti gətirib; hər adam dost xoşbəxti ola bilmir ki.

Bir dost da dünən qazandı - professor İbad Abbasov. Və bir Universitet dolusu dostluğa namizəd cavan heyranlar ordusu.

Allah qazancına bərəkət versin, Seyran Səxavət.

Sevgi və sayğılarla oxucun və dostun:

Müəllifdən: Dostumu sayğı ilə ağırlayıb, sevgi ilə uğurladığına görə Bakı Biznes Universitetinə, şəxsən rektor İbad Abbasova "çox sağ olun" deyirəm.

Bakı Biznes Universiteti tələbələrinə biznes öyrədir. Amma bir də onu aşlayır ki, həyatda hər şey biznes deyil - insani duyğular, dəyərlər, münasibətlər də var. Pulla çox şeyi almaq olar, hər şeyi deyil. Dünən bunu bizə hiss etdirdilər...

Yüksək təzyiqin daha bir səbəbi məlum oldu

Alimlər yüksək arterial təzyiqin (hipertoniya) yaranmasına səbəb olan yeni bir mexanizm aşkar ediblər. Məlum olub ki, beynin tənəffüsə nəzarət edən hissəsinin normadan artıq aktivliyi qan təzyiqinin qalxmasına gətirib çıxarır.

Adalet.az xəbər verir ki, tədqiqatın nəticələri "Circulation Research" (CR) jurnalında dərc olunub.

Tədqiqatçılar beynin tənəffüsü idarə edən lateral parafasial sahəsini (pLF) araşdırıblar.

Normalda bu zona fiziki gərginlik, öskürək və ya gülüş zamanı tənəffüs prosesini tənzimləyir.

Lakin siçovullar üzərində aparılan təcrübələr göstərib ki, hipertoniya zamanı bu sa-

hənin neyronları qan damarlarına da birbaşa təsir göstərir.

Alimlər həmin hüceyrələri aktivləşdirdikdə simpatik sinir sisteminin işi güclənib, damarlar daralıb və təzyiq yüksəlib. Əksinə, hipertoniyadan əziyyət çəkən siçovullarda bu sahənin fəaliyyəti bloklandıqda, təzyiq normaya düşüb. Mütəxəssislərin fikrincə, bu kəşf yuxu apnoesi (yuxuda tənəffüsün dayanması) sindromunun nə üçün yüksək təzyiq riski yaratdığını da izah edir.

Yuxuda nəfəs kəsildikdə qanda oksigen azalır, karbon qazı isə artır ki, bu da beynin həmin sahəsini fəallaşdırır.

Hazırda alimlər beynə birbaşa müdaxilə etmədən bu mexanizmə təsir göstərməyin təhlükəsiz yollarını axtarırlar.

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

MÜSTƏQİL AUDİTORLARIN RƏYİ

“Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” Publik Hüquqi Şəxsin Rəhbərliyinə:

Şərti Müsbət Rəy

Biz “Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti” publik hüquqi şəxsin (“Müəssisə”) və onun törəmə müəssisəsinin (birlikdə “Qrup”) 31 dekabr 2025-ci il tarixinə təqdim edilən maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatdan və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabatdan, kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabatdan və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatdan, habelə əhəmiyyətli uçot prinsiplərinə dair məlumatların qısa təsviri də daxil olmaqla, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Bizim rəyimizə əsasən, “Şərti Müsbət Rəy üçün Əsaslar” paragrafında təsvir edilən məsələlər istisna olmaqla, əlavə edilmiş konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun 31 dekabr 2025-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyətini, habelə göstərilən tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Mühəsibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Şurası tərəfindən dərc olunmuş MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına (MHBS Mühəsibat Uçotu Standartları) uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə ədalətli şəkildə əks etdirir.

Şərti Müsbət Rəy üçün Əsaslar

31 dekabr 2025-ci il, 31 dekabr 2024-cü il və 1 yanvar 2024-cü il tarixlərinə tikintisi başa çatmış bözi ərazilərdə əhalinin məskunlaşması təmin edilmişdir. Buna baxmayaraq, hələlik qanunvericilik bazası olmadığından heç bir yaşayış və qeyri-yasayış obyektı üzrə mülkiyyət hüququnun ötürülməsi həyata keçirilməmişdir. Buna görə də, Qrup 31 dekabr 2025-ci il, 31 dekabr 2024-cü il və 1 yanvar 2024-cü il tarixlərinə maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda qalıq dəyərləri müvafiq olaraq 382,126,746 AZN, 218,086,369 AZN və 13,817,251 AZN olan təhvil veriləcək tikililər, eləcə də qalıq dəyərləri müvafiq olaraq 475,418,982 AZN, 237,579,393 AZN və 124,601,651 AZN olan bərpa və tikinti üzrə hesablaşmalarla bağlı azalma tanınamışdır. Nəticə etibarilə, 31 dekabr 2025-ci il, 31 dekabr 2024-cü il və 1 yanvar 2024-cü il tarixlərinə Qrupun əlavə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabat, kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatla bağlı hər hansı düzəlişlərin olub-olmadığını müəyyən edə bilməmişik.

Qrup “Ədalətli dəyərini ölçülməsi” adlı 13 sayılı Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartının (MHBS) tələblərinə uyğun olaraq təsisçidən əvəzsiz olaraq daxil olan 31 dekabr 2025-ci il, 31 dekabr 2024-cü il və 1 yanvar 2024-cü il tarixlərinə maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatda ilkin dəyəri müvafiq olaraq 14,275,223 AZN, 4,779,710 AZN və 4,779,710 AZN olan əmlakların ilkin tanınması zamanı ədalətli dəyər əsasında qiymətləndirilməsini həyata keçirməmişdir. Nəticə etibarilə, 31 dekabr 2025-ci il, 31 dekabr 2024-cü il və 1 yanvar 2024-cü il tarixlərinə Qrupun əlavə edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında konsolidə edilmiş hesabat və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında konsolidə edilmiş hesabat, kapitalda dəyişikliklər haqqında konsolidə edilmiş hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidə edilmiş hesabatla bağlı hər hansı düzəlişlərin olub-olmadığını müəyyən edə bilməmişik.

ASSURANCE ADVISORY TAX LEGAL

Baker Tilly Audit Azerbaijan CJSC trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Biz auditı Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətlərimiz əlavə olaraq hesabatımızın “Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Auditı üzrə Auditorların Məsuliyyəti” bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə dair etik normalar ilə Mühəsiblərin Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının “Etika məəcəlləsinin” (MBESS məəcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Qrupdan asılı deyilik və biz digər etik öhdəliklərimizi MBESS məəcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutları şərti müsbət rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

İzahedici Paraqraf – Müqayisəli məlumat

Biz diqqəti 31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə və 1 yanvar 2024-cü il tarixinə müqayisəli məlumatların yenidən təqdim edildiyini göstərən konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının 7 sayılı Qeydinə cəlb edirik. Bu məsələ ilə bağlı rəyimiz şərti deyildir.

Digər məsələ

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatmış il üzrə Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları 30 iyun 2025-ci il tarixində həmin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarına dair şərtsiz müsbət rəy bildirmiş digər auditor tərəfindən yoxlanılmışdır.

Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin və İdarəetmə Səlahiyyətləri Verilmiş Şəxslərin Məsuliyyəti

Rəhbərlik konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS Mühəsibat Uçotu Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrinə, fərqləndirici və ya xətar nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olmadığı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Qrupu ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, Qrupun fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühəsibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslər Qrupun konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Konsolidə edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Auditı üzrə Auditorların Məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, fərqləndirici və ya xətar nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimizi özlündə əks etdirən auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olduğu hallarda, BAS-a uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər fərqləndirici və ya xətar nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə hazırlanmış konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Audit zamanı biz BAS-in tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi peşəkar mühakimə tətbiq edir və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında fərqləndirici və ya xətar nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhriflərin olması risklərini müəyyən edərək qiymətləndirir, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirərək həyata keçirir və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib olan audit sübutları əldə edirik. Fərqləndirici nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətar nəticəsində yaranan əhəmiyyətli təhrifləri aşkarlamamaq riskindən daha yüksəkdir, çünki fərqləndirici, sözləşmə, saxtakarlıq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;
- Qrupun daxili nəzarət sisteminin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarının işlənilməsi üçün daxili nəzarət sistemi barədə anlayış əldə edirik;
- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məqsədəuyğunluğunu qiymətləndiririk;
- Mühəsibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğunu və əldə edilən audit sübutları əsasında Qrupun fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisə və ya şərtlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığına dair nəticə çıxarıyıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməli və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizi dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanmalıdır. Bununla belə, gələcək hadisə və ya şərtlər Qrupun fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;
- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarında ədalətli şəkildə təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddəti, habelə əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarət sisteminə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə məlumat veririk.

Baker Tilly Azerbaijan

30 sentyabr 2026-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

“CƏBRAYIL, QUBADLI VƏ ZƏNGİLƏN RAYONLARINDA BƏRPA, TİKİNTİ VƏ İDARƏETMƏ XİDMƏTİ” PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

MALİYYƏ VƏZİYYƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2025-Cİ İL TARİXİNƏ

(Əksi qeyd olunmadığı halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il	31 dekabr 2024-cü il (yenidən bəyan olunmuş)*	1 yanvar 2024-cü il (yenidən bəyan olunmuş)*
AKTİVLƏR				
Cari aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9	53,155,230	6,138,618	95,951,520
Debitor borcları	10	120,364	25,765	1,591
Avans ödənişləri		50,565	27,810	-
Mal-material ehtiyatları	11	335,906	184,380	80,131
Digər cari aktivlər		33,950	120,260	-
Cəmi cari aktivlər		53,696,015	6,496,833	96,033,242
Uzunmüddətli aktivlər				
Təhvil veriləcək tikililər		382,126,746	218,086,369	13,817,251
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	12	9,339,057	7,759,332	6,776,874
Bərpa və tikinti üzrə avans ödənişləri	13	48,602,573	21,245,072	16,380,273
Qeyri-maddi aktivlər	14	308,560	251,519	31,419
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		440,376,936	247,342,292	37,005,817
CƏMİ AKTİVLƏR		494,072,951	253,839,125	133,039,059
ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL				
ÖHDƏLİKLƏR				
Cari öhdəliklər				
Kreditor borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər	15	7,492,628	5,133,178	128,843
Vergi öhdəlikləri	16	215,277	238,003	-
Taxira salınmış gəlir	17	3,739,158	3,720,400	5,708,559
Cəmi cari öhdəliklər		11,447,063	9,091,581	5,837,402
Uzunmüddətli öhdəliklər				
Bərpa və tikinti üzrə hesablaşmalar	18	475,418,982	237,579,393	124,601,651
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		475,418,982	237,579,393	124,601,651
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR		486,866,045	246,670,974	130,439,053
KAPİTAL				
Nizamnamə kapitalı	19	500,000	500,000	500,000
Digər kapital	20	7,566,165	5,721,654	3,144,397
(Yığılmış zərər)/Bölüşdürülməmiş mənfəət		(859,259)	946,497	(1,044,391)
CƏMİ KAPİTAL		7,206,906	7,168,151	2,600,006
CƏMİ ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		494,072,951	253,839,125	133,039,059

*Xətarların aradan qaldırılması ilə bağlı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının yenidən bəyan olunması və yenidən təsnifatlaşdırılmasına dair ətraflı məlumatlar üçün 7 sayılı Qeydə nəzər salın.

Rəhbərliyin adından:

Növbə Cəbrayıl, Qubadlı və Zəngilan rayonlarında Bərpa, Tikinti və İdarəetmə Xidməti

30 sentyabr 2026-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-49-cu səhifələrdə əks olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

Müşfiq Həsənov
Baş mühasib

30 sentyabr 2026-cı il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Çin nəqliyyat vasitələrinin ixracı ilə bağlı qaydaları dəyişir

Çin 2027-ci ildən etibarən nəqliyyat vasitələrinin ixracı ilə bağlı qaydaları dəyişdirir.

Adalet.az xəbər verir ki, əgər 2026-cı ildə istənilən markadan olan nəqliyyat vasitəsi yalnız Çində 180 gündən artıq müddətdə qeydiyyatda olduğu təqdirdə ixrac edilə bilər. 2027-ci ildən başlayaraq istehsalçıdan həm də ölkə xaricində təmir işlərini həyata keçirməyə və ehtiyat hissələri ilə təchiz etməyə qadir olan servis mərkəzlərinin mövcudluğunu təsdiqləmək tələb olunacaq.

Çin Xalq Respublikasının rəsmiləri istənilən vaxt istehsalçılardan sənədlər, işçi heyəti haqqında məlumat və avadanlıqların fotosəkillərini tələb edə biləcəklər.

“CƏBRAYIL, QUBADLI VƏ ZƏNGİLƏN RAYONLARINDA BƏRPA, TİKİNTİ VƏ İDARƏETMƏ XİDMƏTİ” PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

MƏNFƏƏT VƏ YA ZƏRƏR VƏ DİGƏR MƏCMU GƏLİR HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2025-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd olunmadığı halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il tarixində baş çatmış il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixində baş çatmış il üzrə (yenidən bəyan olunmuş)*
Gəlirlər	21	6,993,529	6,480,656
Əməliyyat xərcləri:			
Əməkhaqqı xərcləri		(5,141,321)	(3,732,301)
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	12, 14	(1,769,580)	(1,272,913)
Sosial sığorta xərcləri və digər icbari ödənişlər		(1,256,773)	(929,319)
İctimai tədbir və təqdimat xərcləri		(178,062)	(871,514)
Yanacaq xərcləri		(170,321)	(156,400)
Təmir xərcləri		(146,133)	(138,863)
Pəşakar xidmətlər		(85,609)	(55,262)
Ofis ləvazimatları xərcləri		(61,809)	(68,728)
Kommunal xərclər		(54,682)	(55,842)
Material xərcləri		(36,262)	(15,504)
Sığorta xərcləri		(23,600)	(19,409)
Ezamiyyət xərcləri		(21,715)	(16,762)
Rəhbərlik xərcləri		(14,334)	(87,895)
Bank komissiyaları üzrə xərclər		(13,404)	(16,675)
İcarə xərcləri		-	(237,120)
Digər xərclər		(193,939)	(253,008)
Cəmi əməliyyat xərcləri		(9,167,544)	(7,927,515)
Faiz gəlirləri	22	368,259	3,538,653
Mənfəət vergisindən əvvəlki (zərər)/mənfəət		(1,805,756)	2,091,794
Mənfəət vergisi xərci		-	(100,906)
İl üzrə xalis (zərər)/mənfəət		(1,805,756)	1,990,888
İL ÜZRƏ CƏMİ MƏCMU (ZƏRƏR)/GƏLİR		(1,805,756)	1,990,888

*Xətlərin aradan qaldırılması ilə bağlı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının yenidən bəyan olunması və yenidən təsnifləşdirilməsinə dair ətraflı məlumatlar üçün 7 sayılı Qeydə nəzər salın.

Rəhbərliyin adından:

Növbəti Cəbrayıl

İcraçı direktor

30 sentyabr 2026-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-49-cu səhifələrdə əks olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

Müfəttiş Həsənov

Baş mühasib

30 sentyabr 2026-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

“CƏBRAYIL, QUBADLI VƏ ZƏNGİLƏN RAYONLARINDA BƏRPA, TİKİNTİ VƏ İDARƏETMƏ XİDMƏTİ” PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2025-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ
(Əksi qeyd olunmadığı halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il tarixində baş çatmış il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixində baş çatmış il üzrə (yenidən bəyan olunmuş)*
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Mənfəət vergisindən əvvəlki (zərər)/mənfəət		(1,805,756)	2,091,794
Düzləşlər:			
Köhnəlmə və amortizasiya xərcləri	12, 14	1,769,580	1,272,913
Aktivlərin əldə edilməsi ilə bağlı subsidiya gəlirləri	21	(602,276)	(575,023)
Faiz gəlirləri	22	(368,259)	(3,538,653)
Dövlət kapitalında dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətləri üzrə istifadə olunan pul vəsaitləri		(1,006,711)	(748,969)
Əməliyyat aktivləri və öhdəliklərində dəyişikliklər			
Debitor borcları		(94,599)	(24,174)
Avans ödənişləri		(22,755)	(27,810)
Mal-material ehtiyatları		(151,526)	(104,249)
Digər cari aktivlər		86,310	(120,260)
Təhvil veriləcək tikililər üzrə ödənişlər		(161,993,083)	(199,570,587)
Bərpa və tikinti üzrə avans ödənişləri		(27,357,501)	(4,864,799)
Kreditör borcları və digər ödəniləcək vəsaitlər		312,156	305,804
Vergi öhdəlikləri		(22,726)	137,097
Təxirə salınmış gəlir		-	(1,413,136)
Bərpa və tikinti hesablaşmaları üzrə daxilolmalar		237,839,589	112,977,742
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/(fəaliyyətində istifadə olunan) xalis pul vəsaitləri		47,589,154	(93,453,341)
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Əmlak, tikili və avadanlıqların satın alınması		(2,695,325)	(2,251,576)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması		(89,987)	(223,895)
Cari hesablar üzrə alınmış faizlər		368,259	3,538,653
İnvestisiya fəaliyyətində (istifadə olunan)/fəaliyyətdən daxil olan xalis pul vəsaitləri		(2,417,053)	1,063,182
MALİYYƏLƏŞDİRMƏ FƏALİYYƏTİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Dövlət büdcəsindən investisiya təyinatlı pul şəklində ayrımlar	20	1,844,511	2,577,257
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən yaranan xalis pul vəsaitləri		1,844,511	2,577,257

“CƏBRAYIL, QUBADLI VƏ ZƏNGİLƏN RAYONLARINDA BƏRPA, TİKİNTİ VƏ İDARƏETMƏ XİDMƏTİ” PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS

PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ HAQQINDA KONSOLIDƏ EDİLMİŞ HESABAT
31 DEKABR 2025-Cİ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATMIŞ İL ÜZRƏ (Davamı)
(Əksi qeyd olunmadığı halda, Azərbaycan manatı ilə)

	Qeydlər	31 dekabr 2025-ci il tarixində baş çatmış il üzrə	31 dekabr 2024-cü il tarixində baş çatmış il üzrə (yenidən bəyan olunmuş)*
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKİVİVALENTLƏRİ			
ÜZRƏ XALIS ARTIM(AZALMA)		47,016,612	(89,812,902)
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKİVİVALENTLƏRİ, ilin əvvəlinə	9	6,138,618	95,951,520
PUL VƏSAİTLƏRİ VƏ ONLARIN EKİVİVALENTLƏRİ, ilin sonuna	9	53,155,230	6,138,618

*Xətlərin aradan qaldırılması ilə bağlı konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının yenidən bəyan olunması və yenidən təsnifləşdirilməsinə dair ətraflı məlumatlar üçün 7 sayılı Qeydə nəzər salın.

Rəhbərliyin adından:

Növbəti Cəbrayıl

İcraçı direktor

30 sentyabr 2026-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

Müfəttiş Həsənov

Baş mühasib

30 sentyabr 2026-cı il

Bakı, Azərbaycan Respublikası

10-49-cu səhifələrdə əks olunmuş qeydlər bu konsolidə edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsini təşkil edir.

Soyuq hava mövsümü başladı: Viruslardan necə qorunmalı?

Soyuq havalarda virus infeksiyalarına yoluxma riski artır. Xüsusilə qapalı və havasız məkənlərdə uzun müddət qalmaq təbəffüs yolu xəstəliklərinin yayılmasını sürətləndirə bilər.

Adalat.az xəbər verir ki, mütəxəssislər soyuq havalarda viruslardan qorunmaq üçün bir sıra sadə qaydalara əməl etməyi tövsiyə edirlər. Əlləri mütəmadi yumaq, gözə, buruna və ağzına çirkli əllərlə toxunmamaq infeksiyalardan qorunmağın əsas yollarındandır. İnsanların sıx olduğu qapalı məkənlərdə otaqların mütəmadi havalandırılması da vacibdir.

Orqanizmin müqavimətini qorumaq üçün balanslı qidalanmaq, kifayət qədər su içmək və normal yuxu rejiminə riayət etmək lazımdır. Soyuq havalarda hava şəraitinə uyğun

geyinmək də tövsiyə olunur. Öskürən və ya asqırən zaman ağız və burnu səlfet və ya dirsəyin iç hissəsi ilə örtmək, istifadə edilmiş səlfeti dərhal tullamaq vacibdir. Xəstəlik əlamətləri olan şəxslərin mümkün qədər evdə qalması və digər insanlarla yaxın təması azaltması da virusların yayılmasının qarşısını almağa kömək edir. Qripə qarşı peyvənd isə xüsusilə risk qrupunda olan şəxslər üçün qorunma vasitələrindən biridir. Xroniki xəstəliyi olanlar, yaşlı insanlar, hamilələr və immun sistemi zəif şəxslər peyvənd və digər profilaktik tədbirlər barədə həkimlə məsləhətləşməlidirlər. Mütəxəssislər yüksək hərəkət, nəfəs darlığı, sinə ağrısı və ya vəziyyətin sürətlə pisləşməsi kimi əlamətlər müşahidə olunduqda həkimə müraciət etməyi məsləhət görürlər.

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

Vaqif YUSİFLİ
Filologiya elmləri doktoru

ANAR SEYİDAĞANIN ŞEİRLƏRİ

Son illərdə mətbuatda Anar Seyidağanın şeirləri ilə tez-tez qarşılaşıırıq. Bu şeirlər özünəməxsus poetik çalarları ilə seçilir. Hər hansı mövzuya özünün fərdi yanaşma tərz, sözün adi mənasının poetik mənə kəsb etməsi, fikirlə hissin, ağılla ürəyin vəhdəti və bütün bunların şeirdə obrazlı şəkildə ifadə olunması onu özünəməxsus bir şair kimi səciyyələndirə bilər. Dahi Belinskinin vaxtilə söylədiyi bu fikri xatırlayırsan: "Şair olmaq indi o deyil ki, quş kimi melodik səslər çıxarıb civildəyəsən, şair olmaq poetik obrazlarla düşünmək deməkdir. Şair olmaq üçün özünü göstərmək kimi xırda arzudan, baş alıb gedən fantaziyanın boş və mənasız xəyallarından, gözə soxulan hisslərdən, bəzək-düzəkli kədərdən heç nə çıxmaz: bunun üçün müasir həyatın məsələlərini dərinlən duymaq, onlara güclü ürək yanğısı ilə yanaşmağı bacarmaq lazımdır".

Bizim üçün Vətən mövzusu qətiyyən ənənəvi mövzu sayılmamalıdır. XX əsr Azərbaycan poeziyasında Vətən haqqında çoxlu, sayı bilinməyən şeirlər yazılıb, amma elə şeirlər də yazılıb ki, o kütləviləyin başı üstündə dalğalanıb. Anar Seyidağanın "Vətən deməkdir" şeirini də bu sıraya qatmaq olar.

*Qızım, sual etdin, düşündüm mən də,
Hikməti, mənası çox-çox dərinədə,
Dinində, dilində, nəğmələrində
Özünü tapdınmı-Vətən deməkdir.*

*Övladın boynunda ən müqəddəs haqq
Vətəni qorumaq olmalı ancaq.
Ayağın altında əzdiyin torpaq
Əyilib öpdünmü - Vətən deməkdir.*

*Daşının üstünə daşını qoysan,
Düşməni güllə atsa düşünü qoysan,
Daşını diz bilib başını qoysan
Rahatca yatdınmı - Vətən deməkdir.*

Anarın Vətən haqqında daha iki şeiri var ki, bu şeirlər də öz ifadə tərzilə seçilir. "Vətən" şeirində bir gəncin cəbhəyə yola düşməmişdən öncə içdiyi and səslənir. "Mənənim atam ölmədi" şeirində isə bir şəhid balasının atasının ölümünü kədərlə yox, qürur hissi ilə yad etməsindən söz açılır.

*Mənim atam ölməyib -
Və tən sərhədindəki
Qala daşına dönüb.
Mənim atam ölməyib
Ulduz olub gecələr,
Yol göstərəcək mənə.*

Anar Seyidağanı təkcə bu şeirlərə görə təqdir etmək fikrindən uzağıq. Amma bu şeirlərdə nəzərə çarpan bir neçə xüsusiyyət-mövzuya təzə baxış, yeni ifadə vasitələrinin işlənməsi, metaforik düşüncə tərzinin digər şeirlərində də öz təsdiqini tapır. Onun istənilən şeirində fikir, düşüncə "material" ilə qarşılaşıq. Bu "material" bərkimiş də olur, bərkiməmiş də. Məsələn, onun "İçində" adlı şeirində sözün-rədifin hallandırılması bir çox mənalara açıqlanmasına yol açır. "Ürək nə düşünür kimin vecinə? Boğaz xoşbəxtdirsə kəndir içində" Və ya: "Sən də qəbirqazan, bir az enli qaz, Adam sıxılmasın qəbir içində". Əlbəttə, misal gətirdiyim misralar özündən əvvəlki misralarla sıx bağlıdır.

Anarın şeirlərinin bir qismi sırf qoşma üstə köklənib. Amma bu qoşmalardan bizim adət etdiyimiz (həm klassik həm müasir) qoşmalara bənzərlik görmürük. Söhbət formadan yox, məzmunadan gedir. Düşüncə "material" burada aparıcıdır. Anar Seyidağa bir-birindən uzaq mənalara birləşdirir, vəhdət halına gətirir:

*Nədən kəpənəyin ömrü qısdı?
Kim bilir, bəlkə də gül-gül yaşayır.
Tanrının hesabı tamam başqadı,
Biri əlli, biri yüz il yaşayır.*

*Yoxdu bu dünyada bir qızıl qayda,
Fələk sayır onsuz, eh, sən də say da
Yüz kərə yaxşılıq eylə, nə fayda?
Nə sirsə, ürəkdə nisgil yaşayır.*

Mənə Anar Seyidağanın fikri üzərində qurulan bu tipli şeirləri daha çox xoş gəlir. Əli Kərimin "Fikirleş bir Axtarış var, axtarış" misrasında ifadə olunan məzmun Azərbaycan şeirinin özəlliyindən gəlir. Bu XX əsr Azərbaycan poeziyasının aparıcı xəttidir desəm, səhv etmərim. Yeni hansı şairdə fikir-düşüncə mədəniyyəti formalaşıbsa, şeiri bu tendensiyaya tabe etdirirsə və onun şeiri həm də forma - sənətkarlıq məziyyəti ilə seçilirsə, burada əsl şeirdən söz açmaq olur. Anarın "Ağac" adlı bir şeiri var və bu şeirdə onun "düşüncə materialı" öz axarınca gedir.

*Bu qədər dost içində,
Bu qədər güvən içində,
Bu qədər sevən içində,
Hamı yola verir adamı, vallah.*

Şeir belə bir narahat düşüncə ilə başlayır və "niyə" sualı doğurur. Fikirleşirsən ki, Allaha xitabən yazı-

lan bu şeirdə tənhalıqdan əzab çəkən bir insanın dərdi nədir və lirik qəhrəmanın bu dərdlərinin kökü hardan gəlir?

*Yoxsa unutmusan bu sərsərin?
Sənə də dərd oldum, bilərəm, Allah,
Mənim nəyim askik, nəyim artıqdı,
Niyə hər ölənle ölürəm, Allah?*

Niyə sualı bitmədi. Amma bu niyələrin içində həyatı narahatlıqla keçən bir insanın özü üçün aydınlaşdırmaq istədiyi bir məsələ durur-yasamağa dəyərmi? Və şeirin final hissəsində bu sual öz həllini tapır:

*Bu candan, beyindən, bu hüceyrədən,
Bu başdan, ürəkdən, bu düşüncədən,
Yüz yol öldür,
Yenə yaşamaq çıxar.*

Lirik qəhrəmanın bədbin düşüncələrinin sonu "yenə yaşamaq" fikri ilə tamama yetir.

Anar Seyidağanın "Nümunə", "Tənlik", "Çərpələng", "Həyəcan", "Darıxmaq", "Kök" adlı şeirləri də onun narahat düşüncələrinin ifadəsi kimi nəzərə çarpır. Elə bil onun bütün düşüncələrində bu fikir hopub ki, Allah mənə niyə yaradıb və yaradıbsa, özümü niyə bu qədər tənha hiss edirəm? Özünü dərk etməyə çağırırdı bu şeirlər

Anarın yeni nəşr olunan "Möhür" kitabındakı şeirlərin bir qismi sevgidəndir, onun əvvəlki kitabı olan "De ki sevirəm səni" şeirlərindən fərqlilik dərhal nəzərə çarpır. "Bu çiçəklər incədi - Sənin bir tellincədi" yaxud "Əllərini buraxdım - Gözlərdən yaş axdı" tipli mədh və etiraflardan sonra sevgiyə - qarşılıqlı münasibətlərə bütünlüklə hissələrin yox, ağılın da gözüylə yanaşan lirik qəhrəmanın yeni etirafları tamam ayrı bir baxış bucağından səslənir. "Tanrım, mən sevməyi bacarmamışam" - "Bəlkə bu gözlərim kor imiş mənim, Niyə sevməmişəm bu qızı, Allah?" Bu etiraflar lirik qəhrəmanın-sevən aşiqin peşimançı əhval-ruhiyyəsini ifadə edir. Onun sevgi şeirlərində təmənlənən yeni mənalara qarşılaşırsan. Sevgini, sevilə-sevilməyi təkcə xoş ya təzad doğuran ziddiyyətlərdən ibarət hesab etmək doğru deyil. Sevgini insan ömrünün bəlkəsiz ən ali məqamı kimi düşünmək lazımdır.

*Sən heç boğulduğun
övladının şəhid xəbərini
almış ananın udduğu suda?
Sən heç sevdinmi?
Sevdinmi? Söylə!*

Anar Seydağaya nə arzulayıram? Axtarış, yalnız axtarış!

Əntiqə KƏRİMƏDƏ

Elə bilirdim ki, dünya əbədiyyən onundur

Həmişə bu haqda düşünmüşəm: insanın düşüncələri ona yük olmamalıdır. Bəlkə də çoxları üçün bu belə deyil. Normaldır, hər kəs fərqli düşünə bilər. İnsanlar kimi fikirlər də müxtəlifdir axı. Yəni mənə xoş gələn hadisə kimdəsə qıcıq yarada bilər.

Düşünürəm ki, dünyada hər şeyin müxtəlifliyi var. Hətta ölümün də. Axı insanlar həyatlarını fərqli məkanda, fərqli formada itirə bilirlər. Kimisi sulara qər q olur, kimisi yanğında həlak olur, kimisi qəzaya uğrayır, kimisi şəhid olur, kimisi də qəfil əcələ tuş gəlir... Ancaq mənim üçün bir nəsnə var ki, onun rəngi də, ruhu da, ölçüsü də, qədəri də - bir sözlə hər şeyi eynidir. Bəs o nədir?

-VİCDAN!

Əlbəttə, bu, hər insanda olmur. Yaxud da deyə bilmərik ki, kimse bir az vicdanlıdır. Çünki vicdan ya olur, ya olmur. Yəni bir az əvvəl qeyd etdiyim kimi, onun ölçüsü, qədəri dəyişmir. Heç vicdanlı insanların özləri də dəyişmirlər. Olduğu kimi qalmaqı bacarırlar, lap elə vicdanın özü kimi. Bu yaşma qədər hələ bir adam görmədim ki, desinlər ki, filankəs vicdanlı idi, sonradan vicdanın itirdi. Yox, əzizlərim, vicdan insanla birlikdə doğulur. Yəni onu sonradan qazanmaq mümkün deyil. O nəsnə insanın qanında-canında olmalıdır. Bu da hər adamın payına düşür. Əgər hər adam vicdanla doğulsaydı, dünyada ağla yanaşı qara, yaxşıqla yanaşı pislik, düzlə yanaşı əyri yaranmazdı.

Təxminən 3-4 gündür ancaq xalq artisti İlhamə Quliyeva haqqında düşünürəm. O qadının həyatı, sənəti, xarakteri mənə düşündürməyə başlayıb. Necə ola bilər ki, tanınmış bir ailənin övladı, bu cür səsin, bu qədər maddi imkanların sahibi olan bir insan daha kiçik işlərlə məşğul olsun? Görəsən, bilmirdi ki, bu kiçik işlərlə məşğul olmaq onu kiçildir? Yoxsa İlhamə xanımın daha çox asudə vaxtı olurdu?

Bilmirəm, nədənsə o qadının dəfn səhnəsi göz önümdən keçilmir.

Dəqiq xatırlayıram, şaxtalı boranlı bir qış günü dünyasını dəyişmişdi. 25 fevral- Xocalı faciəsinin ildönümünə təsadüf etmişdi. Ancaq görünür, onun vəfatı incəsənət aləminin faciəsi-nə çevrilməmişdi. Kim idi günahkar- özü, xəstəliyi, ya xarakter?

Onun dəfninə gələn hər kəs vidalaşmağa, halallıq verməyə gəlmişdi? Əlbəttə, bu mövzu da sual altındadır.

Onlarla sənətkarlar vardı ki, onu "çörekəkəsən", mərdiməzar adlandırıldılar. Uzun illər həmkarları xalq artisti Flora Kərimova ilə düşmənçiliyi, xalq artisti Nazpəri Dostəliyevanın efir qadaları, əməkdar artist Elza Seyidcahanı alçaltması heç kəsə sirr deyildi. Bütün bunlar sənətkarın sənətinin işığına kölgə salırdı. Özü də fərqi nə varmadan mədəni uçrumun bir addımında idi.

Onun bir çox müsahibələrini xatırlayanda "Süleymana qalmayan dünya" deyimini unudurdum. Elə bilirdim ki, sanki dünya əbədiyyən İlhamə xanımdır. Çünki iddiaları, tələbləri, özündən maddi və fiziki kiçik olan adamları hədələməsi mənə də təəssüratı yaradırdı.

Ancaq onun vəfatından sonra Nazpəri Dostəliyevanın "xalq artisti" adına layiq görüldü, yenidən səhnəyə qayıtmadı, Flora Kərimovanın və Elza Seyidcahanın ona verdiyi cavablarla insanların gözündə ucalması, hər üç sənətkarın mərhumun dəfnində iştirak etmələri mənə xalq şairi Məmməd Arazın o məşhur "Dünya sənin, dünya mənim, dünya heç kimin" şeirini xatırladırdı.

Dünyanın gərdisini bu hadisələrin içində çözmək heç də çətin olmur. Həmişə düşünürəm, İlhamə xanım nəyi itirmişdi ki, ömrünün ahıl çağında bu qədər xoşagəlməz hadisələr yaşayırdı. Bəlkə də özü də bu sualın qarşısında aciz idi. Yaxud da bilirdi, etiraf etməkdən qorxurdu...

Onun saysız-hesabsız ürək yandıran ifalarını dinləyəndə kədərini içində, insanların nifrətini də görürəm. Mənə elə gəlir ki, onun heç bir mahnısı insanı daxilən dərin kədərə qər q etmir. Sanki dinləyicinin ona qarşı kini daxilən kədərlənməyə imkan vermir.

İndi hər xoşagəlməz hadisə ilə rastlaşanda, kimsə "sənin yolunu kəsəcəm", "səni işdən çıxartdıracağam" deyərək hədələyəndə, maddi olaraq mənə özündən aşağı səviyyədə görəndə ilk ağlıma İlhamə Quliyevanın həyatı, taleyi gəlir. Doğrudanmı o hədələr mənə sarsıdacaq? Doğrudanmı mənənin sinacam? Əsla belə deyil, çünki mübarizənin nəticəsi nə olursa olsun, əxlaqlı və vicdanlı insan həmişə qalıbdır. Bu qədər maddi varlığın içində mədəni yoxluq yaşamaq ən böyük bədbəxtlikdir.

Sənət üçün, səhnə üçün çox uğurlu "fiqur" idi. Ancaq qadın kimi qətiyyən xoşbəxt deyildi. Bəlkə də mahnılarındakı yanğının ilk və əsas səbəbi bu idi.

Ancaq İlhamə xanımı ona görə qınayıram ki, bu yanğını kifayət qədər nəğmələrinə səpə bilirdi axı. Belə olan halda insanlara nifrət saçmağa nə ehtiyac var idi? İnsanlar onun yanğısını səpdiyi nəğmələri daha çox sevirdi, nəinki davalarını, təhqirlərini...

Hələ sosial şəbəkələrdə onu son mənzilə yola salan minlərlə insanların yazdıqları rəyləri dilə gətirmək istəmirəm. O rəyləri bir-bir oxuyurdum. Çünki həmin sözlərin hər biri həyat dərsi idi, bu dünyadan necə köçməyin təsviri idi... Ürpənsəm də, titrəsəm də, üzulsəm də sənətlə xarakterin üst-üstə düşməməsinin fərqi nə varırdım...

Robotların sayı 5 milyonu keçdi

Dünyadakı fabrikələrdə aktiv sənaye robotlarının sayı 2025-ci ildə 9 faiz artaraq 5 milyon 79 minə çatıb.

Adalet.az bildirir ki, bu barədə Beynəlxalq Robototexnika Federasiyasının məlumatında bildirilib.

Təkcə ötən il fabrikələrdə 600 mindən çox yeni robot quraşdırılıb. Çin sənaye robotlarının quraşdırılmasında dünya lideri olaraq qalır. Mütəxəssislərin məlumatına görə,

robotlardan xüsusilə avtomobil, elektronika və metal emalı sənayesində geniş istifadə olunur.

Sənaye müəssisələri istehsalın sürətləndirilməsi, məhsuldarlığın artırılması və insan əməyinin ağır və təhlükəli sahələrdə azaldılması üçün robot texnologiyalarına daha çox üstünlük verir.

İradə
AYTEL

Ədəbiyyatda bəzən müəllifin yaradıcılıq kimliyini müəyyənləşdirən əsas amil onun hansı janrda yazmasından daha çox, müxtəlif janrları hansı mənəvi-estetik məxrəcə gətirə bilməsidir. Belə müəlliflərin yaradıcılıq portreti bir janrın sərhədləri daxilində deyil, müxtəlif poetik istiqamətlərin kəsişmə nöqtəsində formalaşır. **Salman Cavadzadənin yaradıcılıq irsinə bu prizmadan baxdıqda onun müəllim, idmançı, şahmatçı, məşqçi, şahmat bəstəçisi və qələm adamı kimi fəaliyyətlərinin ayrı-ayrı bioqrafik faktlar deyil, vahid bir dünyagörüşünün müxtəlif təzahürləri olduğu görünür.**

Bu günlərdə onun 90 illik yubileyi münasibətilə Baş Ədliyyə müşaviri Ələmdar Məmmədovun "Salman Cavadzadə - 90" məqaləsini oxuyarkən müəllifin poeziyasına aid bir neçə nümunə xüsusilə diqqətimi çəkdi. Ələmdar Məmmədovun təqdim etdiyi Kəpəz və Göygöl mövzusunda poetik tapmaca məndə Salman Cavadzadə yaradıcılığına maraq oyatdı:

**Kəpəzdən gəlir əzəli,
Yeddidir göllər gözəli.
Yeddisindən biri "Zəli",
Altısını tapın görək.**

İlk baxışda sadə uşaq tapmacası təsiri bağışlayan bu dördlük əslində müəllifin poetik təfəkkürünün bir sıra xüsusiyyətlərini özündə ehtiva edir. Burada folklor kodu, coğrafi yaddaş, təbiət obrazı, didaktik funksiya və poetik oyun eyni mətn strukturunda birləşir. Kəpəz sadəcə coğrafi obyekt kimi deyil, poetik obraz kimi təqdim edilir; yeddi göl isə təbiət mənzərəsini estetik bütövlüyə çevirir.

Məhz bu tapmacadan sonra Ələmdar müəllimdən Salman Cavadzadənin kitabını istədim və o, mənə "Bir şahmatçının memuarı" kitabını verdi. 200 səhifədən ibarət kitab ("Elm və təhsil" nəşriyyatı -2019) Beynəlxalq hakimlər İlham Əliyev və Şaiq Quliyevin ön sözü ilə açılır. Əlişir Nəvainin kitabın əvvəlində verilməsi:

**İstərsən sultan ol, istərsən gədə,
Bir əsər qoymayıb getsən dünyada,
İtəcək şöhrətin, batacaq adın,
Səni anmayacaq doğma övladın.**

- misraları isə kitabın konseptual açarlarından biri kimi çıxış edir. Bu epigrafla təsadüfi seçilmiş poetik fraqment təsiri yaratmır. Əksinə, kitabın ümumi ideya-semantik kodunu əvvəlcədən müəyyənləşdirir.

"Bir şahmatçının memuarı"nın birinci hissəsində Salman Cavadzadənin nəsil şəcərəsi, ailə yaddaşı, sevdiyi klassiklər, idman fəaliyyəti, şahmat dünyası haqqında publisistik yazıları yer alır. Kitabın ikinci hissəsi isə Salman Cavadzadənin yaradıcılıq portretinin başqa bir qatını açır. Burada poetik tapmacalar, şeirlər, satirik hekayə, aforizmlər, tərcümələr və mahnı mətnləri bir araya gətirilir. Bu janr müxtəlifliyi təsadüfi parçalanma təsiri yaratmır; əksinə, müəllifin dünyanı müxtəlif verbal formalar vasitəsilə qavrama strategiyasını nümayiş etdirir.

Salman Cavadzadənin tapmacaları onun poetik irsinin ən xarakterik qatlarından biridir. Tapmaca folklorun ən qədim intellektual-estetik janrlarından biri olmaqla, oxucunu hazır informasiya ilə təmin etmir, onu mənənin bərpası prosesinə cəlb edir. Bu xüsusiyyət Cavadzadənin tapmacalarında didaktik məqsədlə birləşir.

SALMAN CAVADZADƏNİN POETİK DÜNYASI 90 illik yubileyi münasibətilə...

Məsələn:

**Həm gözəldir, həm uca,
Həm qədimdir, həm qoca.
Ətrafı göl, baş haça,
Yeddi gözəl arasında.**

Burada Kəpəz obrazının qurulmasında epitet, metaforik təcəssüm və say simvolikası mühüm rol oynayır. "Gözəl", "uca", "qədim", "qoca" sözləri dağ obrazını sadəcə təsvir etmir, ona insan xarakteri qazandırır.

Cavadzadənin tapmacalarında biliklə poetik obrazın sintezi xüsusilə nəzərə cərpilir. Əliağa Vahidin yaradıcılığına həsr olunmuş tapmacada:

**Adı ağa, özü ağa, sözü xan,
Füzulidən sonra dahi qəzəlxan.
Qəzəlləri unudulmur heç zaman,
Qəzəl ustasısan, təksən, vahidsən.**

- misraları vasitəsilə müəllif yalnız şəxsiyyəti araşdırmır, həm də onu ədəbi kontekstə yerləşdirir. Burada tapmaca mikroədəbi portret funksiyası qazanır. Əliağa Vahid adı tapmacanın cavabı olmaqla çıxaraq Füzuli ənənəsi ilə əlaqələndirilir. Bu isə müəllifin ədəbi yaddaşının klassik poeziya xətti üzərində qurulduğunu göstərir.

Coğrafi və tarixi məlumatların poetik mətnə daxil edilməsi də Cavadzadə yaradıcılığının səciyyəvi xüsusiyyətidir:

**Bir qitanın rəngini qırmızı boyayıblar,
Burda qədim zamandan məskunlaşıb hindular.
İki yərə bölünüb - şimalı, cənubu var,
Kolumb tapsa da onu, başqa bir ad qoyublar.**

Bu nümunədə didaktik diskurs poetik formanın daxilində fəaliyyət göstərir. Coğrafi bilik, tarixi fakt və bədii obraz eyni semantik müstəvidə birləşir. Müəllifin poetik strategiyasının özəliyi də məhz bundadır: o, oxucuya bilik vermək üçün poetikliyi qurban vermir, poetikliyi biliyin yadda qalma mexanizminə çevirir. Bu baxımdan onun tapmacalarını maarifçi poeziyanın janr transformasiyası kimi də səciyyələndirmək mümkündür.

Cavadzadənin sevgi lirikasında diqqət çəkən məqam hissin konkret məkana bağlanmasıdır:

**Közsüz alışırdıran, odsuz yandıran,
Xumar gözlərinə, qaşına qurban.
Səni bəxş edləyən, səni yaradan,
Toğana kəndinin daşına qurban.**

Burada lirik subyektin məhəbbət hissi yalnız sevgiliyə yönəlmir; sevgilini yaradan məkana da keçir. Fərdi məhəbbətin coğrafi məkana bağlanması nəticəsində poetik semantika genişlənir: sevgili obrazından yurd obrazına, yurd obrazından isə Vətən konseptinə doğru keçid yaranır.

Kitabın ikinci hissəsindəki satirik hekayə müəllifin nəsr imkanlarını nümayiş etdirən maraqlı nümunələrdəndir.

Əziz Nesinə ehtiramla başlayan hekayədə Gəncənin tarixi və mədəni potensialı ilə real mənzərəsi arasındakı ziddiyyət satirik optikadan keçirilir.

Kitabda yer alan aforizmlər müəllifin həyat müşahidələrinin yığcam ifadə formasıdır:

**Qələm ustaları daim ucalar,
Qılınc ustaları torpaqda yatar.**

Bu iki misrada qələm və qılınc metonimik qarşılaşdırma vasitəsilə iki fərqli qüvvə modelinə çevrilir. Bir tərəfdə mənəvi yaddaş yaradan söz, digər tərəfdə fiziki gücü təmsil edən qılınc dayanır.

Başqa bir nümunədə:

**Yaxşılıq kök atar, açar gül olar,
Pislik tüstülənər, sönmər kül olar.**

Burada müəllif antitez və metaforik transformasiya vasitəsilə əxlaqi fikri poetik obraz sistemində daxil edir. Yaxşılıq "kök"dən "gül"ə doğru inkişaf edən həyat modeli, pislik isə "tüstü"dən "kül"ə doğru gedən məhvölüm modeli kimi təqdim edilir. Aforizmin mahiyyəti də burada üzə çıxır: geniş həyat təcrübəsi minimum sözle maksimum semantik yük daşımağa çalışır.

Cavadzadənin yaradıcılıq diapazonunun daha bir mühüm istiqamətini mahnı mətnləri və tərcümələr təşkil edir.

Xarici bəstəkarların və müxtəlif xalqların mahnılarının mətnlərini Azərbaycan dilinə uyğunlaşdırması onun musiqi ilə söz, fərqli mədəniyyətlərlə milli poetik düşüncə arasında əlaqə yaradan intermedial təfəkkürə malik olduğunu göstərir. Müəllifin söz və musiqisi özünə aid olan "Bu sevdə" və "Şahmat himni" isə bu yaradıcılıq istiqamətinin artıq müəlliflik müstəvisinə keçdiyinin nümunəsidir.

Salman Cavadzadənin poetik dünyasının əsas semantik mərkəzlərindən biri Vətən anlayışıdır. Torpaqlarımızın işğalda olduğu illərdə yazdığı:

**Yandırır, batırır, qırır, məhv edir,
Xoşbəxtlik yerinə ancaq dərd verir.
Sülhü nə Şərq verir, nə də Qərb verir...**

- misralarında dövrün siyasi realitətlərinə münasibət ifadə olunur. Burada müəllif sülhün xarici qüvvələrdən gözlənilməsinə skeptik yanaşır və milli iradə ideyasını önə çəkir. Onun Qarabağla bağlı misralarında isə gələcəyə inam motivi aparıcıdır:

**Güzəranlar gözəlləşib gözəl günlər gələcək,
Bağımızda bar-bərəkət bərabər bölünəcək,
Qarabağda qalibiyyət qazanacaq qəhrəman,
Azadlıqda arxalır, anayurd Azərbaycan!**

Bu misralara sonrakı tarixi hadisələrin fonunda nəzər saldıqda, müəllifin Qarabağla bağlı arzusunun gerçəkləşdirməsinin şahidi oluruq. Onun poetik intizarında ifadə olunan gözəl günlər gəldi, güzəranımız dəyişdi, bağımız bar-bəhər verdi, ən başlıcası isə illərlə işğal altında qalan torpaqlarımız azadlığına qovuşdu.

Elə bu ovqatla müzəffər Azərbaycan xalqının dəyərli oğlu Salman Cavadzadə haqqında yazımı yekunlaşdırıram. 90 illik yubileyi münasibətilə Salman Cavadzadəni ürəkdən təbrik edir, ona möhkəm cansağlığı, uzun ömür, yeni yaradıcılıq axtarışları və qələmindən doğacaq daha neçə-neçə dəyərli əsər arzulayıram.

**"Pirallahı Sənaye Parkını ziyarəti
Prezidentin rayonun qarşısındakı
inkişaf mərhələsinə göstərdiyi
diqqəti nümayiş etdirir"**

- 5 oktyabr
tarixində
Azərbaycan
Prezidentinin
iştirakı ilə Pi-
rallahı Səna-
ye Parkında
yeni dərman
istehsalı
müəssisəsi-
nin açılması-
nın rayon
üçün əhə-
miyyətini ne-
cə dəyərlən-
dirirsiniz?

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə dövlətimizin həyata keçirdiyi daxili siyasətin mühüm tərkib hissələrindən biri regionlarımızın, şəhər və rayonlarımızın sosial-iqtisadi potensialının üzə çıxarılması və inkişaf etdirilməsidir.

5 oktyabr 2026-cı il tarixində cənab Prezidentin iştirakı ilə Pirallahı Sənaye Parkında "Gen Pharma Caucasus Manufacturing Operations" MMC-nin dərman istehsalı müəssisəsinin açılması rayonun iqtisadi-sosial tərəqqisi üçün olduqca mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ümumilikdə, Pirallahı Sənaye Parkı Azərbaycanın vacib sənaye komplekslərindən biridir. Burada artıq müxtəlif tibbi müəssisələr, o cümlədən "Diamed" şpris və dərman istehsalı zavodları fəaliyyət göstərir.

İndi isə həmin sənaye kompleksində beynəlxalq standartlara uyğun yeni müəssisə istifadəyə verildi. Bu o deməkdir ki, insanlara lazım olan bir çox dərman vasitələrini biz artıq öz ölkəmizdə hazırlamaq imkanına maliklik. Bu, həm də ixtisaslı mütəxəssislərin cəlb olunmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına da şərait yaradır.

Zavodda Azərbaycan Tibb Universiteti və Qarabağ Universiteti üçün tədris bazasının təsis olunması ilə tibbi ixtisaslar üzrə təhsil alan tələbələr, gənc əcaçılar öz biliklərini təcrübə ilə möhkəmləndirə biləcəklər.

Müəssisədə istehsal olunan əcaçılıq məhsulları xarici ölkələrə də ixrac olunacaq. Yeni, ölkəmizin beynəlxalq əməkdaşlığı, xarici tərəfdaşlarla əlaqələri daha da genişlənəcək.

Eyni zamanda, Pirallahı Sənaye Parkında bir sıra yeni müəssisələrin yaradılması nəzərdə tutulur ki, bu da rayonun iqtisadi inkişafına xidmət edəcək.

Bilirsiniz ki, millət vəkili təmsil etdiyim Pirallahı rayonu 2012-ci ildə Azərbaycan Prezidentinin imzaladığı Fərmanla yaradılmışdır. Yeni, ayrıca inzibati ərazi vahidi kimi formalaşdırılması baxımından yeni bir rayondur. Əvvəllər isə Xəzər rayonunun inzibati ərazi bölgüsünə daxil olmuşdur.

Pirallahı Xəzərin sahilində yerləşən, dənizlə torpağın qovuşduğu bir ərazidir. Abşeron arxipelağının ən böyük adasıdır. Pirallahı adı hələ XIV əsrə aid yazılı mənbələrdə öz əksini tapmışdır. Bu toponim "pir" və "Allah" sözlərinin birləşməsindən emələ gəlmiş, Allahın piri, Allahın müqəddəs ibadətگاهی deməkdir.

Pirallahı rayonu, Çilov adası və Neft Daşları ilə birlikdə Xəzərdə neft hasilatının inkişafı və fədakar neftçilərimizin zəhməti ilə sıx bağlıdır.

Yaradılmasından etibarən cənab Prezidentin müvafiq göstərişi ilə Pirallahıda yaşayış binaları, yeni mənzillər, məktəblər, uşaq bağçaları, səhiyyə və digər sosial obyektlər inşa edilmiş, təmir olunmuş, küçələr, yollar abadlaşdırılmış, parklar və istirahət məkanları salınmış, istehsal müəssisələri fəaliyyətə başlamışdır.

Səçicilərlə mütəmadi görüşlərimizdə, söhbətlərimizdə onlar hər zaman dövlət başçısına rayonun abadlığına, firəvanlığa görə öz minnətdarlıqlarını ifadə edirlər.

Eyni zamanda Pirallahı sakinləri Birinci Vitseprezident Mehriban xanım Əliyevanın millət vəkilliyi dövründəki geniş fəaliyyətini, xeyirxahlığını, insanlara qayğısını məmnunluq hissi ilə xatırlayırlar.

Düşünürəm ki, Cənab Prezidentin Pirallahı Sənaye Parkını ziyarəti həm də dövlət başçısının rayonun qarşısındakı inkişaf mərhələsinə göstərdiyi diqqəti də nümayiş etdirir.

Bir vaxtlar Pirallahı daha çox "uzaq ada" təsəvvürü yaradırdısa, bu gün Pirallahı Bakının çiçəklənən, yüksələn, yeni investisiyalar cəlb edən rayonlarından birinə çevrilir.

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

Ekologiya və ətraf mühitin mühafizəsi

Azərbaycan Respublikası
Media və Yayım Şurası

№ 38 (2510) 9 oktyabr 2026-cı il

Heç kimə sirr deyil ki, təbiətin - havanın, meşələrin, çayların, dənizlərin, okeanların qorunması çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Başqa sözlə demiş olsaq, təbiətin bu gözəlliklərini və zərifliklərini qorumaqla insanlar sağlam həyat tərzini yaşayır və öz ömürlərini uzadırlar. Ekologiya çirkləndirilməsi isə birmənalı olaraq bütün canlıların, o cümlədən insanların həyatına ağır zərbə vurur. Heç şübhəsiz, bəşəriyyət, o cümlədən dünya bu məsələlərlə bağlı çox narahat anlar yaşayır. Ona görə narahat anlar yaşayır ki, təbiəti məhv etmək, atmosferi çirkləndirmək elə özü insan ömrünə balta vurmaq deməkdir.

nün özündə də nəzərdə tutulandan çox zəhərli qazlar atılır. Bunun qarşısını almaq üçün bir çox qurumlar, eləcə də Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi ilə birgə Daxili İşlər Nazirliyi Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsi ildə iki dəfə respublika ərazisində "Təmiz hava" aylığı keçirir.

Bu cür tədbirlərin reallaşması mövcud problemlərin həllində önəmli rol oynayır. Onu da qeyd edək ki, müxtəlif nəqliyyat vasitələrindən, o cümlədən texniki cəhətdən nasaz və istismar müddətini başa çatdırmış avtomobillərdən atmosfərə normadan artıq zəhərli qazlar tullanılır. Ona görə də bu məqsədlə respublika ərazisində adını çəkdiyimiz hər iki qurumun birgə fəaliyyəti ilə oktyabrın 1-dən noyabrın 1-dək respublika ərazisində "Təmiz hava" aylığı keçirilir.

ATMOSFERƏ NORMADAN ARTIQ ZƏRƏRLİ QAZLAR ATAN KİMLƏRDİR?

Oktyabrın 1-dən noyabrın 1-dək respublika ərazisində "Təmiz hava" aylığı keçirilir

Bu gün dünyada ekologiya-nı, təbiəti qorumaq üçün milyardlarla dollar vəsait xərclənir. Amma bu da problemlərin tamamilə həll edilməsinə lazımi köməklik göstərmir. Bir fikri də qeyd etmək istəyirik ki, Azərbaycanda da təbiətin, ekologiya-nın və o cümlədən havanın çirklənməsinin qarşısını almaq üçün çox böyük Dövlət Proqramları, layihələr həyata keçirilir. Və dövlət də bu işlərin reallaşmasına külli miqdarda vəsait ayırır. Ancaq buna baxmayaraq, yenə bir çox qurumlar, təşkilatlar, istehsalat sahələri, tikinti sektorları, eləcə də nəqliyyat vasitələrinin məxsus olduğu MMC-lər bu məsələlərə barmaqarası yanaşır. Bakıda isə atmosferin çirkləndirilməsi normadan artıqdır. Yəni atmosfərə bu gü-

yəti ilə oktyabrın 1-dən noyabrın 1-dək xeyli vaxtdır ki, "Təmiz hava" aylığı keçirilir. Bu "Təmiz hava" aylığı ilk növbədə respublika ərazisində gerçəkləşməklə, o cümlədən Yol Patrul Xidməti Alayının bütün tagımlarında reydlər keçirilir. Belə ki stasionar postlarda nəqliyyat vasitələri saxlanılaraq texniki müayinədən keçirilir və onlarda müayinə zamanı aşkar olunan nöqsanlara görə sürücülər məsuliyyətə cəlb edilir. Belə reydlər Ekoloji nəzarət postunda da tez-tez reallaşır. Ən azından ona görə ki, bu postda bir qayda olaraq ilin bütün aylarında müxtəlif nəqliyyat vasitələri istənilən vaxt müayinədən keçirilir.

Biz reyddə olarkən 10-dan çox nəqliyyat vasitəsi yol polisi əməkdaşları tərəfindən sax-

lanıldı. "VAZ 2107" markalı avtomobilin müayinəsi zamanı aşkar olundu ki, bu maşından atmosfərə normadan iki dəfə artıq zəhərli qazlar atılır. Bu barədə yol polisi əməkdaşı sürücünün nəzərinə çatdıranda sürücü heç təəccüblənmədi. Dedi ki, rəis, bu maşın ötən əsrin 80-ci illərində istehsal olunub. Nə qədər təmir elətdirsəm də yenə qüsurları olur. Əlacım yoxdur, yoxsa imkanım olsa onu satıb təzə maşın alaram. Təbii ki, sürücü yol polisinin dedikləri ilə razılaşmalı oldu və onun barəsində inzibati Xətalər Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə 50 manat məbləğində cərimə protokolu yazıldı.

Reyd zamanı saxlanılan əksər Sovet və Rusiya istehsalı olan avtomobillərdən atmosfərə normadan artıq zəhərli qazlar atılırdı. Həmin nəqliyyat vasitələrinin müayinəsi zamanı bəzi sürücülər yol polisinin dedikləri ilə razılaşmırdı, minbir bəhanə ilə özlərinə haqq qazandırmaq istəyirdilər. Məsələn, "VAZ 2106" markalı avtomobilin sürücüsü deyirdi ki, mən sizin yazdığınız protokol ilə razı deyiləm. Mənim maşınım sazdır, sadəcə olaraq, yanacaq keyfiyyəti yaxşı deyil. Bu yanacaq təzə maşınlarla töksən də yenə problem çıxacaq. Təbii ki, həmin sürücü məsələyə obyektiv yanaşmırdı. Çünki həmin nəqliyyat vasitəsindən də atmosfərə normadan artıq zəhərli qaz atılırdı. Amma bir sözə sürücü haqlı

idi, belə ki bəzi yanacaq dolurma məntəqələrində müştərilərə keyfiyyətsiz yanacaq satılır. Bax, bu məsələlər də diqqət mərkəzində saxlanılmalıdır.

Reyd günü o da öz təsdiqini tapdı ki, "KAMAZ", "KRAZ", "Şadman" və digər ağırlıqlı bir çox nəqliyyat vasitələrindən atmosfərə zərərli qazlar atılır. Elə atmosferi də ən çox çirkləndirən bu yük maşınları və Rusiya istehsalı olan nəqliyyat vasitələridir. Xüsusən də köhnə "KAMAZ" tipli yük maşınlarından atmosfərə dəfələrlə normadan artıq zərərli qazlar tullanılır. "KAMAZ" markalı yük maşını müayinədən keçirilərkən aydınlaşdı ki, onun mühərrik sisteminə ciddi qüsurlar var. Yol polisi bu sürücüyə mövcud qüsurlarla bağlı dəfələrlə xəbərdarlıq edib, sürücü "baş üstə" desə də, yenə texniki qüsuru aradan qaldırmayıb və nəqliyyat vasitəsini nasaz vəziyyətdə idarə edib. Həmin sürücü də 50 manat civarında cərimə olundu.

Ümumiyyətlə, Ekoloji Nəzarət Postunda keçirilən reyd zamanı yüzlərlə sürücü inzibati məsuliyyətə cəlb edildi. Bununla yanaşı, Yol Patrul Xidməti Alayının 1-ci, 3-cü, 6-cı, 12-ci, 8-ci tagımlarında da

"Təmiz hava" aylığı ilə bağlı keçirilən reyddə onlarla nəqliyyat vasitəsində texniki qüsurlar aşkarlandı və onlar barəsində də inzibati qaydada ölçü götürüldü.

Baş Dövlət Yol Polisi İdarəsinin Avtotexniki müfəttişlik şöbəsinin rəisi, polis polkovniki Xəlid Əzimov bizimlə söhbətində qeyd etdi ki, keçirilən reydlər zamanı çoxlu sayda nəqliyyat vasitəsində texniki qüsurlar aşkar edilib. Hansı ki reydlər başlanmamışdan bir həftə qabaq biz KİV-lərdə çıxış edərək bildirmişdik ki, oktyabrın 1-dən noyabrın 1-dək respublika ərazisində "Təmiz hava" aylığı keçiriləcək, bütün sürücülər nəqliyyat vasitələrindəki mövcud nöqsanları aradan qaldırsınlar. Təəssüf ki, bir çox sürücülər buna əməl etməyiblər. Bizim fikrimiz heç də kimisə cərimə etmək deyil, bizim fikrimiz odur ki, sürücülər maariflənsin, mövcud qaydalara əməl etsin. Texniki qüsurları vaxtında aradan qaldırsın və atmosfərə normadan artıq zərərli qazlar atmasın. Çünki kimliyindən asılı olmayaraq, biz hamımız həmin hava ilə nəfəs alırıq və hamımız da təmiz havanı qorumağa borclu-yuq!

Emil FAİQOĞLU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

MEDİANIN İNKİŞAFI AGENTLİYİNİN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

İstanbulun Boğazında 25 illik möhtəşəm ənənə

Avropa ilə Asiyayı birləşdirən, Qara dənizi Mərmərə dənizi ilə əlaqələndirən İstanbul Boğazı əsrlərdir müxtəlif mədəniyyətlərin, ticarət yollarının və imperiyaların qovuşduğu məkan kimi tanınır. Sentyabr ayında isə bu unikal su yolu növbəti dəfə möhtəşəm yarış meydanına çevrilir.

Bu il Bosphorus Cup yelkən yarışları 25 illik yubileyini qeyd edib. Üç gün davam edən yarışda dünyanın müxtəlif ölkələrindən gələn komandalar və yerli yelkənçilər İstanbulun mərkəzində, iki qitənin arasında mübarizə aparıblar.

Həftəsonu keçirilən yarış zamanı adətən kommersiya gəmilərinin hərəkət etdiyi Boğaz sularında bu dəfə yelkənli qayıqlar əsas diqqət mərkəzinə çevrilir. Rəngarəng yelkənlər İstanbulun onsuz da möhtəşəm olan sahil mənzərəsinə xüsusi rəng qatıb.

Qayıqlar asma körpülərin və tarixi məhəllələrin arasından keçərək yarışır. Yelkənçilər üçün isə bu, iki qitə arasında mübarizə aparmaq baxımından nadir və unikal təcrübə olub.

25 il ərzində Bosphorus Cup Boğazı həm su üzərindən, həm də sahillərdən fərqli rəqəslərdən kəşf etmək üçün özünəməxsus imkan yaradıb. Yarışı izləmək istəyənlər üçün isə xüsusi qayığa və ya biletə ehtiyac yoxdur. Boğazın hər iki sahilindən yelkənli qayıqların keçidini izləmək mümkündür.

Yelkənlərin Osmanlı saraylarının, tarixi sahil köşklərinin və canlı məhəllələrin qarşısından keçməsi İstanbulun bənzərsiz panoramasını daha da ön plana çıxarır.

Yarış cəmi bir neçə gün davam etsə də, İstanbul Boğazı ilin bütün fəsillərində şəhərin əsas cazibə mərkəzlərindən biri olaraq qalır. Boğaz şəhərin gündəlik həyatına o qədər inteqrasiya olunub ki, onun hər dönüşü İstanbulla fərqli rəqəslərdən baxmağa imkan verir.

Bərə ilə səyahət etmək, sahil boyunca gəzmək və ya suya açılan mənzərə qarşısında yemək yemək Boğazın İstanbul üçün niyə bu qədər xüsusi olduğunu göstərir.

Boğazı kəşf etməyin ən sadə və sərfəli yollarından biri iki qitə arasında hərəkət edən şəhər bərələrindən birinə minməkdir. Sahildə yerləşən görməli məkanları daha yaxından görmək istəyənlər isə Kabataş və ya Eminönü ərazisindən yola çıxan qayıq turlarına qoşula bilərlər. Qısa və ya uzunmüddətli kruizlərdən birini seçmək, daha fərdi təcrübə istəyənlər üçün isə şəxsi qayıq kirayələmək mümkündür. Seçimdən asılı olmayaraq, səyahət zamanı İstanbulun

bulun məşhur panoraması, Osmanlı sarayları, əsrlər yaşı olan qalalar, möhtəşəm sahil köşkləri, kafe və restoranlarla əhatələnən sahilləri seyr etmək mümkündür. Daha çox vaxtı olanlar bərə ilə Adalar istiqamətində səyahətlərini davam etdirə bilərlər. Arxipelaqda yerləşən doqquz adadan Büyükdada, Heybeliada, Kınalıada, Burgazada və Sedef adasına müntəzəm bərə reysləri həyata keçirilir. Səyahətin özü də İstanbulun su üzərindən fərqli mənzərəsini görmək üçün əla fürsətdir. Ağaclarla əhatələnən küçələri, tarixi taxta villaları və sakit sahil məkanları ilə adalar nəhəng şəhərin yaxınlığında dincəlmək üçün ideal istiqamətlərdən sayılır. Boğaz sahilində həyat təbii olaraq süfrə ətrafında formalaşır. Türkiyə mətbəxinin zənginliyi isə bu mənzərəyə xüsusi rəng qatır.

Suyun kənarında səhər yeməyi və ya brunch etmək İstanbulun sevilən ənənə-

lərindən biridir. Süfrələrdə müxtəlif bölgələrə məxsus pendirlər, zeytun, mürəbbələr, xəmir işləri və təzə dəmlənmiş türk çayı yer alır.

Gün axşama doğru dəyişdikcə sahilboyu məkanlar nahar və şam yeməyi üçün də öz cazibəsini qoruyur. Seçimlər olduqca genişdir: ənənəvi məzələr təqdim edən balıq restoranlarından müasir üsullarla Anadolu mətbəxinə birləşdirən MICHELIN seçiminə daxil olan restoranlara, mənzərəli terras kafelərindən gecə həyatının daha dinamik məkanlarına qədər müxtəlif alternativlər mövcuddur.

Bununla belə, Boğaza açılan mənzərə qarşısında bir fincan türk qəhvəsi içmək İstanbulun ən sadə və xoş təcrübələrindən biri olaraq qalır.

Boğazdan zövq almağın başqa bir yolu isə sahillərdə aktiv istirahətə üstünlük verməkdir. Mənzərəli piyada və qaçış yolları,

sahilboyu velosiped marşrutları və retro elektrik mopedlərlə təşkil olunan turlar şəhərin sahillərini kəşf etmək üçün fərqli imkanlar yaradır.

Daha çox macərə axtaranlar üçün küləksörfinqi, dəniz velosipedi və ayaqüstü avarçəkmə (SUP) kimi fəaliyyətlər də mövcuddur. Bu idman növləri İstanbulun tarixi panoramasını su üzərindən seyr etmək imkanı verir.

İstər sahilboyu gəzintiye çıxın, istər bərə ilə Boğazı keçin, istərsə də su üzərində aktiv istirahətə üstünlük verin - iki qitənin qovuşduğu bu məkan İstanbulun fərqli simasını kəşf etmək üçün unikal imkan yaradır.

Bosphorus Cup-ın 25 illik tarixçəsi isə bir daha göstərir ki, İstanbul Boğazı sadəcə iki qitəni ayıran su yolu deyil. O, şəhərin tarixini, mədəniyyətini, gündəlik həyatını və müasir ruhunu birləşdirən canlı bir məkandır.

Xalq artisti: “Nə vaxta qədər malalayacaqsınız?!”

Xalq artisti Afaq Bəşir-qızı mərhum aktyor Kamil Məhərrəmovun təmsilində aktyorların taleyindən söz açıb.

Adalet.az bildirir ki, sənətkar daha çox aktyorların aidiyyəti qurumlardan dəstək gözlədiyini söyləyib:

“Sumqayıt Dövlət Dram Teatrında Kamil Məhərrəmov var idi. Onun gözlərinə baxanda adam dayana bilmirdi. Komediya aktyoru idi, amma gözlərindən kədər yağırdı, faciə damırdı. Həmin

teatrda il yarım işləyib sonra Moskvaya gedən aktrisağa “əməkdar artist” adı verildə Kamilin tale kitabı bağlandı. Axı hər kəsin iradəsi möhkəm olmur. Sənətdən gözləntiləri çox idi. Gözlədiyini görməyəndə içkiyə qurşandı. Axırda da avtobusda dünyasını dəyişdi, meyidi 3 gün orda qaldı. Aktyorlar belə dəyərsizlik görəndə məhv olurlar. Sonra da kənardan baxanda deyirlər ki, filankəs birdən öldü. Görəsən, niyə öldü? Niyə?! Çünki ürəyi partladı, dözə bilmədi. Aktyor evinə qazanc apara bilməyəndə öz həyatının sonunu gətirir. Özünü birinci mənən öldürür, sonra da cismani! Həmişə çalışırım ki, aktyorların dərini, problemlərini danışım. Amma danışdıqlarımı montaj edəndə dözmürəm, əsəbiləşirəm. Bu yaltaqlıqlar olmasaydı çox yaxşı olardı. Deyirəm ki, nə vaxta qədər malalayacaqsınız, nə vaxta qədər aldadaçaqsınız?! Rədd olun, çıxıb gedin ki, derindən nəfəs ala bilək”!

Brilliant Dadaşova: “Onun ifasını eşitməmişəm”

Xalq artisti Brilliant Dadaşova məşhur “Matanı mahnısı haqda danışib.

Adalet.az xəbər verir ki, sənətçi mahnısını Samir Piriyevin ifasında eşitmədiyini söyləyib:

“Deyirlər ki, mənim “Ay balaca, balaca” adı ilə ifa etdiyim mahnısını Samir Piriyev “Ay matanı, matanı” kimi ifa edib. Doğrusu, onun ifasını dinləməmi-

şəm. Amma o ifa edibse, gözəl olar. Mən illər əvvəl o mahnını ifa etmişəm. Həmin mahnını Əhsən Dadaşov udda ifa etmişdi. Mən də balaca vaxtı bu mahnını atamdan eşitmişdim. Mahnı “Şur” təsnifi altında ifa olunmalıdır. Samir də peşəkardır, inanıram ki, yaxşı ifa edib. Ancaq ifasını eşitməmişəm”.

Vüqar Əbdülov: “Namiq Məna meyxana üçün heç nə etməyib”

Meyxanaçı Vüqar Əbdülov meyxana sənəti üçün xidmət edən həmkarlarından danışib.

Adalet.az bildirir ki, o, həmkarları arasında daha çox Mehman Əhmədli bu peşədə peşəqoq hesab edib:

“Mənim meyxanada etdiklərim heç kəs etməyib. Hər kəs mənə Namiq Qaraçuxurlu ilə eyni tutur. Namiq istedadlıdır. Ancaq onun meyxana ilə bağlı yalnız bir kasseti var. Geridə gördüyü işlər isə özü üçün yol açmaq və karyerasını inkişaf etdirməsidir.

Yeni oxuduğu mahnıların meyxana ilə əlaqəsi yoxdur. Namiq Məna da baxmayaraq ki, bu gün Yazıçılar İttifaqının (Qubadlı bölməsi) sədridir, o da meyxana üçün heç nə etməyib. Mən təxminən 20 meyxananı öz vəsaitim hesabına yazdırmışam ki, sənət yaşasın.

Mehman Əhmədli ancaq meyxana üçün, bu sənət üçün mübarizə aparıb. Bu gün meydanlarda məşhurlaşan bir çox meyxanaçıların sənətə gəlməyində onun böyük rolu var”.

Əntiqə

Üzüstü, arxasıüstə, yoxsa böyrü üstə?

Ən sağlam yuxu pozisiyası bəlli oldu

Üzüstü, arxasıüstə və ya böyrü üstə... Günün yorğunluğunu çıxarmaq üçün yatağa girəndə seçdiyimiz duruş şəkli bütün sağlamlığımıza bərabər təsir edirmiş. Mütəxəssislərin “bədənə əslində yeniləyən tək pozisiya” adlandırdıqları həmin yatmaq forması və edilən ən böyük yuxu səhvi açıqlanıb.

Adalet.az xəbər verir ki, səhərlər yataqdan yorğun qalxır, səbəbsiz bel, boyun və kürək ağrılarından əziyyət çəkirsinizsə, problem yatağınızda deyil, yatmaq tərzinizdə ola bilər.

Yuxu pozuntuları, onurğa sağlamlığı və nevrologiya mütəxəssisləri insan bədəninin gecə boyu özünü bərpa edə bilməsi üçün ən ideal pozisiyanı araşdırıblar.

Aparılan tədqiqatlar əhalinin böyük bir hissəsinin fərqi olmadan bədənə zərər verən pozisiyalarda yatdığını ortaya qoyub.

Araşdırmalarda ən çox xəbərdarlıq edilən pozisiyaların başında üzüstü yatış gəlir. Mütəxəssislər üzüstü yatmağın onurğanın təbii ayrılığını tamamilə pozduğunu və boyun əzələlərinə həddindən

artıq yük saldıqlarını vurğulayırlar. Gecə boyu nəfəs ala bilmək üçün boynu tək bir tərəfə çevirmək zamanla xroniki yırtıq riskini artırır və daxili orqanlara da təzyiq göstərir. Arxasıüstə yatış isə onurğanın düzgün yerləşməsi üçün ən

ideal seçimlərdən biri hesab edilərsə də, xorultu və reflü şikayəti olanlar üçün böyük risk daşıyır.

Nevroloqlar, ortopedlər və gastroenteroloqların ortaq rəy bildirdiyi “ən sağlam yuxu pozisiyası” sol tərəfə dönmək yatış olaraq elan edilib. Sol böyrü üstə yatıb yuxulamaq ürəyə gedən əsas damarlardakı təzyiqi azaldaraq qan dövranını yaxşılaşdırır, mədə turşusunun qida borusuna qaçmasının qarşısını alır və mədənin fəaliyyətini təbii anatomik axınına buraxır. Digər tərəfdən, beyindəki zərərli tullantıların və bədəndəki limfa mayesinin gecə boyu təmizlənməsini sürətləndirir.

Mütəxəssislər sol böyrü üstə yatan şəxslərin səhərlər daha gümrah və ağrısız oyandıqlarını qeyd edirlər. Əgər sağ tərəfə və ya üzüstü yatmağa öyrəşmisinizsə, dizlərinizin arasına kiçik bir yastıq qoyub sol böyrünü keçməklə bu sağlam vərdişə bir neçə gün ərzində uyğunlaşa bilərsiniz.

ƏDALƏT •

9 oktyabr 2026-cı il

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil ABBAS

Baş redaktor:
İradə TUNCAY

Qəzet “Ədalət” qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və “Son dakika” MMC Neşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPİTAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.
kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N:
38070019411100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı şəhəri, Neftçilər 67, mənzil 21 A
Telefon: (012) 491-23-53
adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 1500
Sifariş: 298
Çapa imzalanmışdır:
08.10.2026